

A kötet a „Hazai Tudományos Diákköri műhelyek és rendezvényeik támogatása” című az NTP-HHTDK-20-0044 azonosítószámú pályázat keretében került kiadásra

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYESÜLET
NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

Témák, Tények, Tézisek

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából
az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
a Nemzeti Tehetség Program keretében kiírt
a „Hazai Tudományos Diákköri műhelyek és rendezvényeik támogatása”
című NTP-HHTDK-20-0044 számú pályázat keretében

MATE

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKENZELŐ

Nemzeti
Tehetség Program

MATE

Témák, Tények, Tézisek

MATE

KAPOSVÁR, 2022

TÉMÁK, TÉNYEK, TÉZISEK

Válogatás a MATE Neveléstudományi Intézet tehetséggondozó programjainak eredményeiből

TÉMÁK, TÉNYEK, TÉZISEK

Válogatás a MATE Neveléstudományi
Intézet tehetséggyondozó programjainak
eredményeiből

Szerkesztette
Bencéné Fekete Andrea

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Neveléstudományi Intézet

Kaposvár, 2022

**A kötet az NTP-HHTDK-20-0044 azonosítósámú
pályázat keretében készült**

Szerkesztette

Bencéné dr. Fekete Andrea

A szerkesztésben közreműködött

Geiger Livia

Szakmai lektor

Prof. Dr. Rosta István

Anyanyelvi lektor

Gombos Luca

A borítórajzot készítette

Farkas Beáta

© Szerzők, 2020

Szerkesztés © Bencéné Fekete Andrea, 2021

A műre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: CC-BY-NC-ND-4.0.

Kiadja

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Neveléstudományi Intézet
7400 Kaposvár, Guba Sándor utca 40.

Felelős kiadó

Prof. Dr. Józsa Krisztián, intézetigazgató

Felelős szerkesztő

G. Szabó Sára

Műszaki szerkesztés

Somogy Design Kft.

Felelős vezető: *Csere Tamás*

Nyomtatta

XDekor Kft.

Felelős vezető: *Kurucz Krisztián*

ISBN 978-963-623-006-7 (print)

ISBN 978-963-623-007-4 (pdf)

Tartalomjegyzék

Ajánlás a kötetünkhöz.....	9
Előszó.....	11
ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK DOLGOZATAI, TANULMÁNYAI.....	13
Mit láthatunk az égbolton a csillagokon kívül? (Gulyás Péter)	15
Áldozat – bántalmazó? – A gyermekek egymás közti bántalmazásai a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 10–12 éves korosztályában (Zahradnyik Emma).....	24
Felmérés a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 10–12 éves tanulóinak COVID–19 védőoltásaival kapcsolatban (Bubori Sára Alma).....	35
Telihold és az alvás – Felmérés a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 10–12 éves korosztályának körében (Németh Karola)	44
SNI-s vagyok! (Kiss Lőrinc).....	52
Kosárlabda a lányok szemével (Drescher Emma).....	63
Az öttusa tündöklése vagy bukása (Szekér Rebeka)	77
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TEVÉKENYSÉG A MATE NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZETÉBEN.....	83
Múlt és jelen – akikre büszkék vagyunk (Bencéné Fekete Andrea).....	85

A 35. OTDK-N KUTATÁSUKAT BEMUTATÓ HALLGATÓK REZÜMÉI	91
A betűtípus hatása felső tagozatos tanulók szövegértésére (Látics Barbara)	93
Állatasszisztált intervenció a gyógypedagógiai munkában (Gulyásné Rákosfalvi Anita)	95
A logopédiai diagnosztika fejlődése Magyarországon a XX–XXI. században (Fehérné Szabó Tímea)	97
Óvodások a múzeumban – Óvodásoknak szóló múzeumpedagógiai foglalkozások vizsgálata a magyar és olasz szabadtéri néprajzi múzeumokban (Kulcsár Gréta)	99
Virtuális nevelés – online szülők, szülők online (Besenyeiné Szabó Eszter).....	101
Ifjúsági disztópiák és azok lehetséges szerepe felső tagozaton (Gáspár Szabó Dóra).....	103
Más anyanyelvű és/vagy kultúrájú gyermekek inklúziója (Szarka Bernadett).....	104
Gépírástanfolyam diszgráfiával küzdők számára (Morvai Violetta)	106
Tapasztalatok, élmények – üzenet az oktatóknak és az utódoknak	107

MOTTÓ

*„A tehetség talán tűnékeny. És lehet, hogy kevesen képesek
mindvégig életben tartani. Csakhogy ami belőle születik,
az meg időnként a lélek nagy nekirugaszkodásait szüli.
Az egyént meghaladó, egyetemes, már-már önjáró jelenségeket.”*

Murakami Haruki

Ajánlás a kötetünkhöz

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusának Neveléstudományi Intézete 2022-ben teszi közzé a *Témák, tények, tézisek* című kötetének anyagait.

A közrebocsátott tanulmánykötet az Előszó után öt fejezetet tartalmaz, amelyek az általános iskolások dolgozataitól a felsőoktatási hallgatók kutatásain keresztül a tapasztalatok leszűréséig nagyon változatos témaköröket ölelnek fel.

A mögöttünk hagyott, járványoktól megterhelt évek nem törték meg azok lelkesedését, akik elköteleződést éreznek a tudomány művelése iránt.

Az általános iskolások dolgozatait az UFO-jelenségekről szóló tanulmány vezeti be. A fantáziadús részleteket sem nélkülöző tanulmány azt a lehetőséget is ígéri, hogy a szerzője egyszer talán a csillagászati tudomány vagy az űrkutatás avatott szakértője lesz. Kiolvasható a munkából az az állásfoglalás is, hogy a tudománynak a tényekkel kell foglalkozni. „...amíg nincsenek tények, addig nincs mivel foglalkozni.” – olvashatjuk a dolgozatban.

A következő tanulmány a gyermekek egymás közötti bántalmazásainak vizsgálatáról szól. A vizsgálatba bevont korosztály a 10-12 évesek csoportja. Különösen értékes része a munkának az iskolapszichológussal készített interjú. Fontos kérdés a pedagógusok lehetősége a bántalmazók megbüntetésére. A bántalmazók megbüntetése hatékony áldozatvédelem!

A továbbiakban olvashatunk a COVID-19-védőoltásokkal kapcsolatos felmérésekről, a Holdnak az alvásciklusra gyakorolt hatásáról, a sajátos nevelési igényűek és a születési körülményeknek a lehetséges vagy vélt összefüggéseiről. Az utóbbira vonatkozó lényeges megállapítás, hogy „A diagnózis azonban legtöbbször csak kisiskolás korban állítható fel, mert csak tanulási helyzetben mutatkozik meg igazán.” A megválaszolandó kérdések egyike, hogy a születéseknél fellépő esetleges oxigénhiányos állapot mutat-e szignifikáns összefüggést a „sajátos nevelési igény” (SNI) minősítéssel. A testnevelési témakörök között megtalálhatjuk az öttusázást és a kosárlabdázást. „...az öttusa a tavalyi év végén komoly változásokon ment keresztül.” – Olvashatjuk a szerző munkájában.

A kötet további részleteiben arról írnak a szerzők, hogy „A felsőoktatásban a tudományos és művészeti diákköri tevékenység, a tehetséggondozás már több mint

70 éves múlttra tekint vissza. Hazánkban példaértékű tehetségsegítő hálózat fejlődött ki...” Megtalálhatók ennek gyökerei Eötvös Józsefnél és Klebelsberg Kunónál is.

Értékes és neveléstörténeti jelentőségű az a táblázatos kimutatás, amely az elmúlt évtized helyezéseit és hallgatói, konzulensi adatait tartalmazza az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon. A 2021. évi XXXV. OTDK-n bemutatott dolgozatok rezüméiről is tájékozódhat az olvasó. A tanulók szövegértése az elmúlt években gyakran került pedagógiai polémiák kereszttüzebe. Vajon van-e összefüggés a szövegértés és a betűtípus között? – teszi fel a kérdést az egyik fiatal kutató.

Az ezután következő rezümékben szólnak a szerzők a gyógypedagógiai célú állatasszisztált intervencióról, múzeumpedagógiáról, online módszerekről, ifjúsági irodalmi „helyénvalóságokról”, illetve ezek tagadásáról. A multikulturális társadalmi kérdések és a diszgráfia vizsgálata is sokakat érdeklő témakör.

A kötetet a tapasztalatok, élmények, üzenetek gyűjteménye zárja. Ezt a fejezetet Bencéné dr. Fekete Andrea Tanárnő, a helyi ITT elnöke összegezte 11 volt TDK-s hallgató véleményéből, visszaemlékezéséből. Nagyon tanulságos ez mindenki számára – konzulens tanároknak, volt, mostani és leendő tudományos diákköri hallgatóknak egyaránt. Az ő üzenetükre gondolva ez a rövid ajánlás is fejeződjék be egy üzenettel. Szent-Györgyi Albert a tudományos kutatás végső céljáról és értelméről így ír: „*hogy ez a mi bolygónk a békesség, a bőség, a boldogság és szépség biztos otthona lehessen*”.

Kaposvár, 2022. június

Tisztelettel:

Prof. Dr. Rosta István
professor emeritus
a Szent István Tudományos Akadémia rendes tagja

Előszó

Nehéz, kihívásokkal teli évek állnak mögöttünk, ahol a túlélés érdekében új stratégiákat kellett kidolgozni az egész világon, és ezek a változások nem hagyták érintetlenül az oktatás-nevelés területét sem. A Covid19 kezdete óta megváltozott a tanítás-tanulás módszere, a tanár-diák kapcsolattartás módja. Új változásokat hozott életünkbe a járvány, amelyekkel a tanulóknak és a tanároknak is egyaránt meg kellett küzdenie. Annak ellenére, hogy a digitális oktatás idején a kitűzött cél általában az alaptananyag elsajátítása volt, ez a kötet azt bizonyítja, hogy a tudományos kutatás iránt érdeklődő kisdíjak és fiatal felnőttek lelkesedését a járvány sem törte meg. Meg tudtuk valósítani a Dunántúli Mandulafa konferenciát 2021 őszén, 6. alkalommal online, és 2022 tavaszán, 7. alkalommal, már személyes jelenléttel. Ebben a könyvben olvashatók azoknak az általános iskolás diákoknak a kutatásai, akik a legeredményesebben szerepeltek az ifjú kutatók megmérettetésén.

Ezt követően betekintést nyerhet az olvasó a Neveléstudományi Intézet Tudományos Diákköri tevékenységének elmúlt 12 évébe, megismerheti a hallgatók és az oktatók kiemelkedő eredményeit. A XXXV. Országos Tudományos Diákköri Konferenciát a hagyományostól eltérően online rendeztük meg. Sajnos a személyes közös élmények 2021-ben kimaradtak, de az elért eredmények kimagaslóak voltak. A harmadik részben olvashatók a helyezést elért hallgatók kutatásának összefoglalói.

Az elmúlt években több mint száz hallgató vett részt kutatómunkában Intézetünkben, akik néhány esetben az oktatói kutatócsoportokhoz is csatlakoztak. A felkészítő kurzusok, a kari és intézeti konferenciák és az országos programok egy közösséggé kovácsolták a neveléstudomány iránt érdeklődő hallgatókat és oktatókat. Felkerestük egykori kiemelkedő eredményt elért TDK-s diákjainkat, és megkérdeztük, hogy milyen emlékeik fűződnek a tudományos tevékenységhez, rendezvényeinkhez, és mit üzennek jelenlegi ifjú kutatótársaiknak és oktatóiknak.

A középiskolás kutató diákok is minden alkalommal aktív részesei voltak tudományos rendezvényeinknek. Az Egyetemünkön folyó tehetséggondozás célja, hogy minél korábban felkutassuk a tudomány iránt érdeklődő fiatalokat, támogassuk kezdeti lépéseiket, hogy majd olyan pedagógusok váljanak belőlük, akik kinevelik a jövő kutatónemzedékét. A jövő kutatóit Csányi Vilmos szavai vezéreljék:

„Mindent meg kell ismerni, ami megismerhető. Nincsenek kitüntetett ismeretek, az egyes ismeretkomponensek egymáshoz kapcsolódnak, egymást segítik, a tudomány szövedéke nem szelektálható szerves egész, ami ma esetleg kevésbé fontos, holnap az lehet a legjelentősebb.”¹

Köszönetemet szeretném kifejezni a fiatalokat felkészítő pedagógusoknak, oktatóknak és támogató családtagoknak, akik segítik a tehetséges fiatalok tudományos munkáját! Szívből ajánlom a kötetet mindenkinek, aki támogatja az ifjú kutatók tehetséggondozását, és aki meg szeretné ismerni a jövő tudósainak első lépéseit.

A kötet az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő a Nemzeti Tehetség Program keretében kiírt a „Hazai Tudományos Diákköri műhelyek és rendezvényeik támogatása” című NTP-HHTDK-20-0044 számú pályázat keretében készült.

Kaposvár, 2022. május 15.

Bencéné dr. Fekete Andrea

¹ Csányi Vilmos (2019): A globális elme, Budapest, Libri Könyvkiadó

ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK DOLGOZATAI, TANULMÁNYAI

Gulyás Péter

Bubori Sára Alma

Kiss Lőrinc

Németh Karola

Zahradnyik Emma

Drescher Emma

GULYÁS PÉTER¹

Mit láthatunk az égbolton a csillagokon kívül?

1. Bevezetés

Nagyon sok embert érdekelnek az ufók. Mindenki csak találgatja, hogy mik azok. Legtöbben azt gondolják, hogy az égbolton nagy ritkán látható, fényes, repülő tárgyak, melyeket a világűrben élő lények küldenek a földre. Azt gondolják, hogy így próbálnak üzenetet küldeni nekünk. Azt is találgatni lehet, hogy barátaink vagy ellenségeink lennének, ha találkoznánk velük.

A „UFO” angol betűszó (Unidentified Flying Object, magyarul azonosítatlan repülő tárgy) megalkotása Edward J. Ruppelt nevéhez fűződik. Ő az amerikai hadsereg repülő tisztje, aki az égbolton sok érdekes jelenséget észlelt. A megmagyarázhatatlan repülő objektumok utáni nyomozásokat koordinálta, 1953-ban vetette papírra a gyorsan közkedvelté váló mozaikszót. Azóta használják ezt a rövidített nevet.²

Magyarországon is nagyon sok tudós foglalkozik az ufókkal. Vannak olyan folyóiratok, melyekben képeket nézegethetünk vagy újságcikkeket olvashatunk róluk. Ezekből láttam régebbi darabokat a könyvtárban: *Színes UFO* ismeretterjesztő képeslap, *Ufómagazin*, *Harmadik szem*, *Hihetetlen Magazin*.

De legtöbbször a YouTube-on szoktam videókat nézni. Nagyon tetszett a *Földönkívüliek Alaszkában* sorozat. Az észlelés az égen című részben egy repülő pilóta meséli el, hogy milyen jelenségeket látott. Sikerült is lefényképeznie. Olyan volt, mint egy felhőbe burkolódzó szárny, amely azután változtatta az alakját. Ő sem tudta, hogy meneküljön, vagy kövesse a fényt. Még a repülőgép irányítását is

¹ A Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 4. osztályos tanulója (zsuzsika680610@gmail.com) Mentortanára: Kovács Gáborné (zsuzsika680610@gmail.com)

² Szerző nélkül (Évszám nélkül): Edward J. Ruppelt. https://en.wikipedia.org/wiki/Edward_J._Ruppelt [2022. 02. 02.]

nehezítette az ufó. Azt mondja, hogy még sohasem fordult elő, hogy valami megváltoztatta a repülőgép irányát. Ezért gondolta azt, hogy földönkívüli volt, amit látott. Sok ember tapasztal Alaszkában különös jelenségeket.

Egy másik kedvencem az *Amit a földönkívüliekről tudni lehet* című dokumentumfilm. Ebben Kenneth Arnold amerikai pilóta mondja el, hogy mit látott repülés közben. Szerinte úgy repültek az alakzatok, mint a kacsák a vízen, de nemcsak ő látta, hanem sok ember, akik szintén lefényképezték. (1947-ben készültek az első képek.) Azóta 100 000-szer láttak ufókat az emberek, legtöbbször le is fényképezték őket.

Érdekesség: sok autós elmondta, hogy egy fénynyaláb került az autójuk fölé, és leállt az autó. Amikor eltávolodott a fény, az autó ismét elindult. Ezt nehéz elképzelni, de olyan emberek mesélték ugyanazt, akik nem ismerték egymást. Űrhajósok is láttak ufókat az űrben.

Magyarországon is sok videót készítettek. Ezeket is a YouTube-on lehet megnézni. Kaposvártól délre is láttak ufókat.

Nagyon tetszett az *E.T., a földönkívüli* című film. Földre szálló űrhajóból nagyon fura külsejű kis lények szállnak ki, hogy megnézzék, milyen a Földünk. A gyerekek, akik zajosan jönnek, zseblámpáikkal világítanak, meg akarják nézni az űrhajót. Ezért a kis lények elmenekülnek, de itt marad egy kis „emberke”, ő E.T. Egyedül marad az idegen helyen, Elliot, egy kisfiú észreveszi őt a kertjükben, és összebarátkozik vele. Az apja nélkül élő kisfiú és a kis idegen barátságáról szól a film. Ha léteznek ilyen űrlények, akkor nagyon kedvesek. Sok filmben szerepelnek olyan gyerekek, akik más bolygóról jöttek. Mindig jószívűek, de azért várják, hogy visszatérjenek a saját környezetükbe.

Megtudtam, hogy iskolánk egyik tanárának édesapja repülőgép-pilóta volt, és egyik bevetésén találkozott földönkívüli lényekkel. Knoll Gyula ezredes ettől kezdve szenvedélyesen kutatta az ufókat. Azóta több mint 50 éve figyelemmel kíséri a róluk szóló híreket. (Azért is érdekel, mert Taszáron, lakóhelyemhez közel történt az első találkozás 1959-ben.)

A találkozás hatására teljesen megváltozott a véleménye, a világról vallott nézetei. Elhiszi és tudja, hogy mások is léteznek rajtunk kívül az univerzumban. Elkezdte gyűjteni más pilóták találkozásait is az „ismeretlennel”. Majdnem 100 katonai és utasszállító pilóta élményeit, tapasztalatait dolgozta fel. Ezek alapján írta meg a könyvét, melynek címe *UFO – Az elhallgatott valóság*. Megjelent még a *Bátarak az égen* is, ez a pilóták életéről, helytállásáról szól.

Ő volt a Magyar UFO Kutató Egyesület vezetője. Ez az egyesület a magyarországi ufókutatási eredményeket gyűjti össze. Már nemcsak Knoll Gyula hisz az ufók létezésében.

Van olyan űrkutató, aki szerint nemcsak, hogy léteznek a földönkívüliek, de egy intelligens faj is létezik, amely fel tudja venni velünk a kapcsolatot.

2. Témaválasztás indoklása

Azért választottam ezt a témát, mert sok filmet láttam, melyek az ufókról, más bolygókról érkezett emberekről, gyerekekről szóltak. Ekkor kezdtem el nézni a Youtube-on az ufós dokumentumfilmeket, képeket. A tévéhíradóban is gyakran szerepelnek ilyen témájú képek, riportok. Én is úgy gondolom, hogy léteznek ufók, és élnek még rajtunk kívül is hozzánk hasonló intelligens lények. Nagyon érdekelt Knoll Gyula találkozása a földönkívüli lényekkel, ezért többet akartam megtudni a történetről. Munkámat két részből építem fel, két interjút szeretnék készíteni. Először Knoll Gyula nyugalmazott ezredessel, majd a Zselici Csillagpark igazgatójával, dr. Mosoni László csillagással. Kíváncsi vagyok egy csillagász szakember véleményére is, miként vélekedik a földönkívüli életről. A témával kapcsolatos kérdéseimet az interjúalanyaimnak fogalmaztam meg.

3. Interjú készítése Knoll Gyula ezredessel, nyugalmazott vadászpilótával

Emailben felvettem a kapcsolatot Knoll Gyulával, és megkérdeztem tőle, hogy készíthetnék-e vele interjút. Sajnos a Covid-járvány miatt személyes kapcsolatra nem került sor, hiszen a pilóta már 91 éves. Vigyáznunk kellett az egészségére, így emailben tettem fel a kérdést, és elektronikusan kaptam meg a válaszokat.

1. kép: Knoll Gyula³

– *Hol dolgozott, amikor természetfeletti lényekkel találkozott?*

– A honvédség állományában szolgáltam Taszáron, a Magyar Légierő pilótájaként ezredesi rendfokozatban. Egy MIG-17PF lokátoros, elfogó típusú gépen repültem éjjel Kaposvár fölött 4000 méteren, amikor egy fényes tárgyat észleltem. Arra gondoltam, hogy egy másik repülőgép van az 1. számú légtérben. Féltem az ütközéstől, mivel az előző évben nappal nekem repült egy másik MIG, és a roncs géppel alig tudtam leszállni. Rádióon megkérdeztem a repülésvezetőt, hogy küldött-e a légtérbe másik gépet. A válasza az volt, hogy nincs ott senki! Ez a gép aztán fölém repülve teljesen bevilágította a gépem kabinját, és Auszt-

³ Knoll Gyula (2012): Magyar X Akták – Knoll Gyula találkozása az ismeretlennel. <https://felfedes.hu/2018/05/04/magyar-x-aktak-knoll-gyula-talalkozasa-az-ismeretlennel/> [2022. 02. 21.]

ria felé repült, olyan 600 km/h sebességgel. Gyorsítottam gépemet 1000 km/h sebességre, és közelítettem, hogy befogjam a fedélzeti lokátorba, erre úgy megugrott előttem, mintha puskából lőtték volna ki. Én lemerevedtem a kabinban, visszafordultam, és nem hittem a szememnek. Egy álomnak tűnt az egész.

– *Mikor látta ezt a jelenséget?*

– Ez 1959. július 21-én történt. Másodszor 1960 áprilisában, Taszáron először megkaptuk az első hangsebességgel repülő MIG-19PM elfogórakétákkal felszerelt gépeket. Engem neveztek ki a típus parancsnokának. Rakétalövészetre utaztunk a Szovjetunió területére, az iráni határ közelében lévő Karakum sivatagba. Itt a bombázógép szárnyáról elengedték a felfüggesztett repülőt, arra engedtem a rakétákat, és a gépet megsemmisítettem. Ezt követően a repülőgépben nem működtek az elektromos berendezések, nem tudtam, hol vagyok, és elhatároztam, hogy kaptatólok. Majd megszólalt a rádióm, és sikerült leszállnom 20 liter üzemanyaggal. (Ez minimális mennyiség!) A parancsnok a vezetési pontján lévő nagy üvegtérképen közölte velem, hogy 3-4 percig felettem volt két idegen repülő tárgy. Feltehetően ufók voltak, és azok okozták a problémát. Ezt követően nagyon megváltozott körülöttem minden.

– *Hogy nézett ki?*

– Éjjel csak a nagy fényt láttam, a testet nem, a hatalmas üvegtérképen viszont a fölöttem lévő két pontot, amit a földi lokátorok rögzítettek. A parancsnok sem tudta, hogy mi történt velem, csak mikor az ufóelőzményeket is elmondtam.

– *Jelentette-e az észlelést bárhol?*

– Csak a rádión jelentettem a történeteket, ezt mindig közlik a felsőbb parancsnoksággal. Majd egy bizalmas barátomnak mondtam csak el, mert féltem, hogy elvesznek a repülőgépről, ha ufózom, és nem engednek többé repülni. „Nem tudom, hogy mi volt, de hogy ezt a technikát nem ember gyártotta, az biztos.” (Ennyit mondtam az érdeklődőknek.)

– *Megijedt-e, és mit tett abban a pillanatban?*

– Nem ijedtem meg, de váratlanul ért ez a megdöbbentő helyzet. Megcsíptem magam, hogy talán álmodom ezt a valószerűtlen dolgot.

– *Meghatározta-e későbbi munkáját és magánéletét ez a találkozás?*

– Nagyon is. Teljesen megváltozott a világnézetem mindenről. Elhiszem és tudom, hogy mások is vannak és léteznek az univerzumban rajtunk kívül. Én kétszer találkoztam velük, és kíváncsian kutattam más pilóták találkozását is, ezért az *UFO – Az elhallgatott valóság* című negyedik könyvemben közel 100 katonai és 50 utasszállító pilóta ufótalálkozását dolgoztam fel, és sikerkönyv lett. Elismert kutatónak tartanak hazánkban is. Budapesten a 17. Univerzum és UFO Konferenciára hívtak, de Helsinkibe és Münchenbe is kaptam meghívást. Az Ufomagazinban havonta jelennek meg cikkeim. 2016 novembere óta 100-nál több cikkem olvasható a szaklapban.

Nagyon mélyen érintett az interjú Knoll Gyula bácsival. Mivel előben nem találkoztam vele, kíváncsi voltam rá, így rákerestem a YouTube-on. Nagyon örültem, mert találtam egy előadást, amelyet meg is néztem.⁴

4. Interjú készítése dr. Mosoni László csillagással, a Zselici Csillagpark vezetőjével

Az ufók sok embert érdekelnek, de kíváncsi voltam, hogy vélekedik erről egy csillagász-tudós. Így találtuk meg dr. Mosoni Lászlót, aki ugyanabba az általános iskolába járt, mint én (Csokonai Vitéz Mihály Gyakorló Iskola Kaposvár).

2. kép: dr. Mosoni László⁵

Neki tettem fel néhány kérdést, melyekre válaszolt. Megmutatta a Csillagvizsgáló kupolájában a távcsöveken, hogy hol látható a nap, és egy filmet is láttam a Napról a planetáriumban.

– *Ön hogy döntötte el, hogy csillagász lesz, és minek a hatására született ez az elhatározás?*

⁴ Knoll Gyula (2016): Az ufók köztünk járnak. <https://www.youtube.com/watch?v=YIqFmL1o20s> [2022. 02. 05.]

⁵ Szerző nélkül (2016): Zselici Csillagpark, ahol megismerheted a csillagokat, és a tejutat is láthatod. <https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/utazz/zselici-csillagpark-ahol-megismerheted-a-csillagokat-es-a-tejutat-is-lathatod/> [2022. 02. 01.]

– Mindig érdekelt a matematika és a fizika tantárgy. Kilencedik osztálytól döntöttem úgy, hogy a csillagászzal szeretnék foglalkozni. Matematika tagozatos osztályba jártam. Az nagyon tetszett, hogy olyan dolgokat ki tudunk számolni, ami józan ésszel felfoghatatlan. Foglalkoztatott, hogyan született meg az univerzum, hogyan születtek a bolygók, ezért elkezdtem csillagászati témájú könyveket olvasni. „A csillagászat vagy asztronómia az emberiség egyik legrégebbi tudományága. A Földön kívüli jelenségek megfigyelésével és magyarázatával foglalkozó tudomány. Az asztrofizika a csillagászat azon része, amely a fizikát alkalmazza a csillagászati megfigyelések magyarázatában.”⁶

– *Kisebb korban milyen lehetőségek vannak, hogy csillagászzal foglalkozzunk?*

– Több lehetőség is van. Vannak ismeretterjesztő műsorok, például a *Kozmosz* sorozat (*Történetek a világegyetemről*), sok film van ezzel kapcsolatosan akár a TV-ben vagy a YouTube-on. Nagyon javaslom a matematika és a fizika mellett az angol nyelv tanulását. A mai csillagászok számítógép előtt, adatokkal dolgoznak. Minden csillagász programozó is, és nagy adatbázisokkal dolgoznak. Nem a távcsövet nézik, hanem az azok segítségével készített adatokkal foglalkoznak. Képeket értékelnek ki. A cél annak a megértése, hogy mi történik.

– *Ön szerint léteznek ufók?*

– Azonosítatlan repülő tárgyak azok vannak, ezek az ufók. Van, amiről nem tudjuk, hogy mi. Az, hogy ezek idegen űrhajók lennének, azt nem tudjuk. Azok a fényjelenségek, melyeket sokszor látunk, leggyakrabban drónok, műholdak. Ha az a kérdés, van-e élet a földön kívül, arra is csak azt tudom mondani, hogy lehet, de tudományosan nem bizonyított. Sok téves hiedelem van. A műholdak napelemtábláin megcsillanó napfényt is ufónak nézhetjük például. Úgy néz ki, mint egy csillag, a nap már lemegy, de a napelemtáblákon megcsillan a fény, általában este. (Egy ilyen napelemtábla kézilabda nagyságú, amelyet mi csak egy kis fénypontnak látunk.) Ezek telefonos applikációval követhetők. (Satellite Trackerby Star Walk Vito technology – műholdas keresőműholdak valós időben történő megtekintéséhez és nyomon követéséhez az égen, ez nem ingyenes.) Az ISS Detector applikáció kötelező alkalmazás annak, aki szereti a csillagászatot. Megmondja neked, hol és mikor láthatod a Nemzetközi Űrállomást (ISS) és az irídium műholdak felvillanásait. Ezeket a kis, több fénypontból álló „csillagvonalakat” is sokan ufónak gondolják. Kutató nem mondhatja, hogy nincsenek földönkívüliek, de azt sem, hogy vannak. Egyikre sincs bizonyíték.

– *Történt-e a mi környezetünkben olyan, amiről az emberek azt hitték, hogy ufó?*

– Nem. Bizonyítva, tudományosan alátámasztva nem volt olyan esemény. A megjelentek általában bulvárhírek.

⁶ Szerző nélkül (évszám nélkül): Csillagászat. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Csillag%C3%A1szat> [2022. 02. 01.]

- *Hallott-e már Knoll Gyula repülőezredesről?*
- Igen, hallottam, de nem sokat tudok róla.
- *Mi a véleménye most, felnőttkorában az ufók létezéséről, és mi volt erről a véleménye gyermekkorában?*
- Gyermekkoromban én is nagyon sok izgalmas misztikus dologról hallottam, ami abban a korban nagyon érdekes volt. Mostanában is hallani, hogy az amerikai hadsereg eltitkol dolgokat, de hogy mi az, amit titkolnak, azt nem lehet tudni. Egy tudós, egy kutató nem kezd találgatni, hogy ufókat boncolnak, vagy mit találtak. A kutató tényekkel foglalkozik, amíg nincsenek tények, addig nincs mivel foglalkozni.
- *Ön szerint mi az oka annak, hogy a fiatalabb korosztály hisz az idegenekben?*
- A fiatalok még nyitottak mindenre, jobban hisznek a mesékben, kevésbé szigorúak, mint a felnőttek. A fantáziájukban elképzelik, milyen érdekes lehetne találkozni földönkívüliekkel. A gyerekeket nem annyira érdekli, hogy mi az igazságtartalma valaminek. Én nem ábrándozom ufókról.
- *Miért olyan különbözőek a bolygók?*
- A válasz az, hogy nem tudjuk. Olyan alapvető kérdésekre keressük még a választ, hogy a Földünk hogyan született meg. Sok égitest keletkezése tudományos módszerekkel még nincs igazolva. Feltételezés például, hogy Holdunk a Földből szakadt ki egy ütközés során. Vannak arra utaló jelek, amelyek ezt alátámasztják, de nem bizonyítják. Tudományos tényé akkor válik valami, ha egy tudósokból álló közösség megvitatja és elfogadja. Jelenlegi tudásuk szerint a Föld légköre valószínűleg a mágneses pólusoknak köszönhető. Ez az erős mágneses tér véd meg bennünket a Nap káros sugárzásaitól, elterelgeti a sarkok felé, és ott sarki fény lesz belőle, de a földi életet nem veszélyezteti. Sajnos ez a mágneses tér folyamatosan gyengül. Sok ezer év múlva a Föld felszíne is élhetetlenné válik majd. Más ilyen mágneses pólusokkal rendelkező bolygóról egyelőre nem tudunk. A Földet a Marstól, Holdtól az is megkülönbözteti, hogy van mágneses tere.

5. Összegzés

Évek óta foglalkoztat a gondolat, hogy élnek-e a Földön kívül más bolygón is emberek, vagy megtalálhatóak-e az élet jelei.

Nagyon sok videót néztem a YouTube-on a témával kapcsolatban. Kedvenc filmem az *E.T.*, de nagyon tetszett a *Földönkívüliek Alaszkában* című sorozat is. A szórakoztató filmekén kívül dokumentumfilmeket is néztem, melyek közül a kedvencem: *Amit a földönkívüliekről tudni lehet.*

Megtudtam, hogy iskolám is valamilyen szinten kapcsolatban van a témával. Volt tanítónk édesapjának, Knoll Gyulának többször is volt személyes kapcsolata

földönkívüliekkel. Katonai repülőgépen repült, és élményeit online interjún osztotta meg velem. Kíváncsi voltam egy csillagász véleményére is, ezért időpontegyeztetés után felkerestem a Zselici Csillagpark vezetőjét, dr. Mosoni Lászlót, aki szintén itt tanult általános iskolámban.

Knoll Gyula nyugalmazott repülőezredes 91 éves, jó egészséget élvez, de nem mertük megkockáztatni a személyes találkozást a vírushelyzet miatt. Elmesélte élményeit, és azt is, hogy mennyire befolyásolta ez a találkozás az életét. Teljesen megváltozott a világnézete. Elhiszi és tudja, hogy mások is léteznek az világegyetemben rajtunk kívül.

Dr. Mosoni Lászlóval 2022. február 1-jén találkoztam. Nagyon sok izgalmas dolgot láttam, hallottam. Sajnos még fényképezni is elfelejtettem.

A Zselici Csillagpark vezetőjét is megkérdeztem arról, hogy hisz-e a földönkívüliekben és hallott-e Knoll Gyuláról. Elmondta, hogy hallott az ezredesről, de a munkásságát nem ismeri. Mivel a földönkívüliek létét nem igazolták tények, ezért egy tudós nem tud ebben állást foglalni. Sok olyan dolgot lehet hallani, amelyek igazolják, de amíg nincsenek tények, addig nincs mivel foglalkozni.

3. kép: A Zselici Csillagpark⁷

⁷ Szerző nélkül (2016): Zselici Csillagpark, ahol megismerheted a csillagokat, és a tejutat is láthatod. <https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/utazz/zselici-csillagpark-ahol-megismerheted-a-csillagokat-es-a-tejutat-is-lathatod/> [2022. 02. 21.]

6. Reflexió

Tovább szeretnék kutakodni, új információkat keresni. Igaz, eldönteni nem tudom, hogy tudományosan megalapozott-e, amit a témával kapcsolatban találok.

Én csak egy tízéves fiú vagyok, aki nyitott mindenre; hiszek a mesékben. Hiszem, hogy vannak még rajtunk kívül élőlények az univerzumban. A következő kutatásomban arra keresem a választ, hogy a korosztályomnak mi a véleménye erről a témáról.

Irodalom

- » Daniken, Erich (2006): Találkozás az istenekkel. Aquila Kiadó, Debrecen.
- » Knoll Gyula (2012): UFO – *Az elhallgatott valóság*. Sprinter Kiadó, Budapest.
- » Knoll Gyula (2016): Az UFÓK köztünk járnak. <https://www.youtube.com/watch?v=YIqFmL1o20s> [2022.02.5.]
- » Knoll Gyula (2021): B-47-es bombázó ufótalálkozása. In: *Ufomagazin*. [2021. 02. 10.]
- » Knoll Gyula (2012): Magyar X Akták – Knoll Gyula találkozója az ismeretlennel. <https://felfedes.hu/2018/05/04/magyar-x-aktak-knoll-gyula-talalkozasa-az-ismeretlennel/> [2022. 02. 21.]
- » Szerző nélkül (évszám nélkül): Edward J. Ruppelt. https://en.wikipedia.org/wiki/Edward_J._Ruppelt [2022. 02. 02.]
- » Szerző nélkül (2016): Zselici Csillagpark, ahol megismerheted a csillagokat és a tejutat is láthatod. <https://www.szeretlekmagyarorszag.hu/utazz/zselici-csillagpark-ahol-megismerheted-a-csillagokat-es-a-tejutat-is-lathatod/> [2022. 02. 01.]
- » Szerző nélkül (évszám nélkül): Csillagászat. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Csillag%C3%A1szat> [2022. 02. 01.]
- » Amit a földönkívüliekről tudni lehet (dokumentumfilm) - <https://www.youtube.com/watch?v=YCQW5-foX-4> [2022. 02. 08.]
- » Földönkívüliek Alaszkában <https://www.youtube.com/watch?v=TNZGoMA-QPg> [2022. 02. 10.]
- » Hiteles UFO videók Magyarországról. <https://www.youtube.com/watch?v=2l0KR6-Fugcu> [2022. 02. 19.]

ZAHRADNYIK EMMA¹

Áldozat – bántalmazó?

A gyermekek egymás közti bántalmazásai
a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola,
Gimnázium és Szakgimnázium 10–12 éves
korosztályában

1. Bevezetés

Napjainkban szerte a világon egyre több gyereket bántanak az iskolában és az iskolán kívül. Gyermekek, fiatalok válnak minden ok nélkül vagy előítéletek miatt sértetté, kirekesztetté, áldozattá.

Ennek lényege, hogy valamilyen sértést, fenyegetést vagy ellenségeskedést közvetítenek az irányába, vagy pedig stressznek teszi ki őt. Olykor nagyon kegyetlenek egymással a gyerekek, és nem fogják fel tetteik súlyosságát.

A korábbi években én is személyesen érintett voltam mint bántalmazott. Nagyon rosszul érintett a dolog, és nehezen tudtam feldolgozni és megérteni, miért bántanak.

Ennek a története az volt, hogy 3. osztályban az iskolában véletlenül meglöktem a legjobb barátnőmet. Én bocsánatot kértem tőle, de nem akarta elfogadni a bocsánatkérést.

Az egyik osztálytársam egyik órán egy feladatban ezt a két betűt írta: K. G. Ez a két betű nagyon csúnyát jelent, ezért írtam rövidítve. Ez a két betű nagy fájdalmat okozott nekem, nem tudta megmondani, hogy miért írta ezt.

Az osztályunkban és az évfolyamunkon is sokszor előfordulnak bántalmazások, szóbeli és fizikai egyaránt.

¹ A Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 4. osztályos tanulója (zsuzsika680610@gmail.com) Mentortanára: Kovács Gáborné (zsuzsika680610@gmail.com).

A napi híradásban sokszor hallottam gyerekek bántalmazásával kapcsolatos tudósításokat, híreket, ezért egyre jobban kíváncsi lettem a témára, és arra, hogy tudják kezelni és leküzdeni ezeket a problémákat a gyerekek. Az áldozatok igen komoly lelki sérüléseket szenvedhetnek, melyek a későbbiekben testi betegségben is megmutatkozhatnak.

Az iskolai környezetben a bántalmazás számtalan formában jelenhet meg. Általánosan elfogadott felosztás nem létezik, de a szakirodalom szerint a következő bántalmazástípusokkal találkozhatunk: pszichológiai, verbális és fizikai bántalmazás.

A pszichológiai, érzelmi bántalmazás iskolai előfordulásáról kevés adat áll rendelkezésre. Ez a bántalmazási forma iskolai körülmények között nehezen érhető tetten, mivel szóban történik, és a zaklató mindent megtesz, hogy tette rejtve maradjon.

Következményei azonban nagyon súlyosak lehetnek, és az áldozatok ritkán mernek segítséget kérni. Leggyakrabban kényszerítés, megfélemlítés vagy zsarolás formájában nyilvánul meg.

Verbális bántalmazás során szavakkal történő direkt bántalmazás tartozik ebbe a kategóriába. Például csúfnevek, gúnyolódás, sértő szavak a másokra. A szavak erejével itt is komoly lelki sérüléseket lehet okozni.

A fizikai bántalmazás a legkönnyebben felismerhető forma, ugyanis ebben az esetben fizikai megnyilvánulása, fizikai jelei vannak. Szándékos cselekedet, amely fizikai sérülést okozhat. Az agresszió rendszeres, az erőviszonyok nem egyenlők. Ide tartozik a visszatérő verekedés, lökdösődés, ruházat vagy személyes tárgyak megrongálása.

Véleményem szerintem a legveszélyesebb a verbális és a pszichológiai bántalmazás, mert azt nem látjuk másokon, és ettől lelki problémái is lehetnek belőle az áldozatoknak.

2. A témaválasztás indoklása

Azt vettem észre, hogy 3. osztály év végétől többször előfordult az évfolyamon, hogy verbálisan bántják egymást iskolástársaim. Szüleimtől, tanáraimtól többször hallottam, hogy beléptünk a kiskamaszkorba, keressük a helyünket a közösségben. Kíváncsi vagyok arra, hogy a 10–12 éves diákok között vannak-e szóbeli bántalmazások.

Hogy többet megtudjak erről, interjút készítettem az iskolapszichológussal, Takács Tibornéval, majd online kérdőív segítségével megkérdezem a gyerekeket erről a témáról.

3. Interjú készítése Takács Tiborné iskolapszichológussal a gyerekek egymás közti verbális bántalmazásokról

– *Miért bántalmazzák szóban egymást a gyerekek?*

– A szavakkal történő bántalmazás egyik formája a csúnya beszéd. A gyerekek körében többször előfordul a „nem direkt bántás”. A bántalmazott gyereknek nem esik jól a szóbeli megnyilvánulás. A bántalmazó nem is érzi át, hogy ezzel bántja a társát, és ez neki nem esik jól. Van, aki viccnek szánja a másik bántását, nevetnek rajta, jó humorforrásnak gondolják. Gyakran előfordul, hogy kínjában az is nevet a bántalmazáson, akit bántanak. Például egy természetes fiúra azt mondják, hogy húskombinát vagy parizer. A közösség nem gondolja, nem érzi, hogy ezzel fájdalmat okoznak neki. Számonkéréskor azt válaszolják, hogy hiszen ő is nevet rajta. Ilyenkor nem gondolja a gyerekek többsége, hogy ezzel megbántják a társaikat, más kárán nevetnek a dolgon. A közösségekben ilyen gyakran előfordul, a 10–12 éves gyerekeknél nagyon megfigyelhetőek a kisamaszorra jellemző tulajdonságok. Keresik a helyüket a világban, nehezen találják meg önmagukat. Több esetben találkoztam azzal a verbális bántalmazások megbeszélésekor, hogy a gyerekek olyan helyzetbe kerülnek, hogy úgy érzik, tenniük kell valamit. Ilyenkor beszólnak társaiknak, szidják a szüleiket, ami minden esetben fáj a kamasznak. Visszaadja a bántást. Jogos-e ez a megnyilvánulás? Általában mindig nagyobbat adunk vissza, mint amit kapunk.

– *Hogyan tudják legyőzni testi és lelki problémájukat az áldozatok?*

– Nagyon sok függ attól, hogy talál-e a közösségben olyan valakit, aki mellé áll. Többségében a bántalmazó és a bántalmazott körül társak vannak. Ezek a gyerekek közül vannak, akik beállnak a bántalmazó mellé, sunnyognak, nem szólnak semmit. Az lenne az igazán jó megoldás, ha kiállnának a bántalmazott mellett. Ha a bántalmazott el tudja mondani valakinek, oldja a feszültséget, ha nem, akkor súlyos problémákat generál.

– *Mit éreznek a zaklatók a bántalmazás után?*

– Embere válogatja, lehet, hogy jól érzi magát ettől a megnyilvánulástól. „Megadtam neki!” Egyrészt ez feszültségcsökkentést is jelenthet, de nem biztos, hogy annak adja ki a feszültséget, akinek akarja. Pl.: szülő – főnök – gyerek, diák – társ.

– *Az áldozatok válhatnak-e zaklatóvá, miután bántották őket?*

– Az áldozatok bántalmazókká válhatnak több esetben is. Mi okozhatja ezt? Nehez eldönteni. A bántáskor nem gondol arra, hogy én ugyanezt kaptam. Sokkal sérelmesebbnek érezzük, amit kapunk, mint amit adunk.

– *Miért nem beszélnek az áldozatok az érzéseikről?*

– Szégyellik, hogy velük történt ez az eset. Nem akarják magukat gyengének mutatni, ne lássák a kortárs gyerekek, hogy a megnyilvánulással megbántották. Ha látják, hogy gyenge, jobban bántják a társaik. Ha nincs társ, akinek bizalommal elmondhatja a gyermek a problémáit, akkor ez oldja a feszültséget.

– *Megbánják tetteiket a bántalmazók?*

– Bízunk benne, de mivel ők nem mindig érzik a súlyát, hogy mit tettek, nem gondolják, hogy mekkora fájdalmat okoztak. Szóval sok-sok bánatot okozhatunk. A testi bántalmazást sokkal könnyebben fel lehet dolgozni, mint a lelki bántalmazásokat.

– *Hol kérhetnek segítséget a bántalmazottak?*

A panaszkezelés lépései:

- tanár
- szülő
- barátok
- iskolapszichológus
- rendőrség
- Kék Vonal

A problémamegoldás akkor a leghatékonyabb, ha mindig ott oldják meg, ahol történt a bántalmazás. Lehetőleg a közösségnek kell megoldani az esetet, ahol a baj adódott. Saját magának a bántalmazottnak kell kiállnia önmagáért!

4. Kérdőív a 10–12 éves gyermekek bántalmazásainak megismerésére

Felkészítőm segítségével készítettem egy Google-űrlapot, amely a kérdéseimet tartalmazta. Megmutattuk az iskola igazgatójának a kérdőívet, aki engedélyt adott arra, hogy a 4–6.évfolyamon tanuló diákok informatikaórán kitöltsék.

Azért elektronikus formát választottunk, mert az iskola folyamatosan papírhiánnyal küzd, így a munkát meg tudtuk oldani a felesleges papírhasználat elkerülésével.

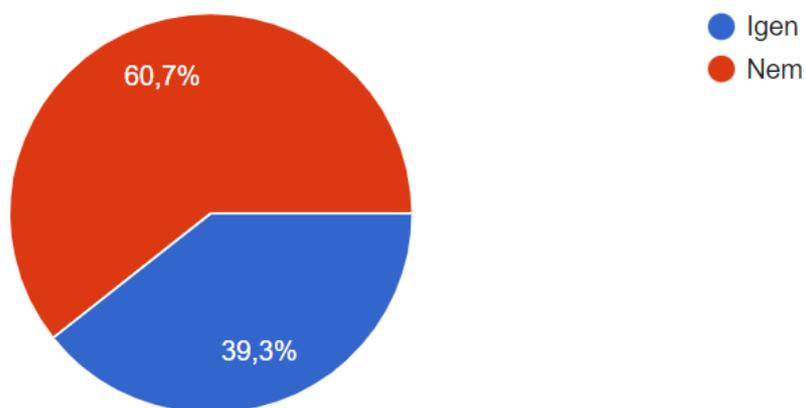
Sajnos így sem volt egyszerű a felmérés, mert a Covid-19-járvány közepén végeztük a munkát, nagyon sok diák volt karanténban. A kérdőívet 107-en töltötték.

4.1. Hipotéziseim

1. Feltételeztem, hogy több gyerek bánt szóban valakit, mint testileg.
2. Véleményem szerint a verbális bántalmazás nagyobb fájdalmat okoz, mint a testi bántalmazás.
3. Úgy gondolom, hogy azért bántják egymást a gyerekek, mert őket is bántották már.
4. Szerintem nagyon sok esetben előfordul lelki bántalmazás az iskolában.
5. Feltételezésem szerint leginkább az udvaron történnek bántalmazások.

4.2. Kérdőív kiértékelése

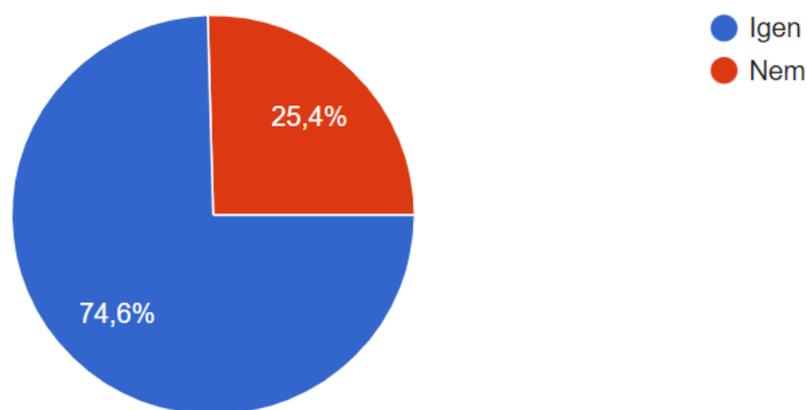
4.2.1. Bántottak-e már testileg?

1. diagram: Testi bántalmazás

Az első kérdésemre 117-en válaszoltak. 71 tanulót nem bántottak testileg, míg a megkérdezettek közel 40%-át már igen.

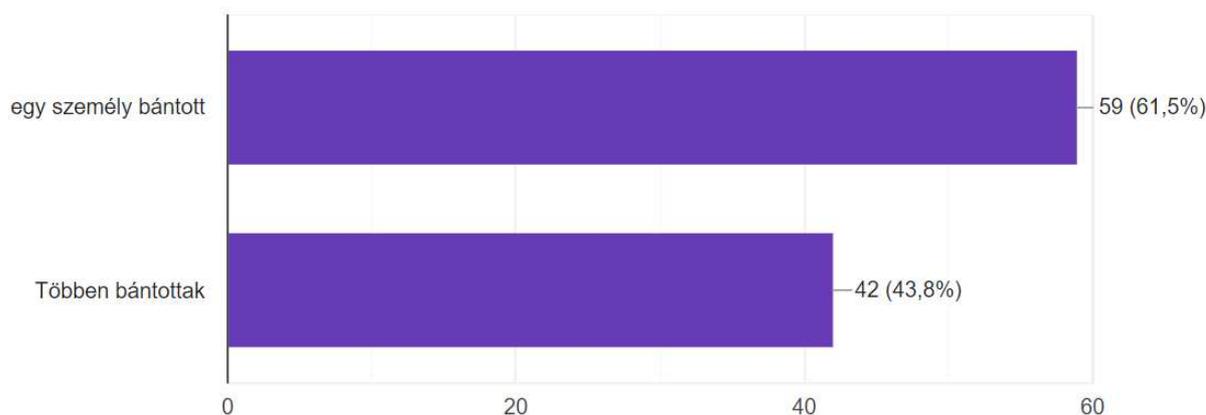
4.2.2. Bántottak-e már szóban (verbálisan)?

2. diagram: Verbális bántalmazás

A következő kérdésemre 118-an válaszoltak. Sajnos 88 tanulót már bántalmaztak iskolás társai, és csak 30-an jelölték be a nem választ.

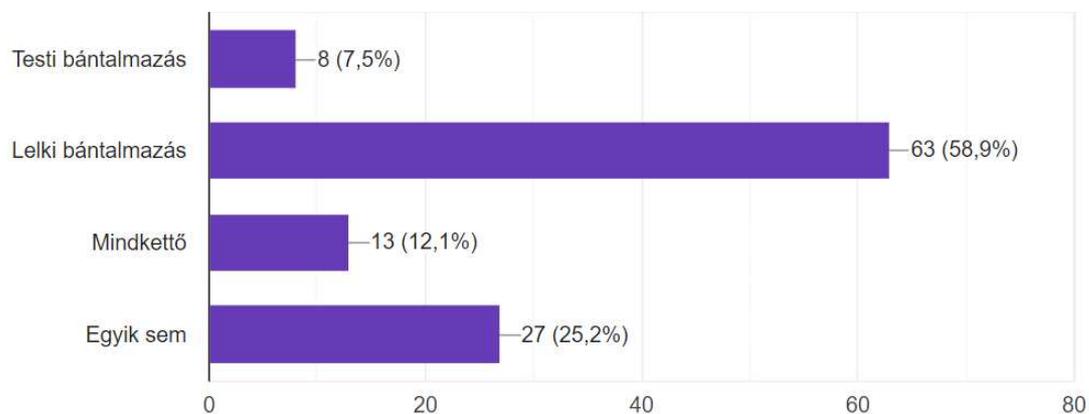
4.2.3. Egy személy vagy többen bántottak egyszerre?

3. diagram: Egyéni és csoportos bántalmazás

A harmadik kérdésre összesen 101 válasz érkezett. 59 tanulót egy ember bántott, 42-t többen bántottak egyszerre.

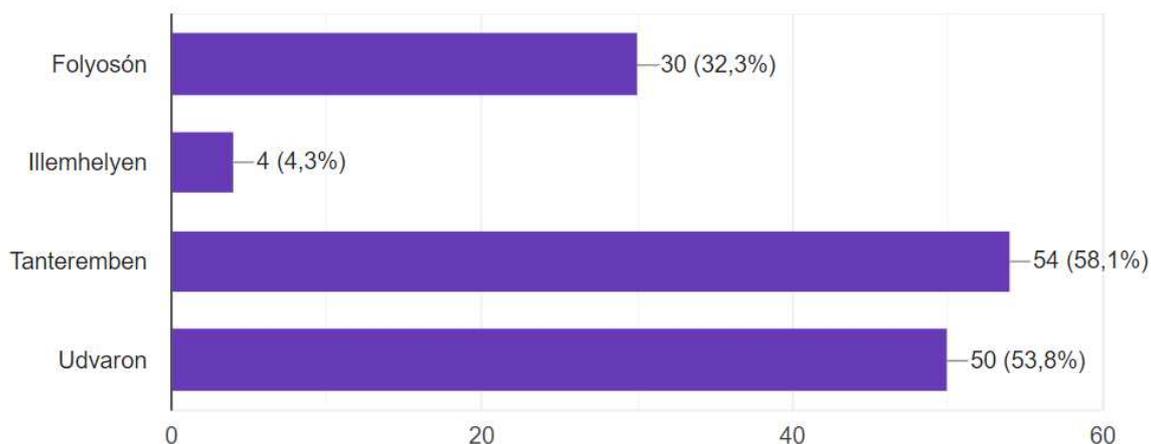
4.2.4. Ha igen, melyik okozott nagyobb fájdalmat?

4. diagram: Bántalmazás által okozott fájdalom

A 4. kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a gyerekeknek a lelki bántalmazás okozta a legnagyobb fájdalmat (63). Ez a megkérdezettek majdnem 60%-a. 27-en jelölték, hogy egyik sem, 8 kisgyereknek a testi bántalmazás, 13 diáknak mindkét bántalmazás nagy fájdalmat okozott.

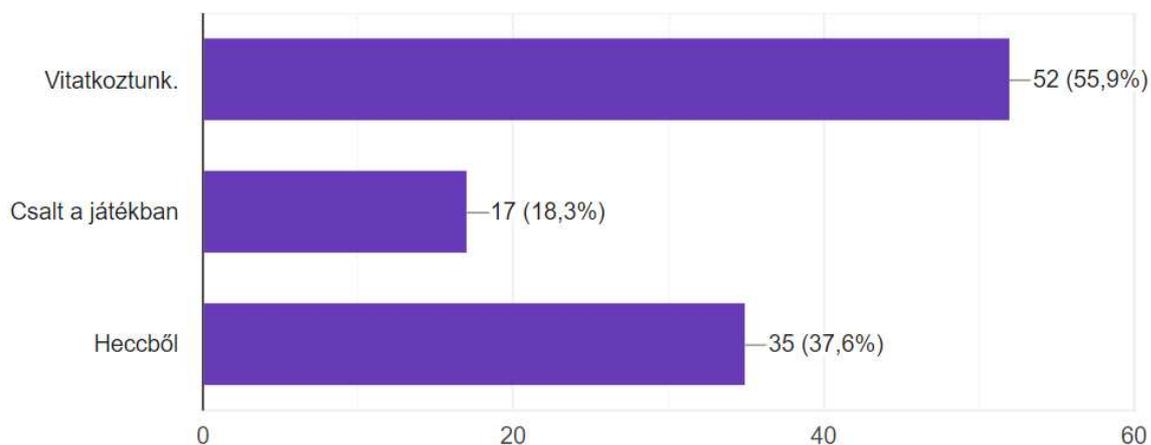
4.2.5. Ha bántottak, hol történt a dolog?

5. diagram: A bántalmazás helyszíne

Az ötödik kérdésemre 54-en jelölték a tanteremben, 50-en az udvaron, 30-an a folyosón és mindössze négyen az illemhelyen lehetőséget. A gyerekek több választ is jelölhettek, innen a nagyobb számadat.

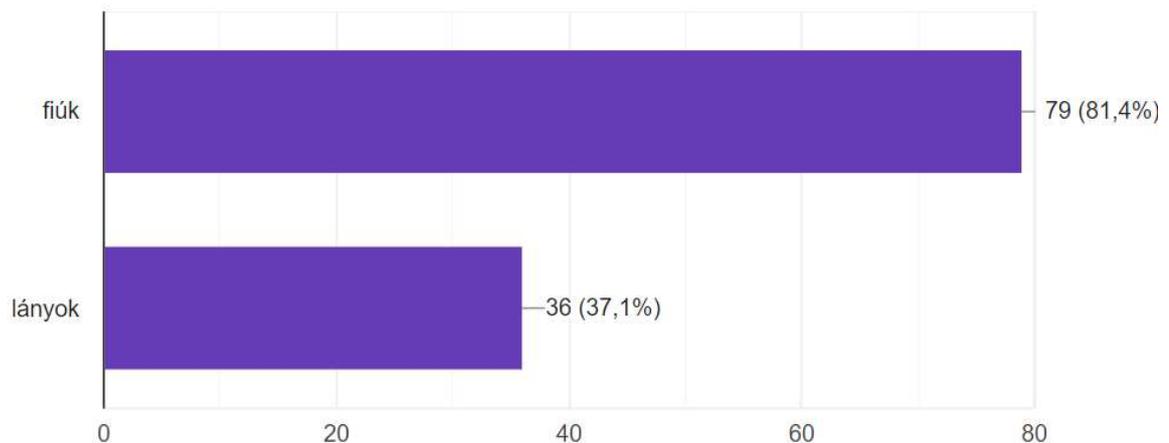
4.2.6. Miért történt a bántalmazás?

6. diagram: A bántalmazás oka

A következő kérdésemre 93 válasz érkezett. 52-en jelölték a „Vitatkoztunk.,” 17-en „Csalt a játékban.,” és 35-en a heccből lehetőséget.

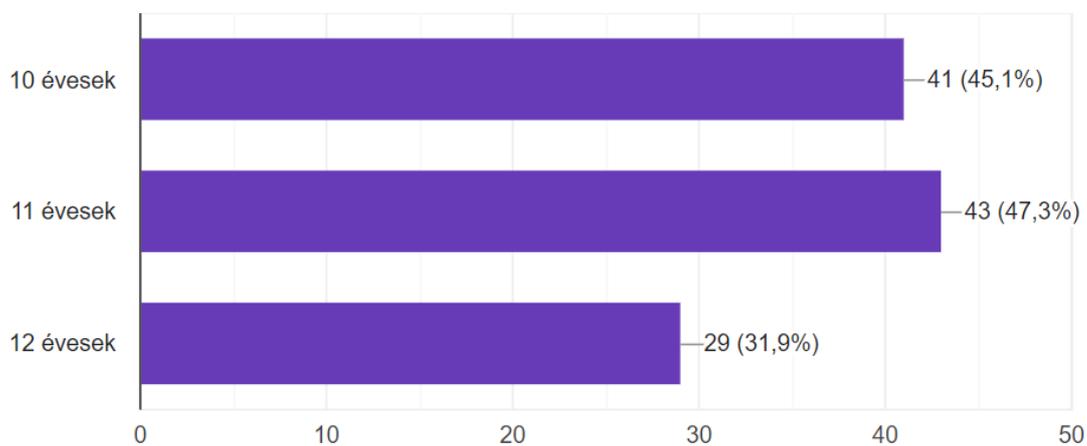
4.2.7. Kik bántalmaztak?

7. diagram: A bántalmazók nemek szerinti eloszlása

A 7. kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy milyen nemű volt a bántalmazó. Az esetek 81,4%-ban (79 fő) fiúk a bántalmazók, de 37,1%-a lány volt.

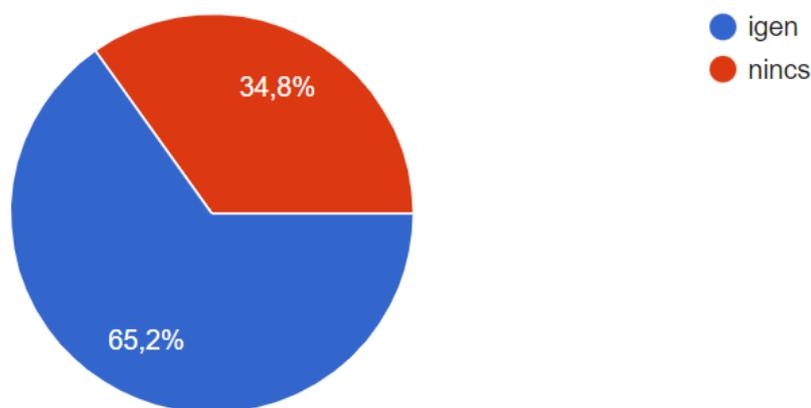
4.2.8. Hány évesek bántottak?

8. diagram: A bántalmazók életkora

A következős kérdésemre 41-en válaszolták, hogy 10 évesek, 43-an, hogy 11 évesek, és 29-en, hogy 12 évesek voltak a bántalmazók.

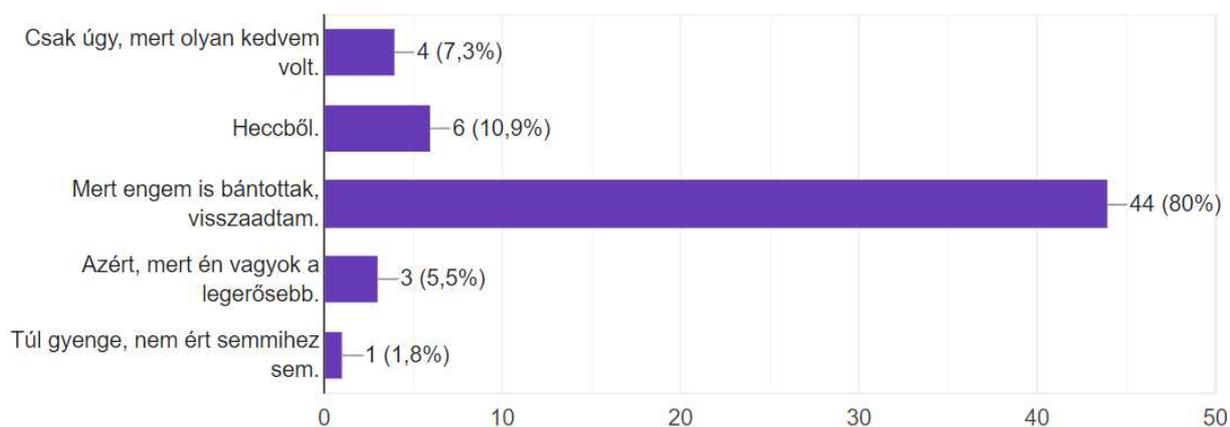
4.2.9. Van-e olyan osztálytársad, akit többször bántottak verbálisan?

9. diagram: Többszöri verbális bántalmazás

112 válasz érkezett a 9. kérdésre. 73-an írták, hogy van olyan osztálytársuk, akit többször is bántanak szóban, míg 39-en nem tudnak róla, a nincs választ jelölték meg.

4.2.10. Bántottál-e szóban vagy testileg iskolában valakit?

10. diagram: Iskolában történt szóbeli vagy testi bántalmazás

Az utolsó előtti kérdésemre 55 válasz érkezett. Szembetűnő, hogy a válaszadók közül 44-en azért bántalmazták társaikat, mert őket is bántalmazták, és visszaadták. 4-nek olyan kedve volt, 6-an heccből, 3 tanuló úgy gondolja, hogy ő a legerősebb, míg 1 szerint túl gyenge a bántalmazott, nem ért semmihez sem.

4.2.11. Szerinted kitől tudnak segítséget kérni a bántalmazottak?

Az utolsó kérdésre adott válaszokhoz nem készítettem diagramot. A gyerekek rövid, szöveges válaszokat adtak. A leggyakrabban adott válaszok a következők voltak:

- tanártól
- osztályfőnöktől
- iskolapszichológustól
- szülőtől
- baráttól.

5. A hipotézisek igazolása

Az első feltevésém igazolódott: több gyerek bánt szóban valakit, mint testileg. A 10–12 éves korosztály 39,3 %-át bántották már testileg, míg 74,6%-át verbálisan.

A második hipotézisem is igaznak bizonyult, mert a bántalmazások közül a lelki bántalmazás okoznak 58,9%-ban a megkérdezetteknek nagyobb fájdalmat.

A harmadik hipotézisem szintén igaz, mert a gyerekek 80%-a úgy gondolja, hogy „Engem is bántottak, visszaadtam!”

Az utolsó feltételezésem nem, illetve csak részben igazolódott, mert a gyerekek közül 54-et (58,1%) tanteremben, 50-et az udvaron bántalmaznak. Azért nem lehet teljesen nemmel válaszolni, mert nagyon csekély az eltérés a két válasz között.

6. Összegzés

Dolgozatomat három részből építettem fel. Először általánosságban írtam a bántalmazásokról, azok formáiról. A munkámat egy interjúval folytattam, amelyet iskolánk pszichológusával, Takács Tiborné Zsuzsi nénivel készítettem el. A harmadik részben Google-úrlapon kérdőívet készítettem felkészítőm segítségével, és miután engedélyt kaptam rá, a kérdőíveket elküldtük az informatikatanároknak, akik a DKT segítségével kitöltették a gyerekekkel. A 4–6. évfolyamon tanuló diákok 70%-a kitöltötte, így értékelhetőnek tekinthető.

A kérdőív feldolgozása előtt 4 hipotézist állítottam, amelyek közül 3 igaznak bizonyult, míg az utolsó csak részben nyert igazolást.

A tanév elején észrevettem, hogy az osztályunkban egyre többen bántják egymást szóban, ami eddig nem volt ránk jellemző. Ezért is gondoltam, hogy ezzel a témával kapcsolatban kutatok idén. A pszichológussal történt interjún megtudtam, hogy ez a probléma 10 év körül kezdődik a gyerekek körében. Belépünk a kiskamaszkorba, keressük a pozíciónkat a közösségben. Elmondta, hogy nagyon fontos ebben az időszakban a közösség összetartó ereje, hogy a szóbeli vagy testi bántalmazásokat elkerülhessük. Az áldozatoknak a legnagyobb segítség a közösség, a társ, a barát kiállása. Ha ez nem működik, akkor külső segítséget kell kérni, tanártól, szülőtől. A bántalmazott gyerekeknek lehetőségük van anonim módon

segítséget kérni a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítványtól, akár interneten vagy telefonon.²

A kérdőívek feldolgozása után megállapítható, hogy az iskolában a szóbeli, verbális bántalmazás nagyon gyakori. A megkérdezett tanulók 74,6%-át bántották már szóban. Leginkább a fiúkra jellemző, és a 10-11 éves korosztálynál mutatkozik meg leginkább. A gyerekek nagy része tudja, hogy bántalmaznak szóban valamelyik iskolatársát. A bántalmazások nagy része a tanteremben vagy pedig az udvaron történik. Leginkább azzal indokolják, hogy engem is bántottak, én csak visszaadtam.

7. Reflexió

Kutatásomat hasznosnak és időszerűnek gondolom. Megmutattam a kérdőív feldolgozásának adatait a családsegítő központ munkatársának, Tóth Katalinnak, aki hetente két napot tölt iskolánkban. Nagyon fontosnak tartotta az adatokat. Azt az ígéretet kaptam, hogy érzékenyítő osztályfőnöki órákat tartanak ennek a korosztálynak.

Nekünk, gyerekeknek feladatunk, hogy megvédjük azokat a gyereket, akiket verbálisan bántanak, úgy, hogy példát mutatunk és kiközösítjük a közösségünkben azokat a diákokat, akik fájdalmat okoznak társainknak. Jövőben is hasonló témával, a 12–14 éves gyerekek egymás közötti internetes bántalmazásaival szeretnék foglalkozni.

Irodalom

- » Fülöpné Böszörményi Judit (2003): Agresszió a gyerekintézményekben. In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2003. 1. sz. 23–35. p.
- » Figula Erika (2004): Bántalmazók és bántalmazottak az iskolában. In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2004. 7–8. sz. 223–228. p.
- » Figula Erika (2006): *Miért és hol bántalmazzák egymást gyermekeink? Az iskolai erőszakjelenség feltárása egy vizsgálat tükrében.* <http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=345>. [2022. 01. 25]
- » Mihály Ildikó (2000): Erőszak az iskolában. In: *Új Pedagógiai Szemle*, 2000. 4. sz. 52–58. p.
- » Utasi Judit (2000): Erőszak az iskolában. In: *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2000. 1. sz. 27. p.
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): Kék Vonal – Gyermekkrízis alapítvány. <https://kek-vonal.hu/> [2022. 03. 01.]

² Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány honlapja: <https://kek-vonal.hu/> [2022. 03. 01.]

BUBORI SÁRA ALMA¹

Felmérés a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 10–12 éves tanulóinak COVID–19 védőoltásaival kapcsolatban

1. Bevezetés

Az elmúlt évben a Covid-19-ről, a vírus elleni védekezésről írtam kutatómunkát. Interjút készítettem dr. Jankovics Judittal, a Kaposi Mór Oktatókórház Higiéniai Osztályának vezetőjével, aki sok fontos információt mondott el erről a vírusról, úgy, hogy 3. osztályosan megértettem. Kérdőívet készítettem, a kérdéseimben arra voltam kíváncsi, hogy mennyire tájékozódtak a gyerekek a vírussal szembeni védekezésben.

Az adatok értékelése után kiderült, hogy a gyerekek ismerik és alkalmazzák a védekezési eljárásokat. Néha nem tudnak a csábításnak ellenállni, megölelik egymást, kapnak egymás tízórajából, pedig tanáraink folyamatosan felhívták a figyelmet a kellő távolságtartásra, és hogy ne együnk egymás ételeiből.

A mostani munkámban szintén a Covid–19 vírussal fogok foglalkozni. Kutatómunkámban a 10–12 éves gyerekek védőoltásáról, annak szövődményeiről szeretnék kutakodni. Édesanyám kórházban dolgozik, sokat tud segíteni nekem. Mesélte, hogy sokan félnek attól, hogy mi lesz gyermekükkel az oltás után. Lesznek-e olyan szövődmények, amelyek a későbbi életükre hatással lesznek? Oltassák

¹ A Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 4. osztályos tanulója (zsuzsika680610@gmail.com) Mentortanára: Kovács Gáborné (zsuzsika680610@gmail.com)

be gyermekeiket, vagy ne? Melyik lehetőség a jobb? Ha nem oltanak, és gyermekük elkapja a betegséget, hogyan vészeli át? Lesznek-e maradandó szövődmények? Nagyon sok kérdés, nagyon sok bizonytalansággal. Sokat olvastam az interneten a gyermekek oltásával kapcsolatban.

„Az Amerikai Járványügyi Hivatal javasolja a gyerekek immunizálását, hiszen akkora valószínűséggel fertőződnek meg a koronavírussal, mint a felnőttek, ráadásul nagyon betegek is lehetnek: esetükben is lehet számolni rövidebb és hosszabb távú poszt-covid következményekkel, és az sem elhanyagolható, hogy képesek a fertőzés terjesztésére az iskolában és otthon egyaránt. A Házi Gyermekorvosok Egyesületének elnökének tájékoztatása szerint sokkal több a beteg, mint az előző járványhullámokban, ráadásul sokkal több gyerek is kerül kórházba, ennek hátterében pedig a delta variáns magasabb fertőzőképessége, valamint az alacsony oltottsági arány áll a 18 év alattiak körében. Ezen korcsoport oltásához a szülők, gondviselők jóváhagyása szükséges, akiknek fejtörést okoz az oltás beadatásának kérdése, egyrészt tartanak a szövődményektől, másrészt azzal magyarázzák az oltás szükségességét, hogy a vírus enyhébb lefolyású a gyerekeknél.

Falus András immunológus a Portfolio-nak beszélt arról, hogy a koronavírussal fertőzött gyerekeknél súlyos szövődmények is kialakulhatnak, a többszervi gyulladással szindróma valószínűsége különböző populációkban eltér, a kaukázusi – amelybe a magyarok is tartoznak – jelentősen érintett, mivel akit megfertőz a vírus és poszt-covidban szenved, annál a valószínűsége a szívizom betegségének közel 20 százalékra tehető. A koronavírus nagyon megbetegítheti a gyermekeket, és a kórházi kezelésüket is okozhatja. Egyes helyzetekben pedig a fertőzés szövődményei halálhoz vezethetnek – írja az Amerikai Járványügyi Hivatal, amely rámutat arra is, hogy a felnőttekhez hasonlóan a gyerekek is

- lehetnek nagyon betegek a Covid-19-től,
- a vírusnak lehetnek komoly egészségügyi szövődményei rövid és hosszú távon is,
- a Covid-19-cel megfertőzhetnek másokat, otthon és az iskolában egyaránt.

A CDC közlése alapján 2021. október közepéig a koronavírus miatt az 5 és 11 év közötti korcsoportban több mint 8300 gyerek szorult kórházi kezelésre az USA-ban és közel százán haltak meg. A Covid-19 a 10 leggyakoribb halálok közé tartozik az 5 és 11 év közötti gyermekek körében.

A FERTŐZÖTT GYEREKEKNÉL SÚLYOS SZÖVŐDMÉNYEK IS KIALAKULHATNAK, AZ AMERIKAI JÁRVÁNYÜGYI HIVATAL ELSŐSORBAN A TÖBBSZERVI GYULLADÁSOS SZINDRÓMÁT (MIS-C) EMLÍTI.

A MIS-C során különböző testrészek gyulladnak be, például a szív, a tüdő, a vesék, az agy, a bőr, a szemek vagy gyomor és a bélrendszer. Falus András a Portfolio-nak azt mondta, hogy az orron keresztül az idegrendszerre is hathatnak. A szívizomgyulladás valószínűsége különböző populációkban eltér, a kaukázusi – amelybe a magyarok is tartoznak – esetében körülbelül 0,3-0,4 százalék, tehát ezer emberből

3-4, akiben szívizomprobléma jöhet létre. Ezzel szemben, akit megfertőz a vírus és poszt-covidban szenved, annál a valószínűsége a szívizom betegségének közel 20 százalékkal – tette hozzá.

A világjárvány kezdete óta több mint 2300 MIS-C esetet jelentettek az USA-ban 5 és 11 év közötti gyermekeknél. Az alapbetegségben szenvedő gyermekek nagyobb kockázatnak vannak kitéve a Covid-19 okozta súlyos megbetegedéseknek, mint a nem alapbetegségben szenvedő gyermekek - húzta alá a CDC. Magyarországon hasonló adat nem áll rendelkezésre, de az orvosok beszámolója szerint hazánkban is egyre több gyermek küzd a koronavírus utóhatásaival.”²

Nagyon kíváncsi voltam, hogy milyen szövődményei lehetnek a betegségnek. Több internetes oldalt is olvastam a témával kapcsolatban. Ilyen volt a következő is, amit a Házipatika oldalon találtam.

„A leggyakoribb mellékhatás a vakcina második dózisát követően – az első dózis után ritkábban fordult elő ilyen – a fáradtság és a fejfájás volt. Előbbiről az 5–11 évesek 39,4 százaléka, utóbbiról 28 százaléka számolt be. (Ezen tünetek aránya a Pfizer-vakcinát kapó felnőtteknél 65,6, illetve 60,9 százalék volt.) Míg az 5–11 éves gyermekek mindössze 6,5 százaléknál jelentkezett láz az oltás után, a 12 év felettiéknél ez az arány 17,2 százalék volt. Előbbi korcsoportba tartozók 9,8 százaléka tapasztalt hidegrázást az oltás után, szemben a 12 év felettié 40 százalékaival.

Több országból is jelentették, hogy a jelenleg engedélyezett és oltásra használt mRNS-alapú vakcinák, vagyis a Pfizer-BioNTech és a Moderna oltóanyaga ritka mellékhatásként szívizom- vagy szívburokgyulladást okozhat. Az Amerikai Élelmiszer és Gyógyszerügyi Hatóság augusztusban úgy becsülte, hogy az említett vakcinák beadása után 1 az 5 ezerhez a miokarditisz kialakulásának potenciális esélye, és az érintettek 95 százaléka szorul kórházi ellátásra.

„Mivel az e korcsoport tagjainak adott adag egyharmada annak, amit az idősebb gyermekek és a felnőttek kapnak, várhatóan kevesebb mellékhatás és kevesebb nemkívánatos esemény jelentkezik majd az oltás után” - nyilatkozta Manfred Green, az izraeli Haifai Egyetem epidemiológiai tanszékének munkatársa a Medical News Today-nek. Az 5–11 éves, alapbetegséggel rendelkező gyerekeknél esetlegesen jelentkező mellékhatásokról viszont egyelőre nem hoztak nyilvánosságra adatokat, mert még kevés tanulmány készült a témában.”³

² Szerző nélkül (évszám nélkül): Kétsége van? Mindent megtudhat az 5-11 éves gyerekek oltásával kapcsolatban. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211208/ketsege-van-mindent-megtudhat-az-5-11-eves-gyerekek-oltasaval-kapcsolatban-514666> [2022. 02. 22.]

³ Szerző nélkül (2021): 5-11 évesek oltása. Milyen mellékhatások várhatók? <https://www.hazipatika.com/eletmod/veszelyben/cikkek/5-11-evesek-oltasa-milyen-mellekhatasok-varhatok/20211125171706> [2022. 02. 22.]

2. Kutatásom felépítése

Első lépésként interjút készítettem dr. Bálint Tímea gyermekorvossal az oltással kapcsolatos problémákról. Ezt követően kérdőívet készítettem iskolám 10–12 éves tanulói számára a Covid–19 védőoltásról.

3. Interjú készítése dr. Bálint Tímea gyermekorvossal

Édesanyám a Kaposi Mór Oktatókórházban dolgozik, így segítséget kértem tőle az interjúalanyom megkeresésére és időpont-egyeztetésre. Sajnos személyesen nem tudunk találkozni, így emailben küldtem el a kérdéseket, és a válaszok így érkeztek vissza.

- *Mi a véleménye a gyerekek oltásával kapcsolatban?*
- Kifejezetten támogatom, mert kevesebb a mellékhatása, mint a betegség szövődményeinek.
- *Milyen védőoltást kapnak a gyerekek a Covid–19 vírus ellen?*
- Az 5–11 éves korosztály kizárólag Pfizer védőoltást kaphat. A 12 és 18 év közötti gyerekek a Pfizer védőoltás mellett a Moderna vakcinát is megkaphatják.
- *Mennyi idő telhet el az oltások között?*
- Az 1. és 2. oltás között 21 napnak kell eltelnie, betegség miatt csúszhat a 2. oltás, de akkor is ajánlott a 2. oltást két hónapon belül felvenni. A 2. és 3. oltások között minimum 4 hónapnak el kell telnie, az 5-11 éves korosztály csak maximum 2 oltást kaphat.
- *Hány védőoltást javasol?*
- Az 5-11 éves korosztálynak mindenképp kettőt, a 12–18 éveseknek a 3 védőoltást javaslom.
- *Melyek azok a korosztályok, amelyek közül a legtöbben illetve legkevesebben kérték a védőoltást?*
- A legkisebb oltási aránnyal az 5–8 éves gyerekek rendelkeznek, a legtöbben pedig a 14–18 éves korúak oltatták be magukat.
- *Milyen szövődményekről hallott?*
- A leggyakoribb oltási reakció a karfájdalom, hőemelkedés esetleg láz, gyengeség, fáradékonyság. Előfordulhat ritkán allergiás reakció az oltás beadását követően 15-30 perccel, de ilyen mellékhatással még nem találkoztam.
- *Meddig tartanak a szövődmények?*
- Általában 2-3 nap alatt elmúlnak.
- *Enyhe vagy erősebb szövődmények szoktak gyakrabban előfordulni?*
- Enyhe oltási reakcióról számoltak csak be nálunk a beoltott gyerekek.
- *A gyerekeknél milyen gyakran fordul elő szövődmény?*
- Enyhe mellékhatás 70-75%-ban előfordul, erősebb szövődményekről még nem tudunk.

- *Hány éves kortól ajánlja a védőoltást?*
- 5-6 éves kortól már elérhető az oltás, én javasolom már ebben a korban a felvételt.

4. A kutatás bemutatása

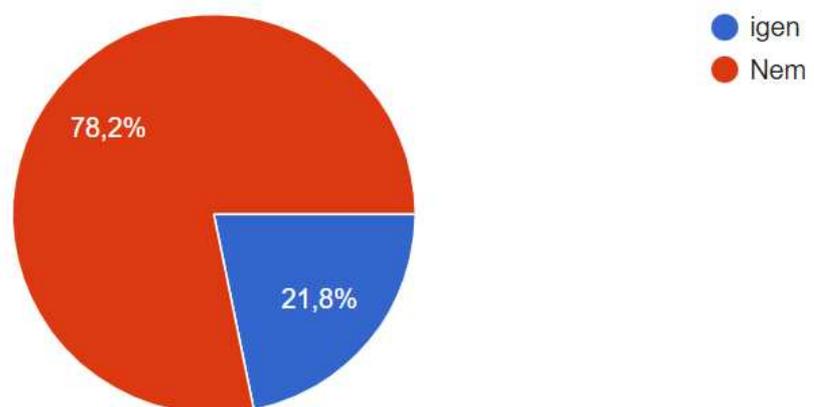
Sajnos olyan időszakban készítettük el a kérdőívet, amikor az iskolában fénymásolópapír-hiány volt. Felkészítő tanárom azt javasolta, hogy készítsünk egy Google-űrlapot, melynek segítségével meg tudjuk kérdezni a 10–12 éves gyerekeket. Az igazgatónő átnézte a kérdőív kérdéseit, és engedélyt adott arra, hogy a gyerekek informatikaórán kitöltsék. Azért nem kérdeztem meg az alsóbb osztályokon tanuló gyerekeket, mert informatikatanítás iskolánkban csak negyedik évfolyamon van először. Sajnos csak a megkérdezettek 70%-a tudta kitölteni a kérdőíveket, mert a gyerekek közül sokan folyamatosan karanténban voltak.

4.1. Hipotéziseim

1. Véleményem szerint a 10–12 éves gyerekek többsége be van oltva.
2. Úgy gondolom, hogy oltás utáni legfőbb tünet a karfájdalom.
3. Feltételezésem szerint a lányok többen vannak beoltva, mint a fiúk.
4. Szerintem a mellékhatások 2-3 napon belül elmúlnak.
5. A 10–12 éves gyerekek a szüleik hatására vannak beoltva.

5. A kérdőív értékelése

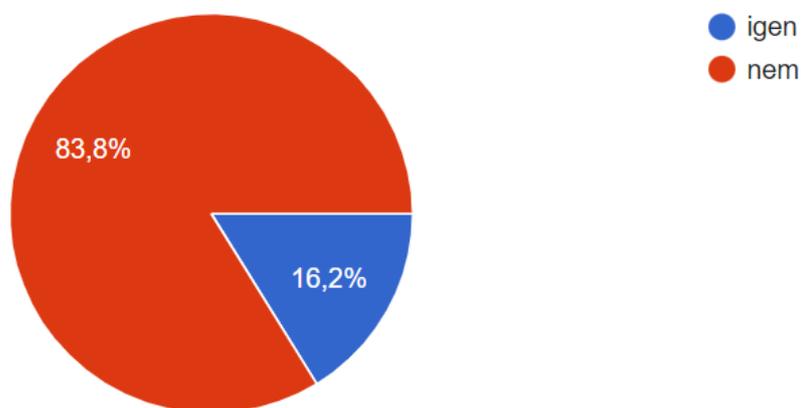
Kaptál-e Covid–19 elleni védőoltást?

1. diagram: A gyerekek védőoltása

Az első kérdésemre 110 válasz érkezett. A tanulók közül 86-an nincsenek beoltva, 24-en igen.

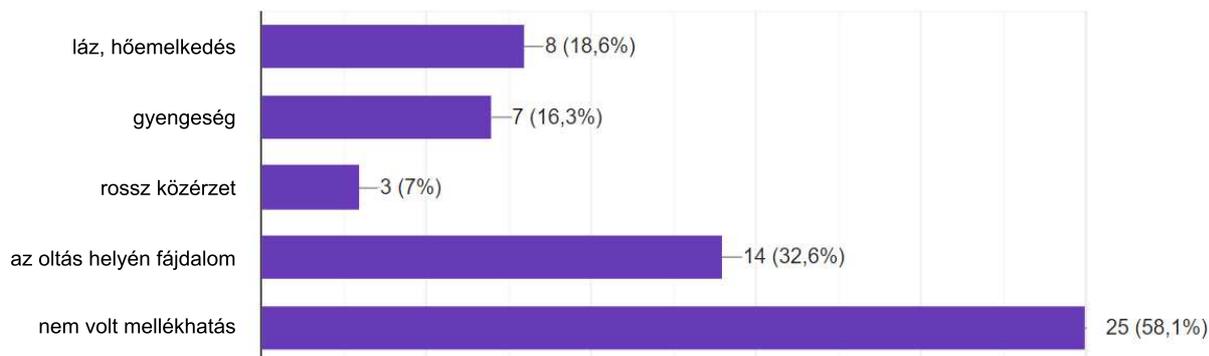
Jelentkeztek-e panaszok az oltás után?

2. diagram: Panaszok a védőoltást követően

A kérdésre válaszoló gyerekek 83%-ánál nem jelentkeztek mellékhatások, míg 24 tanuló jelezte, hogy volt mellékhatása az oltásnak.

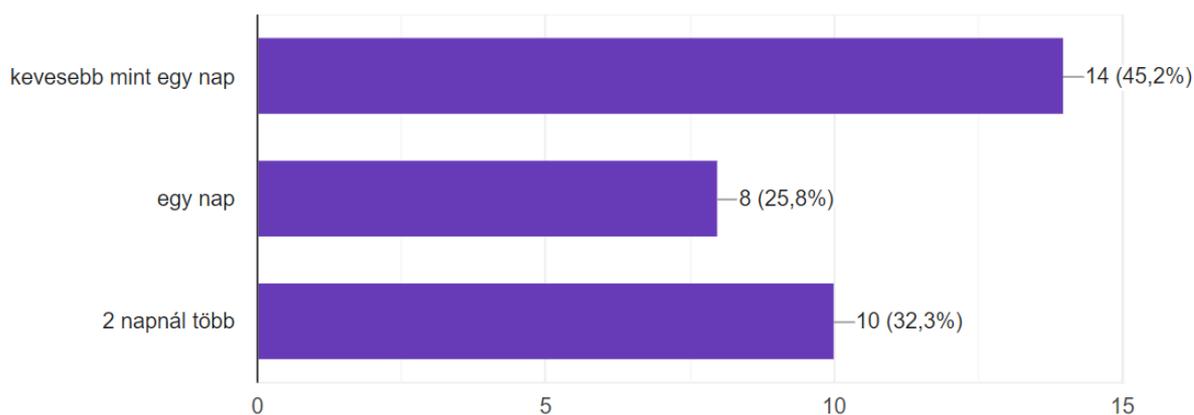
Ha igen, milyen tünetek jelentkeztek?

3. diagram: A mellékhatások

A harmadik kérdésemre 57 válasz érkezett, több lehetőséget is bejelölhettek a tanulók. A gyerekek közül 14-en az oltás helyén enyhe fájdalmat éreztek. 7-en gyengék voltak, 3 tanuló rossz közérzetről panaszkodott.

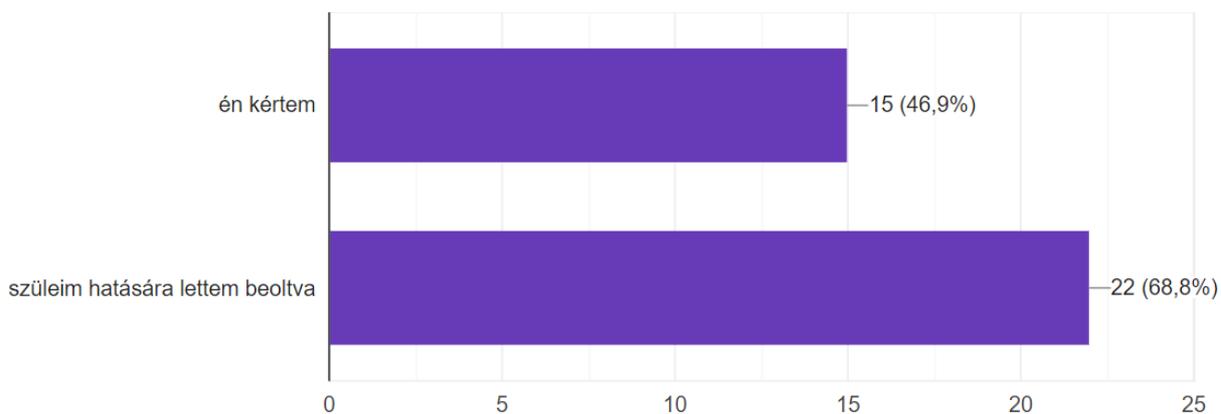
Meddig tartottak a mellékhatások?

4. diagram: A mellékhatások időtartama

A negyedik kérdésre 32-en válaszoltak. 14-nek kevesebb mint egy napig volt mellékhatása, 8 tanulónak egy napig, tízen két napnál hosszabb ideig érezték rosszabbul magukat.

Te kérted a védőoltást, vagy szüleid hatására lettél beoltva?

5. diagram: Kinek a javaslata volt az oltás?

A következő kérdésre kapott válaszokból kiderült, hogy a gyerekek 68,8%-a a szülei hatására lett beoltva, míg 15-en saját maguk dönthették el, hogy kérik-e a védőoltást.

A kérdőív kitöltői

A kérdőív kiértékelésénél a nemek arányára is kíváncsi voltam. A beoltott diákok közül 44 volt lány és 61 fiú. Az utolsó kérdésemre adott válaszokból az is kiderült, hogy legtöbben az 5. osztályosok közül vannak beoltva, 39-en, majd a 4. osztályosok követik 38-an, legvégül a hatodik osztályosok 31-en.

6. A hipotézisek igazolása

Az első feltevés nem igazolódott, mert 110 tanulóból csak 24-en vannak beoltva. Második hipotézisem igaznak bizonyult, mert az oltott gyerekek több mint 34%-ánál jelentkezett a karfájdalom mint tünet. A következő feltételezésem hamis volt, mert a beoltottak több mint 56%-a fiú volt. Negyedik hipotézisem igaz volt, mert a gyerekeknek az oltás utáni mellékhatások hamar elmúltak, a beoltottak 32,2%-a jelezte azt a választ, hogy két napnál tovább tartottak a tünetek. Az utolsó feltételezésem igaz volt, mert a beoltott gyerekek 68,8%-a szüleik hatására lettek beoltva.

7. Összegzés

Dolgozatomat két részből építettem fel, az interneten kutakodtam a témával kapcsolatban. Sok érdekes cikket olvastam. Interjút készítettem dr. Bálint Tímea gyermekorvossal. Személyes találkozásra nem került sor, mert a doktornő nagyon elfoglalt volt, a 4. hullám közepén készült az interjú. Emailben küldtem el neki a kérdéseimet, és ugyanúgy kaptam vissza. A doktornő elmondta, hogy nagyon fontos, hogy beoltassuk magunk a vírus ellen, mert sokkal kevesebb szövődmény lehet az oltástól, mint ha elkapjuk a vírust. Neki eddig csak karfájdalomról van tudomása, ami az oltás mellékhatása. 5–11 éves korú gyerekeknek kettő, 12–18 éves gyerekeknek három védőoltást javasol.

Majd kérdőívet készítettem, amely 7 kérdést tartalmazott. Google-úrlapot készítettem a felkészítőm segítségével.

Hipotéziseket állítottam, melyből három igaz volt, kettő pedig nem nyert igazolást. Én már megkaptam két védőoltást, és feltételeztem, hogy iskolástársaim sokkal többen vannak beoltva. Azt gondoltam, hogy a lányok vannak többségben a beoltott gyerekek közül. Valószínű, hogy azért van kevesebb kislány, mert egy cikkben azt olvastam, hogy felmerült az az álhír, hogy meddőséget okozhat az oltás. Komoly szövődmények a gyerekek körében nem fordultak elő, a gyermekorvos sem hallott a betegei közül ilyen.

Úgy gondolom, hogy nagyon nehéz a döntés a szülők számára. Ha beoltatja a gyermekét, lehet, hogy az oltás komoly szövődeményekkel járhat, hiszen nagyon ritkán szívizomgyulladást is okozhat. Ha nem oltatja be, a gyerek elkaphatja a vírust, és így komoly veszélynek lesz kitéve. Sajnos a tanulásban is hátrányban vannak azok a gyerekek, akik nincsenek beoltva. Ha közvetlen környezetükben valaki Covid-beteg lesz, haza kell menniük karanténba. Azok a gyerekek, akik oltottak, mehetnek iskolába. Így otthon nem tudnak úgy tanulni, mintha iskolában lennének, lemaradnak.

8. Reflexió

Munkámat hasznosnak tartom, de nem lezártam. Tovább lehetne kutakodni a témában. Több gondolat megfogalmazódott már bennem a következő évi munkámról. Érdeemes lenne megtudni, hogy a 12–18 éves korosztálynak milyen az oltási aránya. Többször hallottam a következő szót: post-Covid, ami a betegségen átesett emberek egy részére jellemző. Érdekes téma lehet, hogy ez a Covid betegségből felgyógyult gyerekekre jellemző-e.

Irodalom

- » Koncsek Rita (2021): Ezek miatt a tényezők miatt fontos a gyerekek covid 19 elleni beoltása. <https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2021/11/ezek-miatt-a-tenyezok-miatt-fontos-a-gyerekek-covid-19-elleni-beoltasa> [2022. 02. 26.]
- » Szerző nélkül (évszám nélkül): Kétsége van? Mindent megtudhat az 5-11- éves gyerekek oltásával kapcsolatban. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211208/ketsege-van-mindent-megtudhat-az-5-11-eves-gyerekek-oltasaval-kapcsolatban-514666> [2022. 02. 22.]
- » Szerző nélkül (2021): 5-11 évesek oltása. Milyen mellékhatások várhatók? https://www.hazipatika.com/életmod/veszelyben/cikkek/5-11_evesek_oltasa_milyen_mellekhatasok_varhatok/20211125171706 [2022. 02. 22.]
- » Szerző nélkül (évszám nélkül): Gyakori kérdések a gyerekek koronavírus oltásával kapcsolatban. <https://www.gyerekmosoly.hu/blog/gyakori-kerdesek-es-valaszok-a-gyerekek-koronavirus-oltasaval-kapcsolatban/> [2022. 01. 16.]

NÉMETH KAROLA¹

Telihold és az alvás

Felmérés a Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály
Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium
10–12 éves korosztályának körében

1. Bevezetés

Az elmúlt év kutatásában a 3. évfolyamos tanulók esti alvási szokásait vizsgáltam meg, mivel azt tapasztaltam reggelente az iskolában, hogy a tanulók fáradtan, ásítózva érkeznek. Az iskolámban az általános iskolás tanulók közel 400-an vannak, és általában én vagyok az első, aki megérkezik, mert apukámnak 7 órára kell menni dolgozni. Az elmúlt tanévben a koronavírus-járvány miatt csak a 3. évfolyamos tanulók számára oszthattam ki kérdőívemet, amelyet 68 tanuló töltött ki.

Dolgozatomban négy hipotézist állítottam fel, melyek közül egy igazolódott, egy részben, kettő pedig nem nyert bizonyosságot. A kérdőívekből megtudtam, hogy a gyerekek több mint fele korán fekszik le, és a nagy többségük 6 óra után kel. Sokan felriadnak éjszakánként, ami valószínű, hogy az alvás előtti tevékenységükkel függ össze, hiszen a megkérdezett gyerekek közül tízen 20 óra után vacsoráznak, négyen pedig nem esznek vacsorát. Több családban a vacsora a fő étkezés, és ez nem hat jól az emésztésre. A megkérdezett diákok több mint fele esténként számítógépes játékokat játszik, kevesen olvasnak, játszanak. A felpörgetett agy nehezen nyugszik meg, így az alvás sem pihentető. Lehet, hogy ezért álmosak reggelente, és nem tudnak figyelni tanórán.

Sokszor hallottam a felnőttek beszélgetéséből, hogy nem pihenték ki magukat teliholdkor, csak forgolódtak éjszaka, és fáradtan ébredtek. Kutakodtam, keresgéltem az interneten, és találtam egy cikket, amely érdekes volt számomra.

¹ A Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 4. osztályos tanulója (zsuzsika680610@gmail.com) Mentortanára: Kovács Gáborné (zsuzsika680610@gmail.com)

A cikkben arról is szó volt, hogy svájci kutatók néhány évvel ezelőtt összesen 33 ember alvását vizsgálták meg korcsoportokra leosztva, speciális laboratóriumban. Nagyon sok új információt megtudtam, ami jól jött, mert azok a jelenlegi kutatásomhoz kapcsolódnak.

A Házipatika honlapon interjút készítettek dr. Vida Zsuzsanna szomnológussal.

„Svájci kutatók néhány éve utánajártak, hogy mi az igazság az égitesttel kapcsolatos hiedelmekből: összesen 33 ember alvását vizsgálták meg korcsoportokra leosztva, speciális laboratóriumban. Mérték a mélyalvási fázisban töltött időt, a szemmozgást és a hormontermelődést is, és arra jutottak, hogy a telihold valóban hatással volt az alvásra. Ebben az időszakban ugyanis az alanyok átlagosan 20 perccel kevesebbet aludtak és 5 perccel tovább tartott nekik álomba merülni. Ez volt az első, valóban hitelt érdemlő tanulmány, amely igazolta a hold hatását az alvásciklusunkra. Az a tapasztalatunk, hogy a páciensek egy része valóban érzékeny a teliholdra, ennek oka it viszont még nem tárta fel a tudomány. »Sem a sugár, sem a gravitáció hatása nem indokolja az alvásra gyakorolt befolyását, így eddig csak feltételezések ismertek« – mondta el a Házipatika.com kérdésére Dr. Vida Zsuzsanna szomnológus, a Jó Alvás Központ neurológus főorvosa.

Az egyik ilyen magyarázat evolúciós okokra vezet, és az első emberekig nyúlik vissza. Ezek az emberek még számtalan éjszakát töltöttek a szabad ég alatt, ahol az állatvilág és más emberek támadásainak is ki voltak téve. Mivel telihold idején az éjszakák is világosabbak voltak, könnyebben észre lehetett venni a szabad ég alatt pihenőt, aki így nagyobb veszélynek volt kitéve. Az maradhatott tehát nagyobb eséllyel életben, aki ezeken az éjszakákon csak felszínesen pihent, többször felébredt, és megneszelte a rá leselkedő veszélyt. Ilyesfajta veszély persze már nem fenyeget minket, egyes evolúciós reflexek azonban évezredek után sem kopnak ki teljesen. Az alvás-ébredés ciklust évezredekig a természetes fény szabályozta: ezt az egyensúlyt rúgta fel a 19. század végétől az izzólámpa és az elektromosság elterjedése. Alig néhány generáció élte még csak le az életét úgy, hogy a fényviszonyokat bármikor kénye-kedve szerint szabályozhatta.

Előtte az éjszakát sem aludtuk általánosan végig: jellemző volt az úgynevezett két-fázisú alvás, vagyis az emberek három-négy óra alvás után felébredtek, egy-két órát ébren töltöttek, majd újra visszaaludtak. Így az általunk nyugodtnak titulált, végigaludt éjszakák is csupán a 19-20. század »termékei«, és jogosan merül fel a kérdés, hogy mi is minősül jó alvásnak.²

² Illés Attila (2021): Hatással van ránk a telihold? https://www.hazipatika.com/psziche/alvas/cikkek/hatassal_van_rank_a_telihold/20160122164337 [2022. 02. 23.]

2. A témaválasztás indoklása

Az alvással kapcsolatos kutatásom arra ösztönzött, hogy az idei évben is ennél a témakörnél maradjak, és megvizsgáljam, vajon teliholdkor rosszabbul alszanak-e, és a teliholdas éjszaka után hogyan érzik magukat osztálytársaim, évfolyamtársaim. Jelenlegi kutatásomban a telihold 4–6. osztályos gyerekek alvására és mindennapjaira gyakorolt hatását vizsgálom. Arra vagyok kíváncsi, hogy mennyit alszanak éjszaka, a telihold hogyan befolyásolja elalvásukat, másnapi ébredésüket, van-e hatása a teliholdnak a mindennapjaikra.

3. Felmérés a 10–12 éves gyerekek teliholdas alvásáról

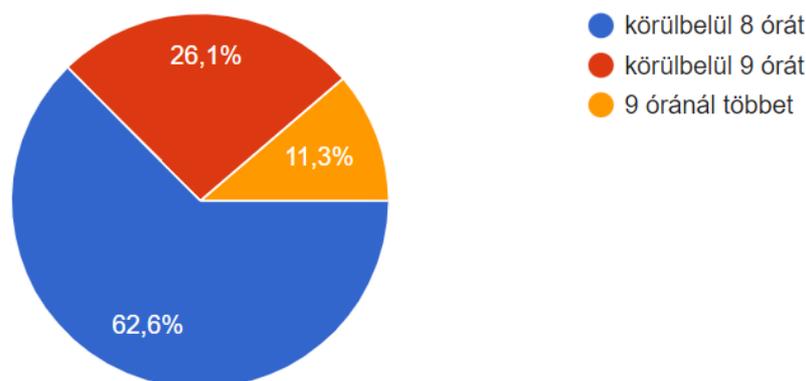
2022 januárjában felkészítő tanárom segítségével egy 7 kérdésből álló kérdőívet állítottunk össze. Nyomatott formában nem készítettük el, hanem szerkesztettünk egy Google-úrlapot, melyet megmutattunk az intézmény vezetőjének, és engedélyt kértünk arra, hogy a kiválasztott korosztály informatikaórán kitölthesse. Először nagyon nehezen érkeztek a válaszok, mert a COVID-19 járvány 4. hullámának a közepén voltunk, és sok gyerek volt karanténban. Végül 117-en küldték vissza elektronikus módon.

3.1. Hipotéziseim

1. Szerintem a gyerekek többsége nem alszik jól teliholdkor.
2. Véleményem szerint fáradtan kelnek fel a gyerekek teliholdas éjszaka után.
3. Leginkább besötétítik a szobát, hogy könnyebben tudjanak aludni.
4. Nem vesznek be gyógyszert a pihentetőbb alvásért.

3.2. A kérdőív kiértékelése

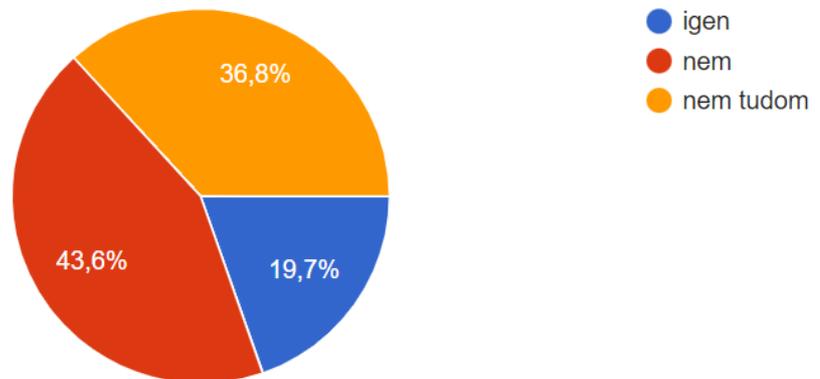
Körülbelül hány órát alszol éjszakánként?

1. diagram: Az alvás időtartama éjszakánként

Az első kérdésemre 115 tanuló válaszolt. A gyerekek nagy része, 72 tanuló körülbelül 8 órát alszik naponta. Körülbelül 9 órát 30-an, 13-an 9 óránál többet alszanak.

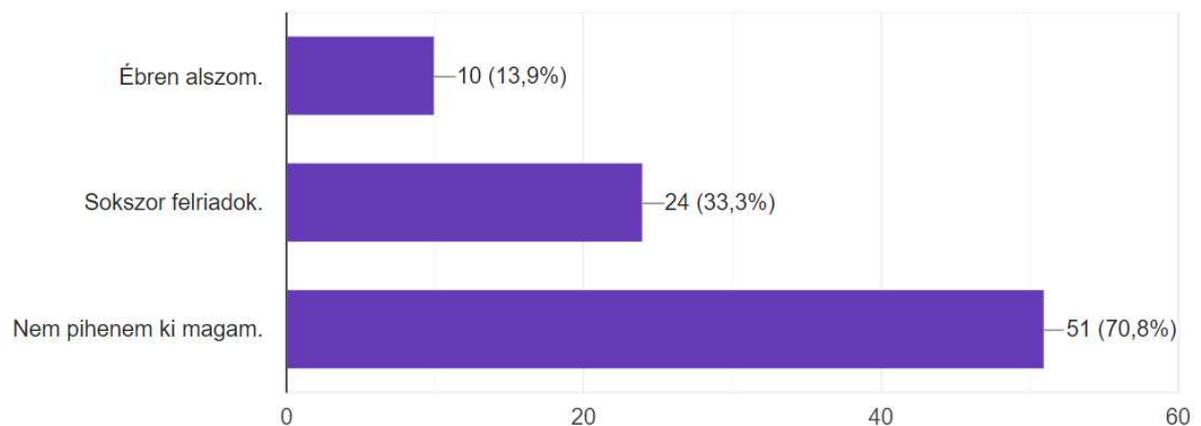
A telihold befolyásolja-e az alvását?

2. diagram: Befolyásolja-e a telihold a z alvást?

A következő kérdésemre adott válaszokból látszik, hogy a megkérdezett tanulók 43,6%-ának (51 fő) nem okoz problémát a telihold alváskor, 19,7%-a (23 fő) rosszul alszik ilyenkor.

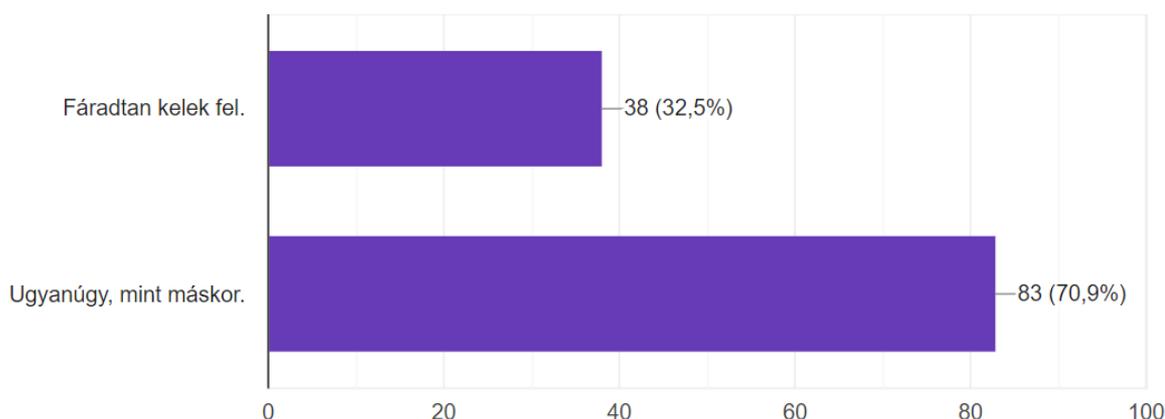
Ha igen, hogyan?

3. diagram: A telihold hatása az alvásra

Arra is kíváncsi voltam, hogy hogyan befolyásolja az alvásminőségüket a telihold. A megkérdezettek közül többen nem pihenek ki magukat, 10-en ébren alszanak, 24-en sokszor felriadnak.

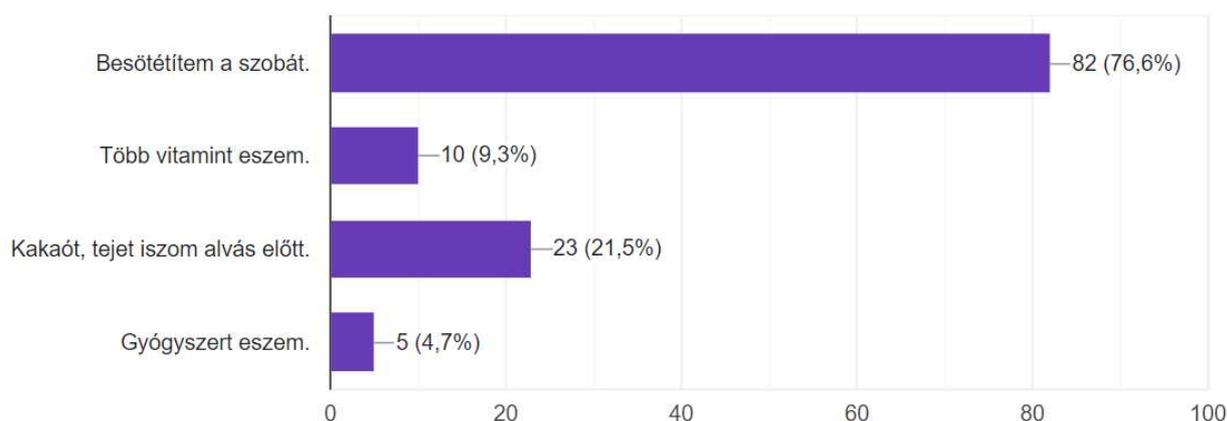
Hogyan ébredsz egy teliholdas éjszaka után?

4. diagram: A telihold hatása az ébredésre

A 4. kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy hogyan ébrednek a gyerekek egy teliholdas éjszaka után. A megkérdezettek 32,5%-a, 38 tanuló fáradtan ébred fel. Ennél a kérdésnél a gyerekek több választ is jelölhettek.

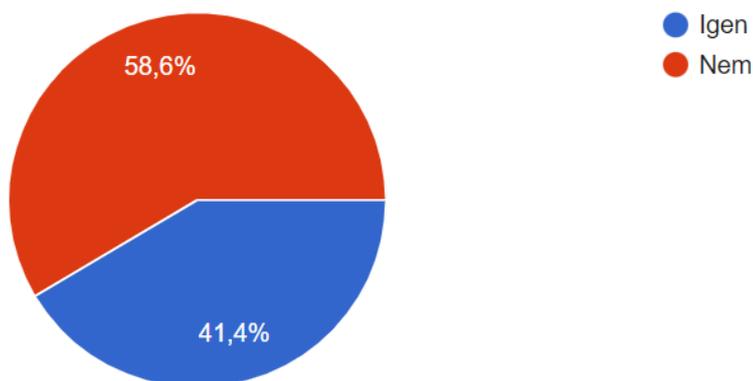
Mit teszel, hogy pihentetőbb legyen az alvásod?

5. diagram: Az alvás javításának módszerei

Az ötödik kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy hogyan teszik pihentetőbbé az éjszakát. A megkérdezett tanulók több mint 76%-a besötétíti a szobát, 10-en ezeken a napokon több vitamint esznek, 23-an kakaót, tejet isznak lefekvés előtt, és sajnos öten gyógyszert vesznek be.

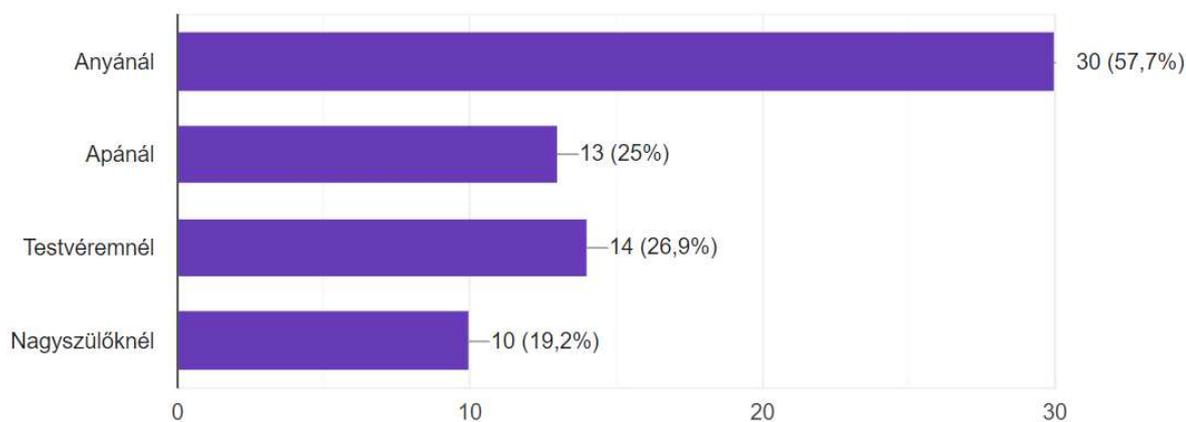
A családban előfordul másnál is rossz alvás teliholdkor?

6. diagram: Rossz alvók a családban

A megkérdezettek 58,6%-a jelölte, hogy nem, míg 41,4%-a, hogy a családban más is rosszul alszik ilyenkor.

Ha igen, kinél?

7. diagram: Kik a rossz alvók a családban?

Az ilyenkor rosszul alvók nagy részénél az édesanyát jelölték meg, de előfordult apánál, testvérnél és a nagyszülőknél is.

4. Hipotézis igazolása

1. Szerintem a gyerekek többsége nem alszik jól teliholdkor.

Az első feltételezésem nem igazolódott, mert csak 23-an írták azt a választ, hogy rosszul aludtak teliholdkor.

2. Véleményem szerint a gyerekek fáradtan kelnek fel egy teliholdas éjszaka után.

A második hipotézisem sem nyert bizonyosságot, mert a gyerekek 32,5 %-a ébred fáradtan.

3. Leginkább besötétítik a szobát, hogy könnyebben tudjanak aludni.

Az utolsó előtti feltételezésem igaznak bizonyult, mert a gyerekek 76%-a jelölte ezt a választ.

4. Nem vesznek be gyógyszert a pihentetőbb alvásért.

Az utolsó állításom nem igazolódott. Nagyon elgondolkodtató az a dolog, hogy ilyen fiatalon néhányan gyógyszert vesznek be, hogy aludni tudjanak. Öten jelölték ezt a választ.

5. Összegzés

Az elmúlt évben a gyerekek esti, elalvás előtti szokásait vizsgáltam. Ebben a tanévben tovább folytattam az alvással kapcsolatos kutatásomat. Kíváncsi voltam arra, hogy a gyerekek alvási minőségét is befolyásolja-e a telihold, hiszen a felnőttek körében többször is hallottam, hogy ilyenkor rossz az alvásminőségük.

Találtam az interneten egy cikket a Házipatika honlapon, ahol interjút készítettek egy alváskutatóval. A tudós egy svájci kutatásra hivatkozik, amely 33 különböző életkorú ember teliholdas alvását vizsgálta.

Online kérdőívet készítettem felkészítőm segítségével, engedélyeztetés után az informatikát tanító tanárok kitöltették a 10–12 éves gyerekekkel.

Négy hipotézist állítottam, melyekből egy valósnak bizonyult, hármat pedig nem tudtam igazolni. A 117 válaszból megtudtam, hogy a gyerekek kis részének okoz gondot a teliholdas éjszaka. Ők ilyenkor fáradtan ébrednek, nem pihenek ki magukat. Leginkább úgy védekeznek, hogy besötétítik a szobát.

Néhányan kakaót, tejet isznak. Sajnos öt tanulónál előfordul, hogy ilyenkor gyógyszert is bevesznek. Azt javaslom nekik, hogy próbáljanak meg más lehetőséget keresni, mert még nagyon fiatalok ehhez a védekezési módhoz.

6. Reflexió

Dolgozatom megírását hasznosnak tartom. Felhívom a tanítóink figyelmét arra, hogy azok a gyerekek, akiknek alvását zavarja a telihold, másnap nem tudnak úgy teljesíteni, mint egy átlagos napon. Azt javaslom, adjanak nekik lehetőséget a javításra vagy felelésre a rákövetkező héten.

Alváskutatással szeretnék a jövőben is foglalkozni. Gondolkodtat az a téma, hogy a fronthatások mennyire befolyásolják a tanulók alvását.

Irodalom

- » Crul-Tóth Noémi (2022): Álmatlanság teliholdkor – mítosz vagy valóság? <https://pirulakalauz.hu/2020/12/29/almatlansag-teliholdkor-mitosz-vagy-valosag/> [2022. 02. 17.]
- » Illés Attila (2021): Hatással van ránk a telihold? https://www.hazipatika.com/psziche/alvas/cikkek/hatassal_van_rank_a_telihold/20160122164337 [2022. 02. 23.]
- » Kopácsi László (évszám nélkül): Az alvás és a telihold. https://stresszdoktor.hu/Alvas_es_a_telihold.html [2022. 02. 17.]
- » Radics Judit (évszám nélkül): Babona vagy valóság? Mi az igazság a telihold hatásairól? <https://www.radicsjudit.hu/cikkeim/babona-vagy-valosag-mi-az-igazsag-a-telihold-hatasairol-/5485/> [2022. 02. 20.]
- » Szöllősi Adrienn (évszám nélkül): A Hold hatása az életünkre és az egészségünkre. <https://www.gyogynovenysziget.hu/a-hold-es-az-egeszseg> [2022. 02. 20.]
- » Walker, Richard, (2014): *Az emberi test*. Park Könyvkiadó, Budapest. 60–61. p.

KISS LŐRINC¹

SNI-s vagyok!

1. Az oxigénhiányos gyerek

Kiss Lőrincnek hívnak, 2011. július 21-én születtem a kaposvári kórházban 3500 grammal és 54 cm-rel. Szüleimnek második gyereke vagyok. Ahogy testvéremmel, úgy velem is problémamentes volt anyukám terhessége.

Mivel bátyám császármetszéssel jött a világra, nálam pedig természetes úton tervezték a szülést, így az orvos javaslatára pár nappal a kiírt időpont előtt megindították a szülést. Erre azért volt szükség, mert az előző császármetszés miatt nem léphette túl anyukám a terhesség 40. hetét.

A tervezett szülés előtti este anyukám már befeküdt a kórházba. Másnap reggel korán ébresztették, levitték a szülőszobára, ahol megkapta azokat a szereket, amelyek a szülést be tudják indítani.

A folyamat elég lassan indult be. A nővérek és anyukám orvosa folyamatosan figyelték a gépeket, hogy minden rendben zajlik-e, vagy látnak-e valamilyen komplikációra utaló jelet. Délután kettő óra körül gondoltam úgy, hogy ideje napvilágot látnom. Ekkor gyorsultak fel az események. A nővérek rohantak orvosért, aki éppen ultrahangozott egy másik várandós anyukát.

Addigra anyukámmal mindketten elfáradtunk, és tovább bent maradtam a szülőcsatornában.

Amikor megszülettem, az orvosok megijedtek, mert lila volt a testem, és nem sírtam fel. Elvittek egy másik vizsgálóba, ahol kitisztították a légutaimat, és rögtön oxigénnel próbáltak újraéleszteni. Nem telt el sok idő, mire felsírtam.

Ekkor megnyugodott kicsit mindenki, de a biztonság kedvéért rajtam maradt az oxigénmaszk, és inkubátorba tettek. A kórházban hét napot töltöttem, ahol folyamatosan figyelték, hogy minden rendben van-e. Ezt követően háromhavon-

¹ A Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 4. osztályos tanulója (zsuzsika680610@gmail.com) Mentortanára: Kovács Gáborné (zsuzsika680610@gmail.com).

ta vissza kellett mennem a kórházba ellenőrzésre, hogy a fejlődésem a megfelelő ütemben halad-e. A mozgásfejlődésem volt megkésett, emiatt heti rendszerességgel gyógytornára hordtak.

2. A témaválasztás indoklása

Azért választottam ezt a témát, mert a közelmúltban derült ki, hogy sajátos nevelési igényű, azaz SNI-s vagyok. Kíváncsi voltam, hogy ez összefüggésben lehet-e a születésem körülményeivel, az újraélesztéssel, az oxigénhiánnyal.

Ennek kiderítésében segítséget kértem a konduktortól, aki születésem után a mozgásfejlesztésben segített, valamint az iskolám gyógypedagógusától, látnak-e összefüggést a két dolog között.

Emellett kérdőívet töltöttem ki az iskolánkba járó fejlesztésre szoruló gyerekek szüleivel, mert kíváncsi voltam, hogy az ő születésük körül is merültek-e fel problémák. Dolgozatomat három részből építem fel.

- Először interjút készítek Gyulainé Szili Mária gyógypedagógussal, hozzá járok heti három alkalommal fejlesztésre. Ő emellett az osztályfőnököm is.
- Felveszem a kapcsolatot mozgásterapeutámmal, és a témával kapcsolatban információkat gyűjtök.
- Kérdőív segítségével megkérdezek SNI-s szülőket a gyerekek születésével kapcsolatban.

3. Korai mozgásfejlesztés Csendes Bernadett-tel

A következő kérdéseket tettem fel a beszélgetésünkön a konduktornak:

- *A fejlesztésre szoruló gyerekek hány százalékánál volt probléma a születésnél?*
- *A korai fejlesztésre szoruló gyerekek milyen arányban lesznek SNI-sek?*
- *Hogyan lehet fejleszteni az SNI-s gyerekeket?*

A beszélgetésen a kérdéseimre adott válaszokat az én esetemmel összehasonlítva foglaltam szövegkörnyezetbe.

Manapság egyre gyakrabban hordják a gyerekeket fejlesztésre. Vannak, akik divatból, de az esetek nagy százalékában olyan gyerekek kerülnek konduktorhoz, gyógytornászhoz, akiknek valós problémája is van. Ezek nagy része a szülőktől genetikailag örökölt gond, esetleg a születéskori rendellenességből adódik.

A konduktor szerint szinte minden oxigénhiánnyal született gyereknek szüksége lenne korai fejlesztésre, illetve gyógytornára, mert az izmok nem megfelelően feszesek, tónustalanok és gyengék. Ez később a finommotorikus mozgásban, a ceruzafogásban jelentkezik problémaként.

A gyógytornászom a kapott visszajelzések alapján úgy látja, hogy a korai fejlesztésben részesülő gyerekek jobb esélyekkel kezdhetik meg az iskolát, mint azok a társaik, akik nem részesültek korai fejlesztésben, illetve csak később, az óvoda alatt kaptak fejlesztést.

Nekem sajnos nem látták születésem után szükségesnek a korai fejlesztést, de szüleim, látva, hogy a mozgásfejlődésem megkésett, elvittek egy gyógytornászhoz, ahova másfél éves koromig jártam, amíg nem tudtam önállóan menni. Ezt követően csak az óvoda nagycsoportjában szűrték ki, hogy fejlesztésre szorulok.

A fejlesztést életkornak megfelelően kell elkezdni. Egy óvodás gyereket nem lehet hosszú időre az asztalhoz lekötöni, de pár perces játékokkal jó eredményt lehet elérni. Iskoláskorban pedig törvényi kötelezettség fejlesztést biztosítani a tanulóknak tanórai keretek között.

Például a finommotorikát jól fejleszti a papír tépkedése, a gyurmázás, játék csipeszekkel, terményekből képkalkotás.

Nagyon fontos a mozgás fejlesztése, mert így a koordináció is fejlődik, mozgásos feladatokkal lehet fejleszteni a térbeli tájékozódást.

Én Ayres-terápiára jártam, amely egy mozgásos fejlesztés volt. Lényege, hogy az ott töltött idő alatt szabadon lehetett játszani bármivel, így játék közben fejlődtünk. Ezzel javult az egyensúlyom (gördeszka, tölcserben hengeredés), a koncentrációm (labdák válogatása egy gumimedencéből) és térbeli tájékozódásom a bordásfal-feladatokkal.

Nagyon fontos fejlesztési lehetőség a sport. Ezek fejlesztik a nagymozgásokat, a térbeli tájékozódást, jó hatással vannak az idegrendszeri folyamatokra. Én a vízilabdát választottam sportomnak.

4. Interjú készítése Gyulainé Szili Mária gyógypedagógussal

– *Hány SNI-s gyerek jár az iskolába?*

– Iskolánk jelenlegi létszáma 770 fő. Ebből most 81 gyerek jár fejlesztőfoglalkozásra, közülük 47 sajátos nevelési igényű.

– *Hogy lesz valaki SNI-s?*

– Az SNI jelentése sajátos nevelési igény. Azok a gyerekek tartoznak ide, akiknek különleges bánásmódra van szükségük. Több oka is lehet, ha a gyerek mozgásszervi, érzékszervi fogyatékos, vagy értelmileg, pszichésen sérült vagy részképeségzavarral küzd. Az utóbbi alatt értjük az olvasási zavart (diszlexia), az írás-helyesírás zavarát (diszgráfia) és a számolási zavart (diszkalkulia). A sajátos nevelési igényt a szakértői bizottság állapíthatja meg. A részképeségzavaros gyerekeknél is vannak különböző jelek, akár egészen kis korban is. A szülő, az óvónő sok esetben már kezdeményezi a gyerek vizsgálatát. A diagnózis azonban legtöbbször

szőr csak kisiskoláskorban állítható fel, mert csak tanulási helyzetben mutatkozik meg igazán. Hogy mi vezet oda, hogy egy gyerek tanulási zavaros lesz, azt ma még nem tudjuk pontosan. Lehet organikus (szervi, fejlődésbeni), vagy születés közbeni trauma által kiváltott, de lehet csak nem megfelelő környezet vagy tanulási körülmények által okozott zavar. Most például a pandémia alatti online tanulás is megnövelte az SNI-szek számát.

– *Hány órát ír elő a törvény SNI-s gyerekek fejlesztésére?*

– Heti három fejlesztőfoglalkozást ír elő a törvény. A szakértői bizottság leírja, melyek azok a területek, amelyek fejlesztésre szorulnak. Ez alapján készít a pedagógus fejlesztési tervet, amelyet igyekszik megvalósítani annak érdekében, hogy a gyermek lemaradásait pótolni tudja, tanulását segítse.

– *Ha valaki SNI-s, akkor az az is marad a tanulmányai befejezéséig?*

– Általában igen. Ez a zavar nem múlik el. Bár azt is tudni kell, itt épp értelmű gyerekekről van szó, sokszor magas intelligenciával. Van, aki szorgalommal, fejlesztéssel, korrigálni tudja a zavart. Ma már az eszközök is (pl. számítógép) sokat segítenek. Van olyan is, hogy valakit sajátos nevelési igényűnek diagnosztizálnak (tévesen), bár csak tanulási nehézsége volt valamilyen hátráltató körülmény miatt, így a későbbiekben megvonják tőle az SNI-státuszt.

– *Milyen könnyítések vannak dolgozat vagy felvételi írásakor az SNI-s gyerekeknek?*

– Dolgozatírásakor általában többletidőt kell adni ezeknek a gyerekeknek, de súlyosabb esetekben kérvényezni lehet egyéb segítséget is. Például tableten írhat a diszgráfias gyerek dolgozatot, vagy számológépet használhat a diszkalkuliás. Nagyon súlyos esetekben szóbeli vizsgán is bizonyíthat, ha írásban nem tud. Ezeket azonban külön kérvényezni kell.

– *Kapnak-e felmentést ezek a gyerekek az írásbeli dolgozatok megírásakor?*

– A pedagógus véleménye alapján tantárgyi mentesség is kérhető. Ilyenkor nem kell osztályozni a gyermeket egy tantárgyból, vagy csak a tantárgy egy részterületén. Például helyesírás alóli felmentést kaphat a diszgráfias, de a nyelvtani anyagot tudnia kell. Javasolni szoktuk, hogy a diszgráfias gyerek írásbeli dolgozatát egészíthesse ki szóbeli felelettel. Súlyosabb esetekben megengedhető az is, hogy csak szóbeli felelettel kérjék számon a tanult ismereteket egy gyermektől. Akár érettségi vizsga esetében is lehet a szóbeli feleletet kérni, kérvényezni.

5. Kérdőív az SNI-s gyerekek szüleivel gyermekük születéséről

Felkészítőm segítségével kérdőívet készítettem azoknak a szülőknek, akiknek SNI-s a gyermekük. 47 tanulónak osztottam ki a 7 kérdésből álló kérdőívet. Megkértem a gyerekeket, hogy név nélkül töltsék ki, és másnapra hozzák vissza. Több mint két hetet vártam, de sajnos csak 21-et kaptam vissza.

6. Hipotéziseim

1. Szerintem az SNI-s gyerekek általában koraszülöttek.
2. A terhesség idején gondok adódhatnak a kismamánál.
3. A sajátos nevelési igényű gyerekekre jellemző születéskor az oxigénhiány.
4. Nem jellemző, hogy ha van SNI-s gyermek a családban, akkor a testvére is az lesz.

7. A kérdőív értékelése

Hányadik hétre született a gyermek?

1. diagram: A születés időpontja

Az első kérdésre adott válaszokból kiderül, hogy a legtöbb SNI-s gyermek a 38. hétre született, de a normál zónán belül is 3-3 kigyerek született. Egy szülő a 42. héten szülte meg gyermekét.

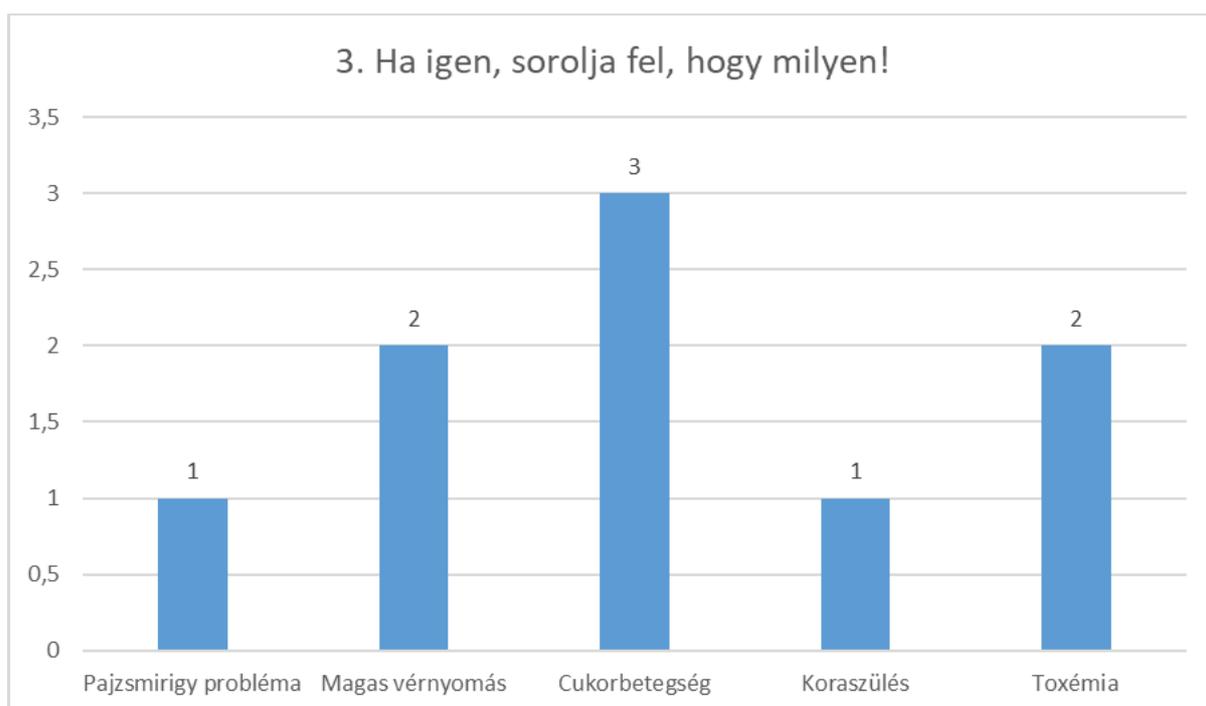
A várandósság alatt fellépett-e komplikáció?

2. diagram: Komplikáció a várandósság idején

A 21 válaszadó szülő közül 9 anyukának volt komplikációja a szüléskor, 12-en problémamentesen szültek.

Milyen komplikáció lépett fel?

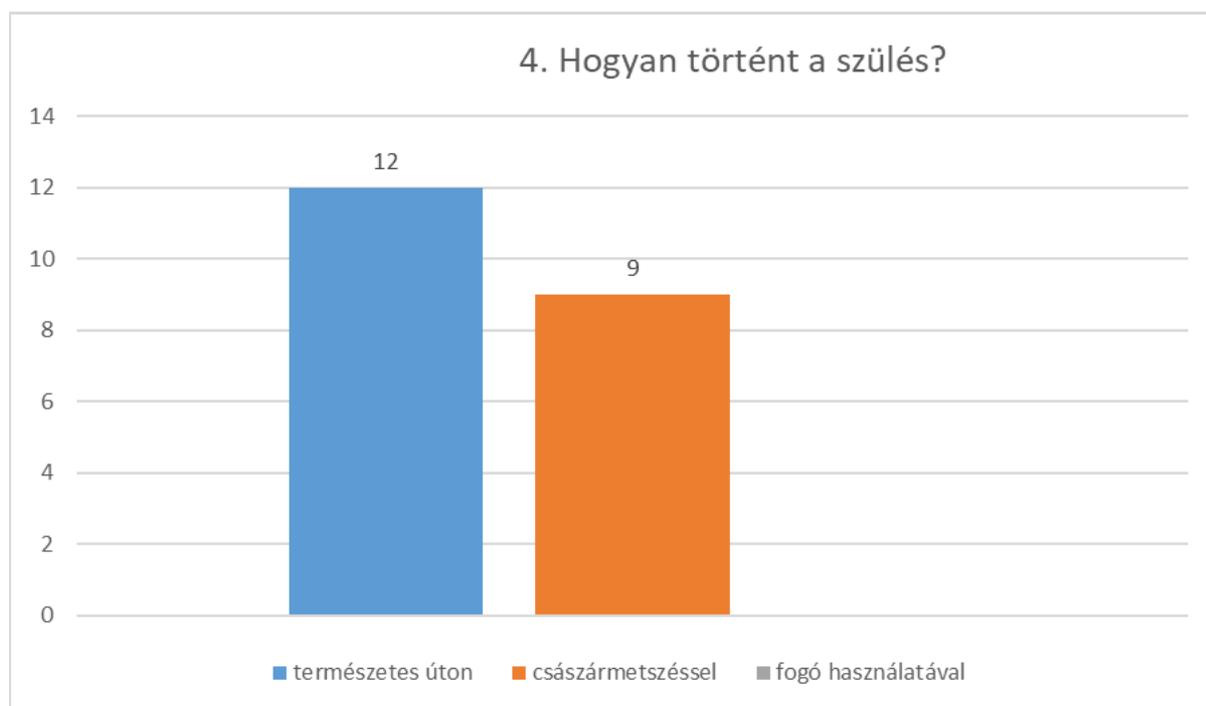

3. diagram: A szülés során fellépett komplikációk

A kismamáknál a következő komplikációkat sorolták fel:

- cukorbetegség 3 fő
- magas vérnyomás, toxémia 2-2 fő
- pajzsmirigyprobléma, koraszülés 1-1 fő

Hogyan történt a szülés?

4. diagram: A szülés módja

A szülés 12 anyukánál természetes úton történt, 9-en császármetszéssel hozták világra gyermeküket. Fogót senkinél sem kellett használni.

Volt-e a szüléskor oxigénhiányos állapot?

5. diagram: Oxigénhiányos állapot a szülés során

A válaszokból megtudtam, hogy a születéseknek majdnem felénél, 9 főnél oxigénhiány alakult ki.

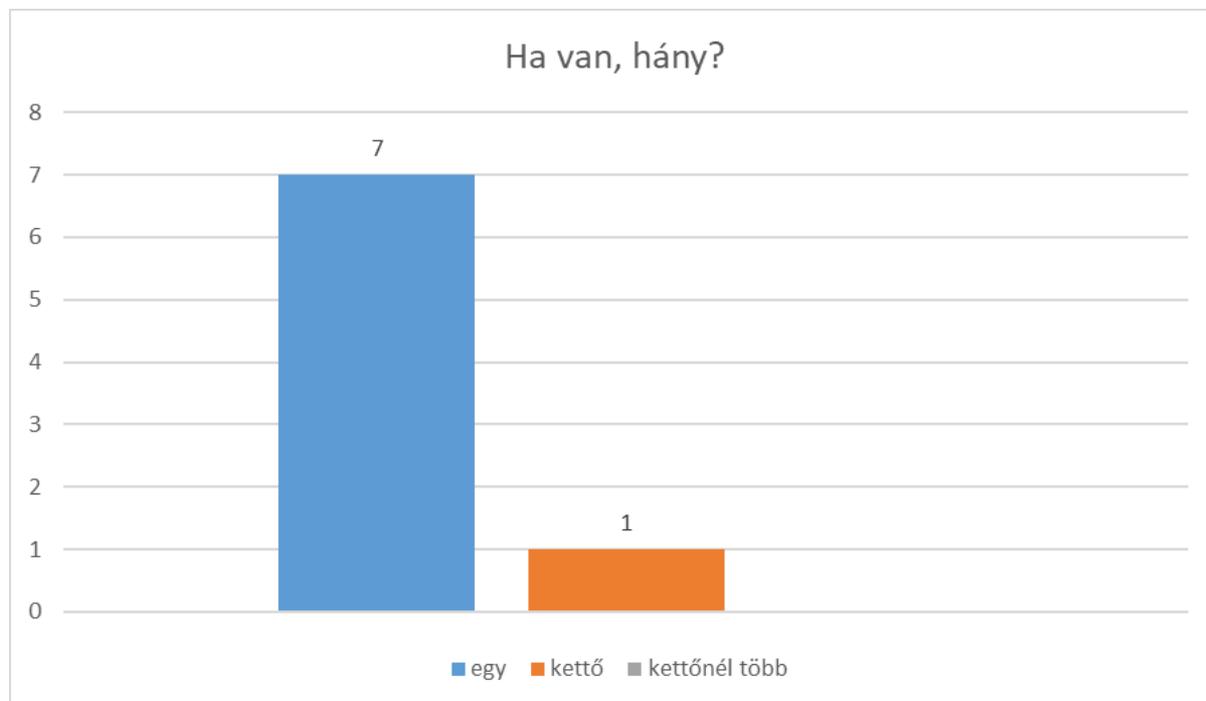
SNI-s gyerekek a családban

6. diagram SNI-s gyerekek a családban

A megkérdezett szülőktől kapott 21 válaszból kiderül, hogy 13 SNI-s kisgyereknek nincs olyan testvére, akinek szintén ilyen problémája van. 8 SNI-s kigyereknek a testvére is SNI-s.

SNI-s gyerekek száma a családban

7. diagram: SNI-s gyerekek száma a családban

7 családnál fordul elő, hogy a családban több gyermeknél is előfordul, hogy SNI-s.

8. Hipotézisek igazolása

1. Szerintem az SNI-s gyerekek általában koraszülöttek.

Az első feltételezésem nem igazolódott, mert a megkérdezettek anyukák közül egy kismama szült 32 hétre.

2. A terhesség idején gondok adódhatnak a kismamánál.

A következő hipotézisem az értékek alapján részben valós, mert a 21 megkérdezett közül 7 szülő jelezte, hogy a terhesség idején problémáik voltak.

3. A sajátos nevelési igényű gyerekekre jellemző születéskor az oxigénhiány.

A harmadik feltételezésem úgy gondolom, hogy valós, mert a megkérdezett anyák közül 9 kisgyerek a szülésnél oxigénhiánnyal született.

4. Nem jellemző, hogy ha van SNI-s gyermek a családban, akkor testvére is az lesz.

Az utolsó hipotézisem nem igazolódott, mert a családoknál 7 esetben fordul elő, hogy több testvér is sajátos nevelést igénylő kisgyerek.

9. Összegzés

A közelmúltban kiderült, hogy sajátos nevelési igényű, azaz SNI-s vagyok. Kíváncsi voltam arra, hogy születésem körülményei összefüggésben vannak-e azzal, hogy ezt a véleményt kaptam a szakértői bizottságtól.

Munkámat három részből építettem fel. Először beszélgettem Csendes Bernadett-tel a sajátos nevelési igényű tanulókról és az én korai mozgásterápiám-ról. A második részben interjút készítettem Gyulainé Szili Máriával, aki az iskolában a fejlesztőtanárom és az osztályfőnököm is. A harmadik részben pedig megkérdeztem a szülés körülményeiről azokat a szülőket, akiknek SNI-s gyermekük van. Hipotéziseket állítottam, utána feldolgoztam a kérdőíveket, melyeket diagramon ábrázoltam. A feltételezések közül egy teljesen igaznak, egy részben igaznak bizonyult, kettő pedig nem igazolódott.

Az SNI-s gyerekek közül többre jellemző, hogy oxigénhiány keletkezett a születésükkor. A megkérdezett édesanyák közel fele császármetszéssel hozta világra gyermekét. Előfordul, hogy édesanyja valamilyen betegséggel küszködött. Ilyen volt leginkább a magas vérnyomás és a cukorbetegség.

Ahogy Gyulainé Szili Mária is elmondta, ez a probléma lehet, hogy genetikusan is örökölhető, több esetben előfordul, hogy testvérek is SNI-s gyermekké válnak. Nekünk, sajátos nevelést igénylő gyerekeknek is megvan a lehetőségünk, hogy fejlődjünk, hiszen a törvény heti három órát ír elő a fejlesztésünkre. Lehetőségünk van arra, hogy hosszabb ideig írjunk dolgozatot, írásbeli felelet helyett szóban feleljünk, segédeszközt használjunk.

Úgy gondolom, hogy én is lehetek okos a tanulásban, csak figyelembe kell venni azokat a problémákat, amelyekkel együtt kell élnem, így a normál tanulású gyerekekhez hasonlóan teljes, értékes életet élhetek!

10. Reflexió

Munkám megírását hasznosnak tartom. Már nem félek a három nagy nyomtatott betűtől: SNI. A kutatás közben felmerült bennem egy újabb téma lehetősége. Kíváncsi vagyok, hogy felsőoktatásban végeztek-e sajátos nevelési igényű emberek, lettek-e belőlük kutatók, felfedezők.

Irodalom

- » Benedek Pálma (Évszám nélkül): Így fejleszthetők a megkésett fejlődésű gyerekek! <https://www.gyerekmosoly.hu/blog/igy-fejleszthetok-a-megkesett-fejlodesu-gyerekek/> [2022. 03. 01.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): Születés kori oxigénhiány: tünetek és kezelése. <https://gezenguz.hu/rolunk-irtak/szuleteskori-oxigenhiany-tunetek-es-kezeles/> [2022. 02. 16.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): Mit jelent az oxigénhiány? <http://kisverebalapitvany.hu/oxigenhianyrol.html> [2022. 02. 17.]
- » 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM×hift=20170831&txtreferer=A1100190.TV> [2022. 03. 01.]

DRESCHER EMMA¹

Kosárlabda a lányok szemével

1. Bevezetés

Több Dunántúli Mandulafa Konferencián is részt vettem már, mindegyiken különböző témával, mert a mindennapjaimat élve szembetalálkozom olyan kérdésekkel, érdekességekkel, amelyeket szívesen vizsgálok, amelyeknek szívesen utánaolvasok.

Azonban erre a konferenciára felkészítő tanárom javaslatára egy évek óta előttem álló témával jelentkeztem – a kosaras lányok véleményét kértem ki. Én is három éve kosarazom már, szembetalálkoztam sok problémával, és kíváncsi voltam arra, hogy a kosarastársaim is hasonlóan gondolkodnak-e. A kutatásomat azzal kezdtem, hogy először a szakirodalmakat néztem meg, utánajártam, hogy hogyan alakult ki a sportág. A lányok szokásait, véleményét kérdőíves felméréssel vizsgáltam meg, azonban sajnos véleményem szerint kevés kérdőív érkezett vissza, ezért úgy gondoltam, hogy a kutatásomat kiterjesztem az edzőim megkérdezésére. Mindig is kíváncsi voltam, hogy miért lesz valaki edző, és miért pont a lányokat választja.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. A Kosárlabda története

A történészek feljegyzéseket találtak az ősi népek kultúrájából, különböző labdajátékokkal kapcsolatban. Tehát már az amerikai bennszülöttek (maják, aztékok) is játszottak hasonló típusú játékot. Például egy nehéz gumigolyót kellett egy súlyos kőgyűrűn átdobni, amelyet 7 méter magasra helyeztek el.²

¹ Kaposvári Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium 10. osztályos tanulója (mezriczkyzsuzsanna76@gmail.com) Mentortanára: Mezriczky Zsuzsanna (mezriczkyzsuzsanna76@gmail.com)

² Szilágyi Nóra (2013): A kosárlabda története és fejlődése. <https://adoc.pub/a-kosarlabda-trtenete-a-vii-szazadra-vezethet-vissza-a-mayak.html> [2021. 06. 10.]

1. kép: Indiánok által használt eszközök³

A maják esetében igen kegyetlen végkimenete volt a vereségnek (nagyon komolyan vették a játékot), ugyanis aki rosszul játszott, azt feláldozták az isteneknek. De ennek valószínűleg semmi köze sincs a kosárlabda igazi kialakulásához.⁴

A mai értelemben vett kosárlabda 1891-ben született az egyesült államokbeli Springfieldben, dr. James A. Naismith futballedző jóvoltából, vagy talán az ő szerencséjének köszönhetően. Naismith feladata volt, hogy találjon ki télre a diákoknak egy játékot.

Egyik órája közben hívatta a vezetőség, ezért a kezében lévő labdát bedobta a tornaterem sarkában álló barackos kosárba. Ezt látták a diákjai, és mire visszaért, mindenki ezzel játszott. Megtetszett neki az ötlet, és két héten belül kidolgozta a kezdeti szabályokat, amelyek a következő öt alapelv voltak:

1. Gömbölyű labdával, kézzel játsszák a játékot.
2. A játékosok nem futhatnak a labdával.
3. Nem megengedett az erős érintkezés.
4. A játékosnak joga van a pályán tetszés szerinti helyet elfoglalni.
5. A magasban elhelyezett fém körbe kell bedobni a labdát, amelyet a játékosoknál magasabban kell elhelyezni. Ennek magasságát az ablakhoz igazították, amely 10 láb magas volt (3.05 m). Ez a magasság bevált, és ma is ezt alkalmazzák.⁵

³ Forrás: Szilágyi Nóra (2013): A kosárlabda története és fejlődése. <https://adoc.pub/a-kosarlabdatrtenete-a-vii-szazadra-vezethet-vissza-a-mayak.html> [2021. 10. 02.]

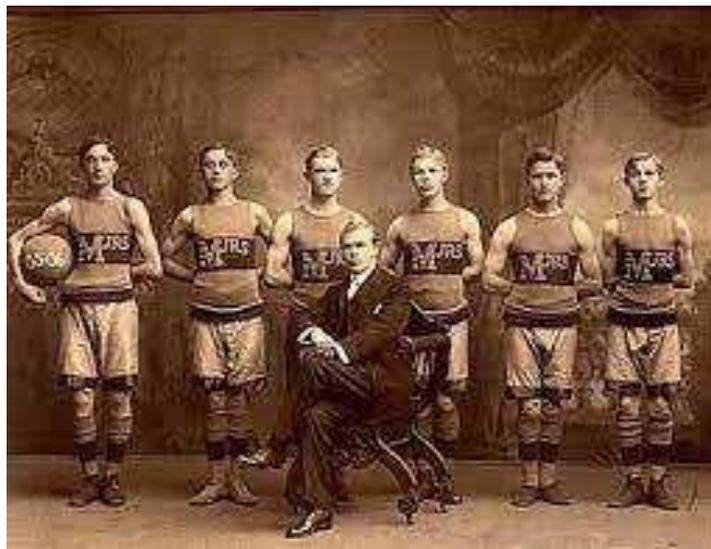
⁴ Szerző nélkül (Évszám nélkül): A kosárlabda sportág története. http://hunbasket.hu/mkosz/kosarlabda_tortenete [2021. 10. 02.]

⁵ Szerző nélkül (Évszám nélkül): A kosárlabdázás története. <http://sagv.gyakg.u-szeged.hu/tantargy/test/KOSAR.HTM> [2021. 10. 02.]

2. kép: Dr. James A. Naismith⁶

Az első bemutatójátékot 1891. december 21-én játszották, 18 diákjával és futball-labdával. Szerintem nagyon vicces lehetne ez egy mai gyerek számára, mert a játék bemutatásához két barackkosarat helyeztek a tornaterem erkélyére, pattogtatni kellett a labdát, és a kosárba kellett bedobni. A bedobott labdát a portás szedte ki a kosárból, aki egy létrán ült.

3. kép: Az első kosárlabdacsapat⁷

⁶ A kép forrása: <https://twitter.com/nbahistory/status/662692543528857600> [2021. 10. 12.]

⁷ A kép forrása: Szilágyi Nóra (2013): A kosárlabda története és fejlődése. <https://adoc.pub/a-kosarlabda-trtenete-a-vii-szazadra-vezethet-vissza-a-mayak.html> [2021. 10. 02.]

E meccset követően Naismith is változtatott a szabályokon, és 13 pontban rögzítette a kosárlabda játékszabályait, melyekben elsődleges szempontnak tartotta, hogy a játékban inkább az ügyesség domináljon, mint a nyers fizikai erő. Az évek folyamán egyre népszerűbb sportág lett, és az eszközei, szabályai folyamatosan változnak, fejlődnek. Pár mondatban, csak felsorolásszerűen szeretnék néhányat kiemelni:

- 1892-ben már drótvázás kosarat használtak.
- 1894-ben történt néhány főbb változtatás: új hivatalos labdával kezdtek el játszani, bevezették a büntetődobást, újfajta gyűrűt alkalmaztak, amelyre már hálót erősítettek.
- A női kosárlabda az Egyesült Államokban szinte párhuzamosan fejlődött a férfiakéval. 1893. március 22-én lejátszották az első női mérkőzést Northamptonban.
- A dobások pontértékét is rögzítették, 1896-tól kezdve a mezőnykosarak 2 pontot, a büntetődobások 1 pontot értek – ezek nem változtak.
- 1932-ben Genfben megalakult a Nemzetközi Amatőr Kosárlabda Szövetség, a FIBA (Federation International Basketball Amateur). Kidolgozták az első nemzetközi szabályokat is (a csapat 5 játékosból és 2 cserejátékosból áll), amelyeket világszerte ma is alkalmaznak.
- 1935-ben a NOB hivatalos sportágként fogadja el a kosárlabdát.
- Az Egyesült Államokban 1949-ben megalakul az NBA (National Basketball Association – Nemzetközi Kosárlabda Szövetség).
- 1950-ben a magyar női válogatott Budapesten ezüstérmes lett. 1956-ban Prágában ezt megismételte.
- A szabályok az évek során többször változtak, az utolsó nagy módosítás 1994-ben volt, az egész szabálykönyvet átszerkesztették.⁸

2.2. Kosárlabdából kialakult sportágak

A szakirodalmak olvasása közben rátaláltam olyan képekre, amelyek nagyon érdekesek voltak számomra, mert a megszokott, hagyományos játékosoknak tűntek. Rákerestem és kiderült, hogy a normál kosárlabdából számos új sportág fejlődött ki, mint például a streetball. A következőkben ezeket mutatom be.

2.2.1. Slamball

Ezt mixsportnak is nevezhetnénk, mert több korábbi sportból – foci, kosárlabda, hoki, akrobatika – alakult ki. Talán itt a legérdekesebb rész a pálya kialakítása,

⁸ Szerző nélkül (Évszám nélkül): A kosárlabdázás története. <http://sagv.gyakg.u-szeged.hu/tantargy/test/KOSAR.HTM> [2021. 10. 02.]

mint ahogy a képeken is látszik. A Slamball kosárlabda természetes velejárója, hogy városi jellegű, de mégis dinamikus mozgást tartalmaz. A köznyelvben „trambulin-kosárlabdának” is nevezik, és ez tökéletesen összefoglalja alapkoncepcióját. A pályán 4-4 játékos van: 1 fő stopper (védő), 1 fő handler (felvezető, játékmester) és 2 fő gunner (támadó).⁹

4. kép: Slamballjáték pályája¹⁰

2.2.2. Streetball

A kosárlabdából kiindult, „underground” stílus. Ezt a játékot csak egy kosárra játsszák 3 a 3 ellen, és csak 1 cserével. Akkor lehet cserélni, amikor a csapat a labdát birtokolja. A kezdés jogát sorsolással (pénzfeldobás) a pályafelügyelő dönti el; minden kosár után a másik csapat birtokolhatja a labdát.¹¹

⁹ Miscellaneous (2018): All You need to Know about Slamball Sport. <https://www.sportzcraazy.com/slamball-sport/> [2021. 10. 02.]

¹⁰ A kép forrása: Miscellaneous (2018): All You need to Know about Slamball Sport. <https://www.sportzcraazy.com/slamball-sport/> [2021. 10. 02.]

¹¹ Szerző nélkül (Évszám nélkül):. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kos%C3%A1rlabda> [2021. 10. 02.]

5. kép: Streetballversenyen 2021-ben, Budapest, Hősök tere¹²

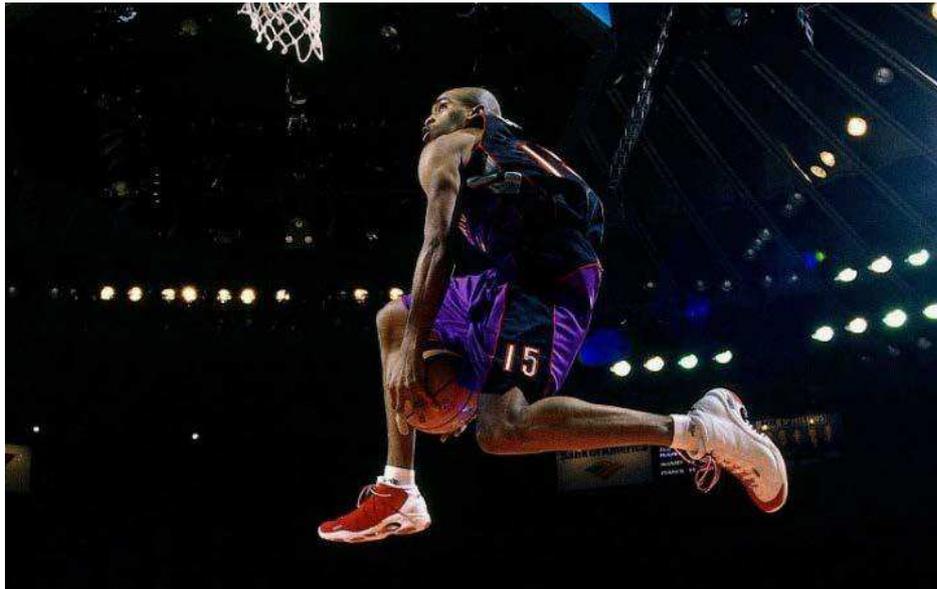
2.2.3. AND1

1993-ban Seth Berger alapította Philadelphiában, eredetileg egy pólócég volt, amely logójával és kosárlabdaklisékkal ellátott termékeket árusított, de az AND1 különösen Amerika utcáin ütötte fel a fejét a sportág rajongói között.¹³ A reklámozás miatt egyre jobban fejlődött, és sportággá nőtte ki magát. A játék a rendes kosárlabda szabályaitól nem sokkal tér el. A pályán 5-5 játékos van, és 2 palánkra játszanak, a hangulatért a játékosok mellett a Tour MC gondoskodik. Ez a játék a trükkökre, cselekre és főként a közönség szórakoztatására épít. A pontszerzés a legfontosabb, de a lényeg, hogy hogyan. Fontos, hogy a gyűrűhöz vezető út milyen cselekkel, mennyire ötletes passzokkal, és igazán eszement zsákolásokkal van-e kirakva.¹⁴

¹² Saját készítésű kép

¹³ Szerző nélkül (2020): What Happened to the AND1 Basketball Shoes Company? <http://thehoopdoctors.com/2020/06/what-happened-to-the-and1-basketball-shoes-company/> [2021. 10. 02.]

¹⁴ Szilágyi Nóra (2013): A kosárlabda története és fejlődése. <https://adoc.pub/a-kosarlabda-trtenete-a-vii-szazadra-vezethet-vissza-a-mayak.html> [2021. 10. 02.]

6. kép: Zsákolás előtt¹⁵

2.3. Korosztályok a kosárlabda sportágban

Mint minden sportág esetében, a kosárlabdánál is vannak korcsoportok. A nők és a férfiak között 17 éves korig nincs különbség. A férfiaknál több csoportot tudunk megkülönböztetni: 18–19 év: U20, 20–22 év: U23 és 23 éves kortól számítanak felnőttnek, míg a nők már 18 éves életkortól.

1. táblázat: A nők korcsoportjainak besorolása¹⁶

NŐK				
Életkor	Elnevezés	Születési év (2021 . évben)	Nemzetközi korosztály	NSI program
10 éves	U11 / Kenguru Kupa	2011		Sport XXI program
11 éves	U12 / Gyermek Kupa	2010		Sport XXI program
12-13 éves	Serdülő / OSB / U13-U14	2009 - 2008	U14 (FIBA Jamboree)	Sport XXI program
14-15 éves	Kadett / OKB / U15-U16	2007 - 2006	U16 (FIBA-Europe)	Sport XXI / Héraklész bajnok
16 éves	Ifjúsági U17	2005	U17 (FIBA World)	Héraklész bajnokprogram
17 éves	Junior U18	2004	U18 (FIBA-Europe)	Héraklész bajnokprogram
18 évestől	Felnőtt	2003 és előtte		U20 (FIBA World)

Az U12-es szintig nincsenek nagy különbségek a gyerekek között, ezért sok esetben vegyes csapatok vannak. Mivel én is kosárlabdázom, tudom azt is,

¹⁵ Forrás: Szerző nélkül (2020): What Happened to the AND1 Basketball Shoes Company? <http://thehoopdoctors.com/2020/06/what-happened-to-the-and1-basketball-shoes-company/> [2021. 10. 02.]

¹⁶ Szerző nélkül (Évszám nélkül): Kosárlabda. <http://www.nupi.hu/nupi/sportagak/kosarlabda>. [2021. 10. 02.]

hogy ekkor még fiúkkal is szembetalálhatjuk magunkat egy-egy bajnokság alkalmával. Az edzőm mindig azt mondja, hogy nem baj, ügyesek vagytok, nem kell félni a fiúktól, ők sem jobbak, de a pályán én sok esetben látok különbséget, szerintem gyorsabbak, fürgébbek és erősebbek is. Kutatásom egy célja innen fakad – kíváncsi voltam arra, hogy mi a véleményük a lányoknak, illetve az edzőimnek erről.

3. Anyag és módszer

A szekunder kutatásom során a téma szakirodalmi áttekintését végeztem el. A kosárlabda sportág kialakulásáról, annak különböző típusairól és a korosztályi besorolásról olvastam internetes cikkeket.

Kérdőíves megkérdezést végeztem kaposvári kosaras lányok körében. Ezt a kérdőívet a Facebook különböző kosarascsoportjaiban osztottam meg, illetve az edzők segítségét kértem más kosárlabda-egyesületekhez való eljuttatásában. Összesen 24 kérdőívet kaptam vissza, amit keveselltem, ezért is készítettem három edzővel mélyinterjút. A kérdőíves megkérdezés 2021 szeptemberében történt, online.

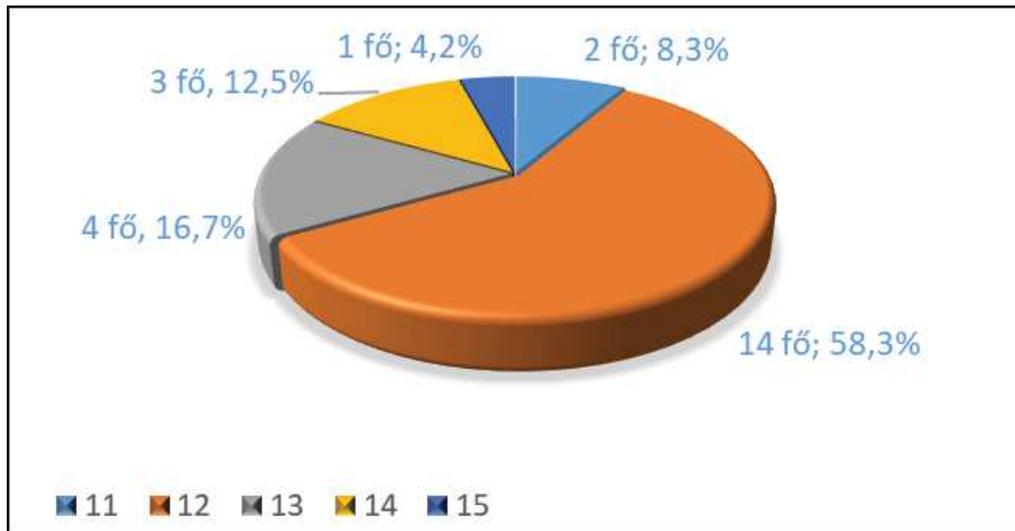
A kérdőív válaszainak feldolgozásához az EXCEL programcsomagot használtam fel. A skálás kérdéskoroknál átlagokat és móduszt számoltam, a többinél pedig a válaszadók számával jellemeztem az adatokat. Az átlag egyetlen számmal jellemzi az adatsort, amely információt ad az adatokról, azonban nem minden esetben jellemzi jól azokat, ezért kiszámoltam a móduszt is. Ez a leggyakrabban előforduló értéket mutatja meg. Véleményem szerint ez sokkal jobban jellemzi a Likert-skálás állítások esetében az eredményeket.¹⁷

4. Eredmények

4.1. A kérdőíves felmérés eredményei

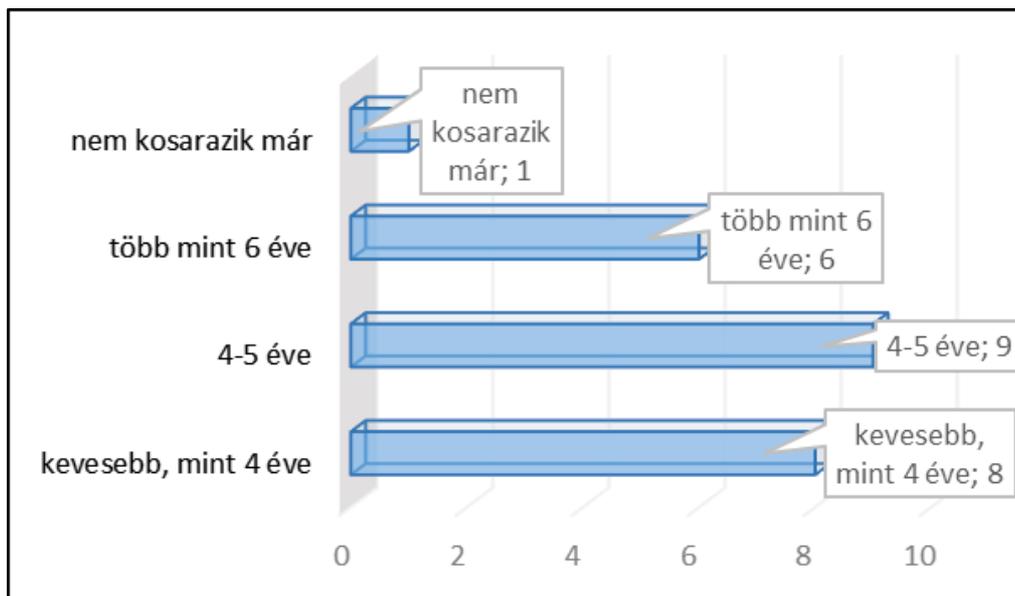
A kérdőív válaszai eredményeinek bemutatását a háttérváltozókkal kezdem. A válaszadók többsége 12 éves, ami nem meglepő, mert kosarastársaim töltötték ki elsősorban a kérdőívet (1. diagram). Lakhely szerint a megkérdezettek 67%-a városban lakik. A nemre nem kérdeztem rá, hiszen a lányokat vontam csak be a kutatásba.

¹⁷ Molnár Tamás (2004): *Általános Statisztika*. Egyetemi jegyzet. Kaposvári Egyetem, Kaposvár. 45–48. o., 57–59. o.

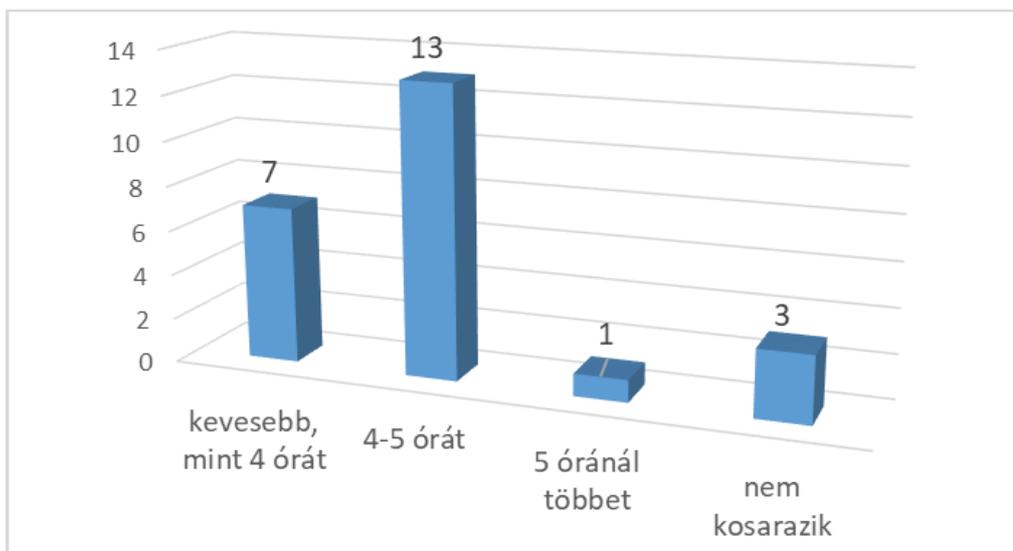
1. diagram: Válaszadók megoszlása életkor szerint

A meccseken tapasztalható különbségeket nagymértékben befolyásolja az edzés mellett az is, hogy ki mióta kosárlabdázik. Saját csapatom esetében is nagy szórás van: van, aki pár hónapja kezdte, és van, aki már több éve.

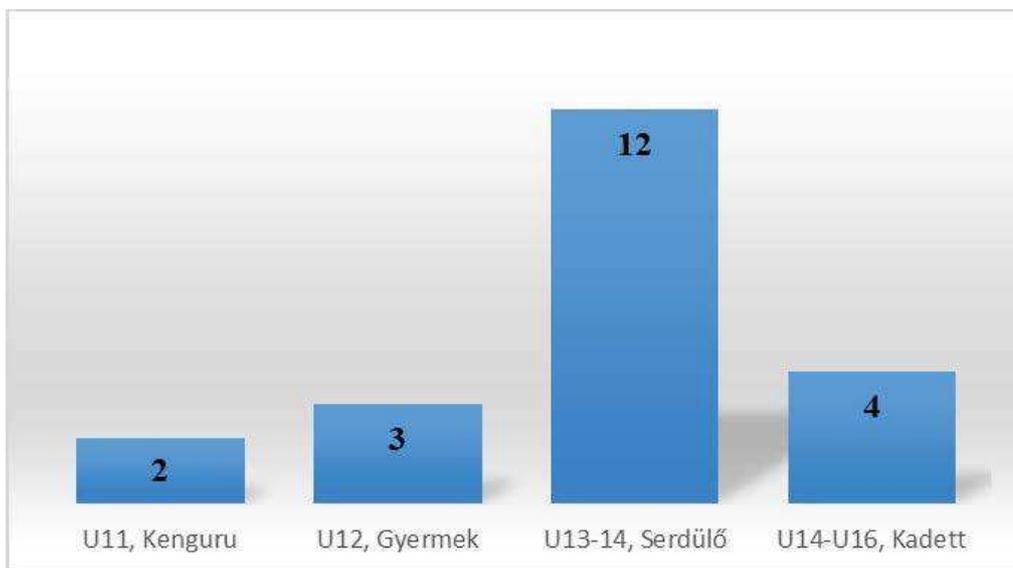
2. diagram: Mióta kosarazol?

A 2. diagramról leolvasható, hogy a legtöbben 4-5 éve kosarazunk, de a kevesebb mint 4 éve is sok választ kapott. De van olyan társam, aki sajnos már nem kosarazik, hogy miért, erre később adok választ.

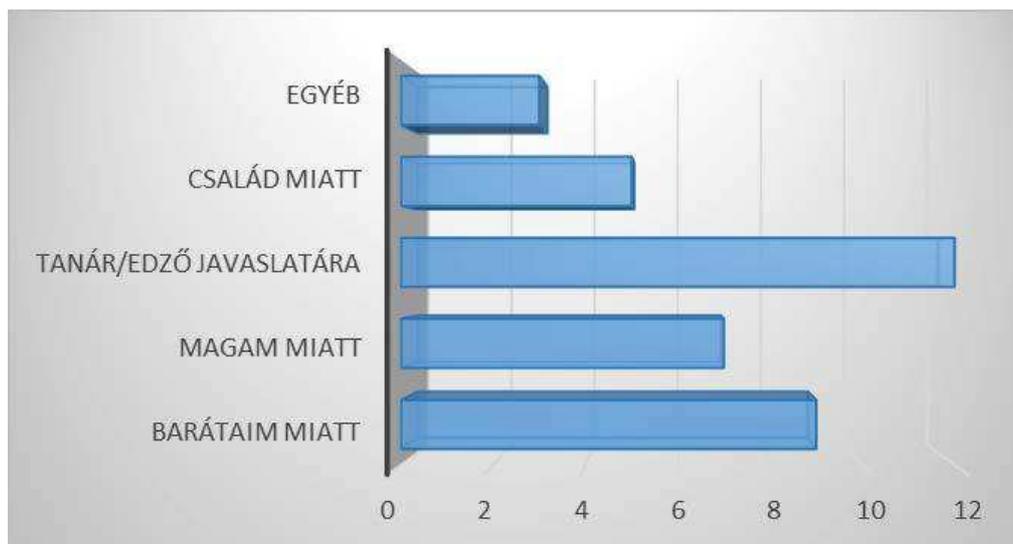
3. diagram: Hány órát edzel hetente?

A kérdések között szerepelt az edzés idejére vonatkozó megkérdezés is. A 3. diagram alapján megállapítható, hogy a lányok 4-5 órát edzenek egy héten. Ha az edzőmet kérdezném, erre azt mondaná, hogy kevés, mert az akadémiákon sokkal több edzés van. Mi ennek is nagyon örülünk, mert nehéz időpontot és termet találni.

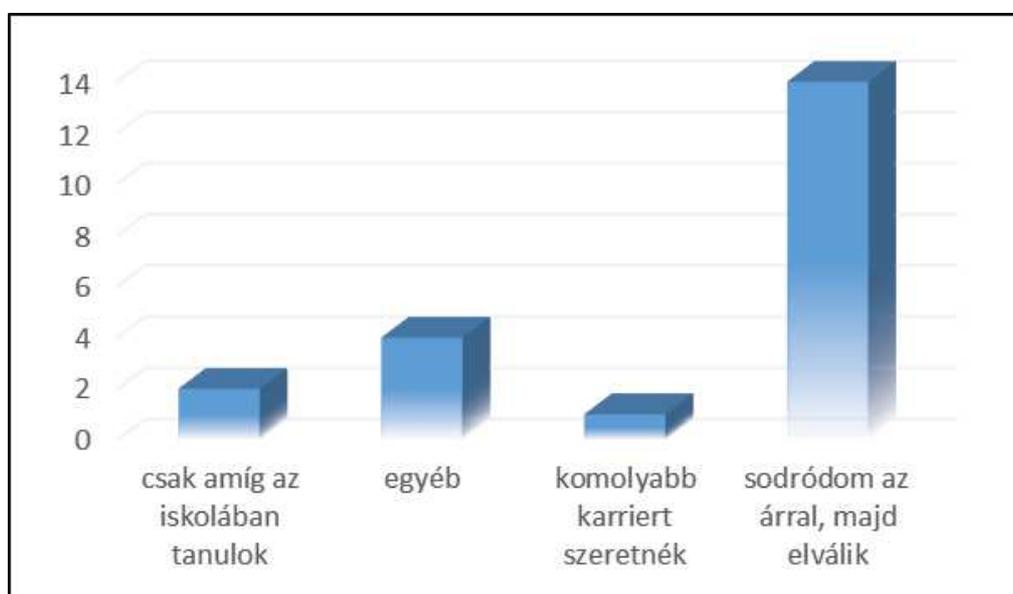
4. diagram: Kosárlabda-korosztályok

Ahogy a szakirodalomnál is említettem, a kosárlabda esetében is vannak korosztályok. A kérdőívet kitöltők az U11 és az U16 között találhatók. A 4. ábra eredménye nem meglepő, hiszen a kitöltő lányok többségének életkora 12 év, így ez alapján a legtöbben az U13-14-es kosárlabda-korosztályba sorolhatók.

5. diagram: Miért kezdtél el kosarazni?

Kíváncsi voltam arra, hogy miért a kosárlabdát választották a többiek. Bevallom, én 8 éves koromban elkezdtem edzésre járni, de mivel a barátnőm abbahagyta, így én sem jártam tovább. Közel 1,5 év múlva rájöttem, hogy egyedül is megy, és újra lejártam edzeni. Az 5. diagramon megfigyelhető, hogy a lányok többsége azért kezdett el kosarazni, mert tanár/edző javasolta, vagy több időt akartak barátaikkal tölteni.

6. diagram: Jövőre vonatkozó terveid?

Többen kérdezték már tőlem, hogy meddig szeretnék kosarazni. Sajnos nem tudok rá válaszolni: szeretem a játékot, de az edzések elég sok időt elvesznek, és néha elég nagy gondot okoz a tanulás és az edzések összeegyeztetése. A 6. diagram jól szemlélteti, hogy a megkérdezett lányok sincsenek másképp ezzel a kérdéssel,

sajnos nincs nagy jövőbeni tervük, csak sodródni az árral, vagy addig akarnak kosarazni, ameddig iskolába járnak.

A kérdőívemben voltak olyan kérdések, ahol a lányoknak 1-től 5-ig terjedő skálán kellett megjelölniük, hogy az adott válasszal mennyire értenek egyet. Egy táblázatba foglaltam ennek eredményét.

2. táblázat: A válaszadók véleményei

Mennyire értesz egyet az állításokkal?	1	2	3	4	5	módusz
Csapatban való „munkára” tanít	2	2	11	9	0	3
Jól átmozgatja a testet	2	1	3	4	14	5
Taktikai sport	1	1	2	2	18	5
Ügyességi játék	1	1	5	11	6	4
A lányoknak nehezebb érvényesülni	4	7	9	3	1	3
Inkább fiús sport	13	2	6	3		1
Fiatalabb korosztály esetében nincsenek különbségek a lányok és fiúk között	3	8	2	7	4	2
A lányoknak nehezebb magasabb szintre jutni	4	5	8	4	3	3
Kevesebb ismert női kosárlabdázó van, mint férfi	2	1	7	7	6	3, 4

Az eredmény alapján látszik, hogy a többség egyetért azzal, hogy jól átmozgatja a testet, taktikai sport és ügyességi játék. Legkevésbé értenek egyet azzal, hogy fiatal korban nincsenek különbségek a lányok és a fiúk között, illetve hogy inkább fiús sport lenne. Szerencsére nem érzik úgy, hogy a lányoknak nehezebb lenne érvényesülni vagy magasabb szintre jutni.

5. A mélyinterjú eredményei

A megkérdezett edzők mindegyike kosarazott diákéveiben, illetve legalább megyei szintig (NB2, felnőtt bajnokság) jutottak. Azért hagyták abba a versenyszerű játékot, mert nem volt rá idejük a munka, edzősködés mellett; nem volt már kellő energiájuk; és két edző említette a folyamatos izomsérülést válaszában.

A kérdések között szerepelt, hogy miért a lányokat edzik jelenleg. Azért a lányokat választotta ez egyik edző, mert 2012-ben a lányoknál elkezdődött egy korosztály felépítése, és ehhez kapcsolódott be. A másik interjúalanyom a Gyakorló DSE-től kapott felkérést (sok választási lehetőség nincs Kaposváron). A fiúk után mindenképpen ki szeretne volna próbálni a női „mezőnyt”, azért is, mert véleménye szerint nőként empatikusabb tud lenni a lányokkal.

A kutatásom egyik kulcstényezője, hogy mit gondolnak arról, hogy a fiúk és a lányok között van-e különbség gyermekkorban. Az edzők válaszai nem teljesen egyeznek, de hasonlóak. Nincs nagy különbség, talán a fiúk gyorsabbak és fizikálisan erősebbek. Sajnos mindenben. Ez nagyon változó a képzettségtől függően is, vannak gyors és technikás csapatok a lányok között is. Tehát megerősítenek abban, hogy én is jól látom a meccsek során, hogy a fiúcsapattal szemben nehezebb dolgunk van. De akkor miért is vannak egyes csapatok fiatalokban, vagy miért találjuk szembe magunkat fiúcsapattal? Egymástól tudnak tanulni, több meccslehetőség van így, egészséges motivációt eredményez. A fiúk később érnek, így ez mindkét nemnek előnyös lehet. Ezt magamon is tapasztalom, mert most felkerültem az U12-es szintre, ahol már csak lánycsapattal játszunk, és sajnos elég kevés mérkőzésünk van, mert kevés lánycsapat indul a bajnokságon.

Az interjúban arra is rákérdeztem, hogy látnak-e különbséget az akadémiák és a kisvárosi egyesületek között. Sokszor úgy érzékelem, hogy az akadémiák csapatai ügyesebbek, felkészültebbek, holott mi is keményen edzünk. Ez miért lehet? Mit mondanak az edzők? Egyetértenek, hogy a feltételrendszerben (létesítmény, kiválasztás, heti több edzés, több edző) óriási különbségek vannak, de az edzés minőségében, a versenyeztetésben nem látnak akkora eltérést. Az egyik edzőm mottókkal válaszolt: „Van pénz, van kosárlabda”, „Sok pénz, nagy csapat”.

A kosárlabda országos helyzetével kapcsolatos meglátásuk a többi sportághoz képest, hogy helyi szinten nagyon népszerű, a fővárosi egyesületek a regionális csapatokból merítenek, és véleményük szerint népszerűség szempontjából a labdarúgás mögött a második helyen van.

Bár jelenleg én sem tervezek hosszútávra (sodródok az árral, addig biztosan kosarazom, amíg iskolába járok), de azért megkérdeztem azt is, hogy látnak-e eltérést a női és férfi kosarasok előremenetele között. Nincs különbség! Mindenki elérhet bármit! Akarat, munka és tehetség kérdése!

6. Összefoglalás

Mivel három éve kosarazom már, és szembetalálkoztam sok problémával, ezért kíváncsi voltam arra, hogy a kosarastársaim is hasonlóan gondolkodnak-e. A kutatásomat szakirodalmak olvasásával kezdtem, utánajártam, hogy hogyan alakult

ki a sportág. A lányok szokásait, véleményét kérdőíves felméréssel vizsgáltam meg, azonban sajnos véleményem szerint kevés kérdőív érkezett vissza, ezért úgy gondoltam, hogy a kutatásomat kiterjesztem az edzőim megkérdezésére. A kérdőívek eredményei alapján azt tudom megállapítani, hogy lányok hasonlóképpen gondolkodnak, mint én, nincs nagy különbség a véleményeink között.

A mélyinterjú során sokat megtudtam az edzőimről. Amit kiemelnék, és ami meglepetés volt számomra, hogy azért hagyták abba a kosarazást, mert sok volt a sérülésük. Ha belegondolok, már az edzéseken is többször előfordul, hogy megrándul a combom vagy kimegy a bokám, de bemelegítéssel és védőfelszereléssel ezeket lehet még orvosolni. De szerintem aki szeretne jó csapathoz tartozni, mozogni és cseleket tanulni, amivel nyáron lehet menőzni a pályán, annak érdemes, kell kosaraznia, hiszen: „Mindenki elérhet bármit! Akarat, munka és tehetség kérdése!”

Irodalom

- » Molnár Tamás (2004): Általános Statisztika. Egyetemi jegyzet. Kaposvári Egyetem, Kaposvár.
- » Szilágyi Nóra (2013): A kosárlabda története és fejlődése. <https://adoc.pub/a-kosarlabda-trtenete-a-vii-szazadra-vezethet-vissza-a-mayak.html> [2021.10.02.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): A kosárlabda sportág története. http://hunbasket.hu/mkosz/kosarlabda_tortenete [2021. 10. 02.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): A kosárlabdázás története. <http://sagv.gyakg.u-szeged.hu/tantargy/test/KOSAR.HTM> [2021. 10. 02.]
- » Miscellaneous (2018): All You need to Know about Slamball Sport. <https://www.sportzcraazy.com/slamball-sport/> [2021. 10. 02.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kos%C3%A1rlabda> [2021. 10. 02.]
- » Szerző nélkül (2020): What Happened to the AND1 Basketball Shoes Company? <http://thehoopdoctors.com/2020/06/what-happened-to-the-and1-basketball-shoes-company/> [2021. 10. 02.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): Kosárlabda. <http://www.nupi.hu/nupi/sportagak/kosarlabda>. [2021. 10. 02.]

SZEKÉR REBEKA¹

Az öttusa tündöklése vagy bukása

1. Témaválasztás

A sport gyerekkorom óta része az életemnek, először úsztam, majd atletizáltam. Nyolcéves voltam, mikor az atlétikai klub öttusaszakosztálya nőtte ki magát. Először ennek nem igazán örültem, mert az edzések száma megnövekedett, és ez több időt és energiát igényelt.

Később persze örömmel és büszkeséggel töltött el, hogy öttusázhatok, és az, hogy több sportágat űzhetek egyszerre, főleg azért, mert Kaposváron eddig nem volt ilyen lehetőség. Rengeteg versenyen indulhattam el, és nagyon sok élménnyel, tapasztalattal gazdagodtam. A kezdeti sikertelenségeken túl megtanultam, hogy csak kemény munkával lehet sikereket elérni. Hétköznaponként és szombatonként is edzésekre jártam, aminek meglett a gyümölcse.

A sporteredményeim mellett a tanulmányi eredményeim nemhogy gyengültek, inkább javultak. Ugyan kevesebb időm jutott a tanulásra, de ezt mégis jobban ki tudtam használni. A sportnak köszönhetően kitartóbb lettem, fejlődött a kudarctűrő képességem is. Új barátokat szereztem, akikkel a mai napig tartom a kapcsolatot. A versenyeken bejártam szinte egész Magyarországot, az olimpiai edzőtáborban is voltam, ezek életem legjobb élményei maradnak. Rengeteget köszönhetek edzőimnek, hiszen nemcsak tanítottak, hanem neveltek is, valamint mindig példaként álltak előttem, és megalapozták azt, hogy a sport mindig az életem része legyen.

Sportágam, az öttusa a tavalyi év végén komoly változásokon ment keresztül. Ahhoz, hogy olimpiai sportág maradjon, egy új, 90 perces formátumot kellett a Nemzetközi Öttusa Szövetségnek kifejlesztenie. Ez a kilencvenperces formátum lehetővé teszi, hogy mind az öt sportág szerepeljen a televízióban, és a szurkolók is

¹ A Kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium 8. osztályos tanulója. (czipogabi@gmail.com) Mentortanára: Pénzes Gáborné (czipogabi@gmail.com)

végig követhessék az eseményeket. A sportág ezáltal rövidebb, gyorsabb, érthetőbb lesz. Dolgozatomban arra keresem majd a választ, hogy egy klasszikus sportág életében mit jelenthet egy újítás.

2. Kutatási kérdéseim

Vajon ez az ókori múltra visszatekintő, csodálatra méltó, összetett sportág túléli-e a mai felgyorsult világunk miatt szükséges változásokat? Azokat a változtatásokat, amelyek azért szükségesek, hogy nézőbarát, fiatalos lendületű, médiaorientált és még izgalmasabb legyen? Valóban alkalmazkodni kell-e az öttusa mottójához: *change or be changed* („Változz, vagy megváltoztatnak”)?

Arra is választ szeretnék kapni, hogy mennyire kell egy sportnak eladhatónak lennie ahhoz, hogy fennmaradhasson az olimpia műsorán.

3. A vizsgálati módszer

Eloolvastam a kutatási témámhoz kapcsolódó szakirodalmat, hogy fel tudjam tárni a háttérben rejlő ismereteket. Ezt követően kutatási módszerként az interjút és a kérdőívet választottam. Az adatok felvétele után összegeztem, elemeztem a kapott eredményeket.

4. Az öttusa története, változásai

Ezt a sportágot az ókori olimpiák pentatlonja ihlette, amelyet leelőször a 18. olimpiai játékokon vezettek be. Akkor még távolugrás, stadionfutás, diszkoszvetés, birkózás és gerelyhajításból állt. A versenyek sokáig ötnaposak voltak, majd 1996 óta egyetlen nap alatt kell teljesíteni valamennyi versenyszámot.

2009-ben az öttusa életében újabb változások következtek be. A vívás, az úszás és a lovaglás lényegileg változatlan maradt, de a futást és a lövészetet összevonták egyetlen kombinációs számmá. Ezzel a változtatással már próbálták népszerűbbé, izgalmasabbá tenni az öttusát. Ez akkor hatalmas újításnak számított, és fontos mérföldkő a sportág életében.

2022-től igazán nagy változás várható, bevezetik a rapidöttusát, amelyet a 2024-es Párizsi olimpián már 90 perc alatt kell teljesíteni.

Vajon miért kell változnia ennek a sportágnak, miért kell a változtatás?

A felgyorsult világban felnövekvő generáció az attraktív, dinamikus eseményeket követik leginkább, és a jövő támogatóinak mindenképp a médiafelületeken

elért rajongói számok lesznek a legfontosabbak. Az öttusa eddig kevesebb médiafigyelmet kapott, hiszen nehezen követhető volt, sok idő telt el a versenyszámok között, folyamatos volt a helyszínváltás is. Fontos szempont volt tehát, hogy egy izgalmas, látványos versenyt tudjanak a nézők elé tárni. Az öttusa válaszút elé került, hisz eddigi formája nem volt eladható.

Gallai Istvánt, a Magyar Öttusa Szövetség főtitkárát kérdeztem arról, hogy mit gondol erről a szükséges változásról. Ő azt felelte: „Kötelességünk, hogy mindent megtegyünk annak érdekében, hogy továbbra is az olimpiai programban maradjon a sportágunk. Ezekkel a törekvésekkel is szeretnénk ápolni és tovább vinni az öttusa hagyományokat, a coubertini eszméket.”

Ezt az új formátumot már szabadalmaztatták 2020 januárjában, ezért a versenyzők már részt vehettek az első tesztversenyeken. A versenyszámok sorrendje megváltozott: lovaglás, vívás, úszás és kombinált szám (futás+lövészet) lett az új sorrend.

A tesztversenyeken megfigyelték, hogy mennyire közvetíthető így az öttusa, mennyire alkalmazkodik a TV- és a médiaműveletekhez, milyen logisztikai feladatokat igényel, és azt is, hogy a sportolók hogy viszonyulnak az új kihívásokhoz.

Három kérdést tettek fel a versenyzőknek, melyek az alábbiak voltak:

- Mennyire vonzó ez az új formátum?
- Mennyire élvezhető versenyzőként?
- Mennyire elégedett a versenyszámok sorrendjével?

A három kérdés válaszáinak eredményéből kiderült, hogy a New Format vonzerejét a sportolók 79%-a átlagosnak vagy annál jobbnak ítélte meg. Személyesen megtapasztalva a versenyt 88%-ban átlagosnak vagy jobbnak ítélték meg a sportolók, az új formát és az új sorrendet 85%-ban átlagosra vagy annál jobbra értékelték.

5. Összegzés

Bevallom őszintén, nagyon szkeptikus voltam, és féltettem a sportágamat az előtte álló változásoktól, változtatásoktól.

Most már azt gondolom, hogy szükség van a megújulásra, mert túl hosszú volt a szünet az egyes versenyszámok között, ezért nem volt média- és nézőbarát. Már látom, hogy az influencerek világában haladni kell az új trendekkel, és ez alól a sportszektor sem lehet kivétel.

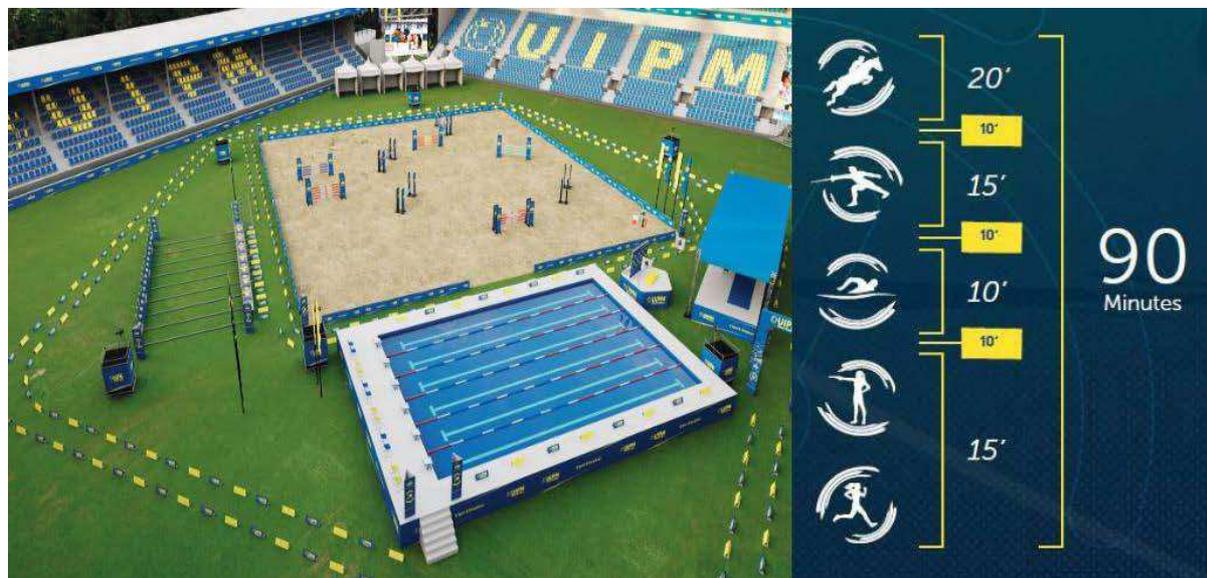
Aki ismeri az öttusa szabályait, és szereti ezt a sportot, az az egynapos versenyek esetén is kevésnek érezte a közvetítések számát. Az elmúlt években – főleg a versenyszámok közötti hosszú szünetek miatt – csökkent az öttusa iránti médiaérdeklődés. Elképzelhetőnek tartom, hogy az új rendszernek köszönhetően a sportolók közelebb kerülhetnek a közönséghez, jobban megismerhetik őket a sportkedvelők,

és a versenyzők idővel kedvencekké nőhetik ki magukat. Ezekkel a változtatásokkal népszerűséget szerezhet a sport, több klub alakulhat, többen választhatják majd ezt sportágat, és Magyarországról nagyobb eséllyel kerülhetnek ki Európa-, világ- és olimpiai bajnokok is. Bár a szabályok és a pontozási rendszer megértése, megismerése nem könnyű, de úgy gondolom, hogy a 90 perces verzió érthetőbbé teszi ezt a nagy múlttal rendelkező sportágat mindenki számára.

A rövidítés ugyan sok változtatást igényel, más felkészültségű sportolók nőnek majd fel, más edzőmunka lesz szükséges a felkészüléshez. Nőhet a sérülésveszély is, de a verseny végén a nyertes edzettségéhez, rátermettségéhez kétség sem férhet.

Ki más összegezhetné jobban a változás küszöbén az új helyzetet, mint egyik példaképem, Vörös Zsuzsanna, az egyetlen női öttusa olimpiai bajnokunk.

„Én az a versenyző vagyok, aki pontosan tudja, milyen érzés, amikor egy álom valóra válik. Amikor elkezdtem az öttusát, a női verseny még nem szerepelt az ötkarikás programon, 2000-ben Sydneyben mutatkoztak be a hölgyek, így lehettem én az öttusasport egyik női ötkarikás aranyérmese. Tudom, milyen érzés ott lenni és megélni ezt a pillanatot, ezért nem szeretném, ha a jövő nemzedékét megfosztanák ettől a lehetőségtől. Így azt mondom: állok a változások elébe, és nagyon várom az iránymutatást, hogy a jövő nemzedékét fel tudjuk készíteni a folytatásra. A váltás, a változás nem mindig rossz, és van, amikor nincs más lehetőség, meg kell ugrani egy akadályt.”

1. kép: Az új helyszín tervrajza

Hajrá öttusa, hajrá magyar öttusa!

Remélem, hogy a változás új lendületet ad kedvenc sportágamnak, és az évek majd igazolják, hogy helye van az olimpia műsorán és évszázadok múltán is tündöklését ünnepelehetjük.

Irodalom

- » Bretz Gyula (2020): Öttusa: A sportágunk jövője a tét – Bretz Gyula a változásokról. https://www.nemzetisport.hu/egyeb_egyeni/ottusa-a-sportagunk-jovoje-a-tet-bretz-gyula-a-valtozasokrol-2798097?fbclid=IwAR0fFzLMXk-MeeKG4pGKC21XQuH7mkPZa5CmnNzj0J8f0IfHb2C6C22_6U [2021.11.03.]
- » Mizers Jenő – Füredi Marianne – Medvegy Iván – Pécsi Gábor (2020): Az öttusa története. <https://www.uipmworld.org/news/uipm-presidents-activities-december-2020> [2021.11.03.]
- » Szerző nélkül (2020): Finomítások az öttusában. <http://www.pentathlon.hu/2020/12/08/parizs-2024-finomitasok-az-ottusaban2021ben/> [2021.11.03.]
- » Szerző nélkül (Évszám nélkül): Fontos szabályváltozások jönnek az egyik magyar sikersportágban <https://www.origo.hu/sport/egyeni/20201008-ottusa-szabalyvaltozasok-2024-olimpia-vargatamas-uipm.html?fbclid=IwAR3foc96ECacgg-DQjJWMZXvwpXPPIfugO4lWnyFie9McEeSYi6G9gLBYs> [2021.11.03.]

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TEVÉKENYSÉG A MATE NEVELÉSTUDOMÁNYI INTÉZETÉBEN

„A TDK, a tudományos diákköri mozgalom 70 éve működik Magyarországon. Lényege a tanár és a diák alkotó együttműködése, amely a tehetséggondozás sajátos formája a felsőoktatásban. Célja, hogy tudományos műhelymunkát és ezzel minőségi többlettudást, alkotási alkalmat adjon az arra vállalkozó egyetemistáknak és főiskolásoknak, akik felsőoktatási tanulmányaik mellett készek arra, hogy többlettől gyűjtsenek szakmai és/vagy tudományos karrierálmaik megvalósításához.”

Dr. Szendrő Péter, az OTDK elnöke¹

¹ Szendrő Péter (2020). Elnöki köszöntő. <https://otdk.hu/otdt> [2022. 01. 10.]

BENCÉNÉ FEKETE ANDREA¹

Múlt és jelen – akikre büszkék vagyunk

Tehetséggondozási tevékenységünk mottója Széchényi István kétszáz éves megalapítása: „*Egy nemzet ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik*”.

A hallgatói-oktatói tudományos, művészeti műhelymunka az önképzés, az elitképzés és a tudósképzés színtere, a tehetséggondozás egyik leghatékonyabb formája Magyarországon. Szakmai, emberi kapcsolat alakul ki tanár és diák között, a tudományos kutatómunka során fejlődik szellemi, szakmai tevékenységük, és emellett megtanulják a másik kutató szakmai tevékenységének megismerését, elfogadását, a szellemi kultúra iránti tiszteletet.²

A felsőoktatásban a tudományos és művészeti diákköri tevékenység, a tehetséggondozás már több mint 70 éves múltra tekint vissza. Hazánkban példaértékű tehetségsegítő hálózat fejlődött ki az elmúlt évtizedek során, melynek fontos építőkövei a Tehetségpontok és a Tehetségsegítő Tanácsok.

A Tehetségsegítő Tanács olyan helyi vagy regionális szinten létrejött szerveződés, amely szakmai és társadalmi összefoglalással segíti a tehetségek felismerését, fejlesztését.³

A felsőoktatásban végbemenő tehetséggondozás kicsit eltér az általános tehetségfejlesztéstől, sajátos módszerek épültek be a gyakorlatba. Célja a tudományos kutatásra történő felkészítés, a szakma megújítása, valamint a módszertani lehetőségek gyarapítása, korszerűsítése.

A program sikerét döntően befolyásolja, hogy a mentorálás mellett milyen feltételeket és önfejlesztő lehetőségeket biztosít az egyetem a hallgatók számára saját

¹ MATE Neveléstudományi Intézeti Tudományos Diákköri Tanács Elnöke (bencene.fekete.aniko.andrea@uni-mate.hu)

² Anderle Ádám (szerk.) (2011): *A magyar tudományos diákköri konferenciák története 1951–2011*. Budapest: Országos Tudományos Diákköri Tanács.

³ Bencéné Fekete Andrea – Bertalan Péter (2015): *Tudás – Tehetség és tanulóhálózatok új dimenziói*. Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar.

képességeik felismeréséhez, a tudományos és módszertani kreativitásuk kibontakoztatásához.⁴

2009-ben újjáalakult a tehetséggondozás rendszere a Neveléstudományi Intézetben, az akkori Pedagógiai Karon. A jövő nemzedék elkötelezett támogatóiként kiemelt figyelmet szentelünk a tehetséggondozásnak és a kutatói utánpótlás nevelésének, valamint a tudományos munka iránt érdeklődő hallgatók felkarolásának. A Tudományos Diákkör (TDK) a Kar meghatározó képzőhelye a tehetséges hallgatók számára, akiknek önképző formában biztosítunk lehetőséget az egyes műhelyekben folyó kutatási és innovációs projektekhez való csatlakozásra. Ezáltal a kötelező tananyagon túlmutató elméleti és gyakorlati tudást szerezhettek a hallgatók. A TDK-kutatásokat végző diákok ily módon integrálhatók a kutatócsoportok munkájába, részt vehetnek a kutatói munkamegbeszéléseken, ahol tudományos ismereteiket bővíthetik, valamint megtanulhatják a saját eredményeik értékelését és mások munkájának megbecsülését, elsajátíthatják a tudományos kutatás etikai szabályait. A Neveléstudományi Intézet (elődje a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar) évtizedek óta részt vesz a Tudományos Diákköri Mozgalomban. Az Intézet új tehetségfejlesztési stratégiája a Czeizel-féle tálentummodellre épül. A háromlépcsős Tudományos Kari Diákköri rendszer a neveléstudomány és határterületeinek elmélyültebb megismerését teszi lehetővé. A diákköri tevékenység nyilvános, a hallgatók kutatási tevékenységének támogatásában meghívott külső szakemberek is részt vesznek.

Az új rendszer próbájára, az első országos megmérettetésre 2011-ben, a XXX. OTDK-n került sor, ahol nyolc hallgatónk ért el helyezést, kapott jutalmat. Ezt követően már minden két évben eredményesen vettek részt fiatal kutatóink az Országos Tudományos Diákköri Konferencián. Az alábbi táblázatban olvasható azoknak a hallgatóknak és konzulenseiknek a neve, akikre büszkék vagyunk, akiknek szívből gratulálunk a kimagasló szakmai eredményekért.

*1. táblázat: Az Országos Tudományos Diákköri Konferencián elért eredmények
2011-től 2021-ig*

XXX. OTDK – 2011.		
Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
Rákos Dóra	helyezés	Bertalan Péter, Bencéné Fekete Andrea
Kulcsár Edit	helyezés	Bencéné Fekete Andrea

⁴ Bencéné Fekete Andrea (2011): A tudományos kutatásra nevelés a felsőoktatásban. In: Szele Bálint (szerk.): *Tehetséggondozási Workshopok a Kodolányi János Főiskolán 3.* Székesfehérvár: KJF. 11–19.p.

Bakné Egyed Katalin	helyezés + publikációs különdíj	Gelencsérné Bakó Márta
Borbély Krisztina	helyezés	Belovári Anita
Pór Tamás	helyezés	Walter Imola
Kustán Nikoletta	helyezés	Windné Balogh Zsuzsanna
Sebestyén Márta	Különdíj	Merczel Sándorné
Király Judit	Különdíj	Kövérné Nagyházi Bernadette

XXXI. OTDK – 2013.

Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
Kalányos Mónika	I. helyezés	Merczel Sándorné
Novák Tímea	I. helyezés	Takács István
Nagy Kata	III. helyezés	Bencéné Fekete Andrea
Harangozó Noémi	III. helyezés	Belovári Anita
Horváth Tamás	Különdíj	Bertalan Péter

XXXII. OTDK – 2015.

Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
Mészáros Ágnes	I. helyezés	Bencéné Fekete Andrea
Varga Nikoletta	II. helyezés	Bencéné Fekete Andrea
Szabó Nóra	II. helyezés	Szili Katalin
Burján Zsófia	II. helyezés	Takács István
Nagy András	III. helyezés	Bertalan Péter

XXXIII. OTDK – 2017.

Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
Tóth Pajor Szabolcsné	I. helyezés + Pro Scientia különdíj	Nagyné Árgány Brigitta
Süveggyártó Tiborné	I. helyezés	Laczkó Mária
Ács Szilvia	I. helyezés	Kovácsné Nagy Ibolya
Vörös Róza	I. helyezés	Podráczky Judit
Szarka Bernadett	II. helyezés	Bertalan Péter
Mérges Noémi Kata	III. helyezés	Kovácsné Nagy Ibolya
Troppert Alexandra	Különdíj	Podráczky Judit
Burján Zsófia	Különdíj	Szalai Katalin

XXXIV. OTDK – 2019.		
Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
McNeill Brigitta	I. helyezés + Pro Scientia különdíj	Tóth-Szerecz Ágnes
Jakab Gabriella	I. helyezés	Bencéné Fekete Andrea
Ullmann Dóra	I. helyezés	Gelencsérné Bakó Márta
Götzer Anita	I. helyezés	Podráczky Judit
Illés Andrea Zsuzsanna	II. helyezés	Albert Gábor
Antalné Farkas Ildikó	Külföldi	Di Blasio Barbara
Nagyné Gájer Orsolya Klára	Külföldi	Bencéné Fekete Andrea
G. Szabó Zita	Külföldi	Iváncsik Réka

XXXV. OTDK – 2021.		
Hallgató neve	Elért helyezés	Konzulens neve
Látics Barbara	I. helyezés	Gombos Péter
Gulyásné Rákosfalvi Anita	I. helyezés	Gelencsérné Bakó Márta
Kulcsár Gréta	II. helyezés	Schlichter-Takács Anett
Fehérné Szabó Tímea	II. helyezés	Szili Katalin
Besenyéiné Szabó Eszter	III. helyezés	Podráczky Judit
Gáspár-Szabó Dóra	III. helyezés	Gombos Péter
Váradi Alexandra	III. helyezés	Di Blasio Barbara
Morvai Violetta	Külföldi	Demeter Gáborné
Szarka Bernadett	Külföldi	Belovári Anita

„A tudós feladata a keresés, szüntelen kutatás. És ha talált valamit, ha felért egy csúcusra, akkor látja csak, milyen nagy terület nyúlik előtte, amely még teljesen ismeretlen, feltárássra, kutatásra vár.” (Pheidiasz)⁵

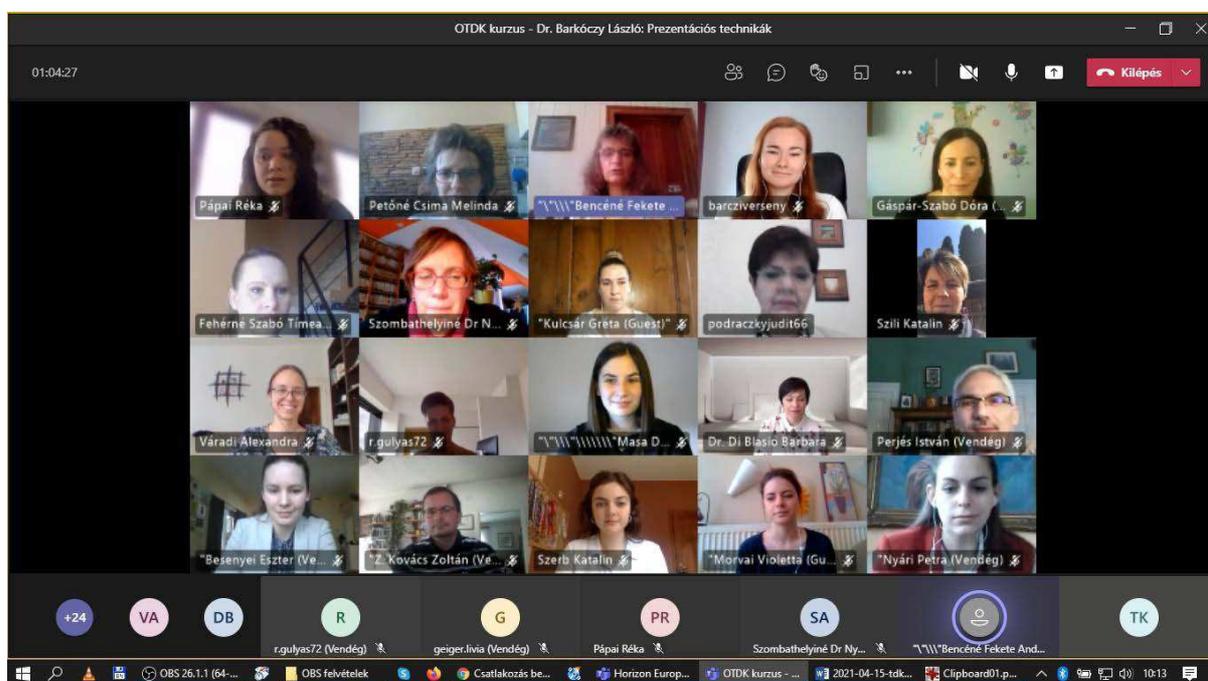
A tehetségfejlesztő tevékenység célja nemcsak a kiemelkedő teljesítmény továbbfejlesztése, hanem az is, hogy boldog, vidám fiatalokat neveljünk határon innen és túl, hogy aztán megtalálhassák helyüket a világban. A siker kulcsa pedig a jól képzett pedagógus, a szakértő, lelkes mentorok és a támogató családi háttér.

⁵ Pheidiasz: (2008): <http://www.citatum.hu/szo/kutat%E1s> [2020.06.10.]

Irodalom

- » Anderle Ádám (szerk.) (2011): *A magyar tudományos diákköri konferenciák története 1951 – 2011.* Budapest: Országos Tudományos Diákköri Tanács.
- » Bencéné Fekete Andrea – Bertalan Péter (2015): *Tudás – Tehetség és tanulóhálózatok új dimenziói.* Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar.
- » Bencéné Fekete Andrea (2011): A tudományos kutatásra nevelés a felsőoktatásban. In: Szele Bálint (szerk.): *Tehetséggondozási Workshopok a Kodolányi János Főiskolán 3.* Székesfehérvár: KJF. 11–19.p.

A 35. OTDK-N KUTATÁSUKAT BEMUTATÓ HALLGATÓK REZÜMÉI

Online Intézeti Konferencia 2021. 04. 15.

LÁTICS BARBARA¹

A betűtípus hatása felső tagozatos tanulók szövegértésére

35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
1. helyezett

Kutatásom során azt vizsgáltam, hogy mekkora szerepe van a betűtípus megválasztásának egy szöveg megértésében, illetve felidézésében. Vajon könnyebb vagy nehezebb dolguk van-e felső tagozatos tanulóknak akkor, ha más-más betűfajttával nyomtatott szöveggel találkoznak? Hipotézisként fogalmaztam meg, hogy felső tagozatos tanulók szövegértésére, az információk felidézésére kedvezőbb hatással van a talpas betűtípussal írt szöveg, mint a talpatlan betűtípusú. Az előbbi ismeretőjegye a betűszárak végén elhelyezkedő vonások, amelyekről feltételeztük, hogy hozzásegítik az olvasót a betűk megkülönböztetéséhez, ezzel kevésbé fárasztva a szemet és növelve az olvashatóságot és a tempót. Az áttekintett szakirodalomból kiderült, hogy nincs egységes álláspont a kérdés kapcsán. Egyes kutatók a talpas típus hatékonyságát állapították meg (Gaser et al. 2005; Josephson 2008), míg mások a talpatlan típusét (Moret-Tatay-Perea 2011). Emellett számos olyan kutatás létezik, amelyek nem találtak szignifikáns különbséget a két betűtípus között (Bernard et al. 2002; Kvaszingerné et al. 2016). Hazánkban és külföldön is főleg a betűtípusok képernyőről történő olvashatóságát mérték, felnőttek körében. Fontosnak tartottuk a kérdés megvizsgálását gyermekek esetében is, papír alapon történő olvasás során. Vizsgálati módszerként szövegértési tesztek alkalmaztunk. Egy talpas (Cambria) és egy talpatlan (Candara) betűtípusú szöveggel dolgoztunk. A vizsgálatba 6. és 7. osztályos gyermekeket vontunk be, összesen 107 tanulót. Mindegyikük elolvasta a két szöveget, és megoldotta a hozzá kapcsolódó felada-

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Tanító BA szak (lbarbi0604@gmail.com) Konzulense: Dr. Gombos Péter, egyetemi docens (gombos.peter@uni-mate.hu)

tokat. Kétmintás, párosított t-próbát végeztünk a talpas és a talpatlan betűkkel írt szövegek megértésének összehasonlítására. A talpatlan betűk esetén a szövegértés átlagpontszáma minimálisan, de magasabb volt, szignifikáns különbséget azonban nem tudtunk igazolni ($t = -0,77$; $p = 0,44$). A hipotézisünk így nem igazolódott: a szöveg megértésében és felidézésében nem releváns tényező a betű típusa. A talpas betűtípus – habár elterjedtebb és kedveltebb –, nem hatékonyabb a szövegértés szempontjából. Az eredmények választ adtak a szakirodalomban nyitva hagyott kérdésekre, és hasznosíthatók a tanítás- és tanulásmódszertan területén egyaránt.

Kvantitatív kutatási módszerünket a továbbiakban tervezzük kiegészíteni szemkamerás vizsgálattal. A szemkamera segítségével megfigyelhetjük a tekintet útját olvasás közben, így a két betűtípus közötti, olvasás közben észlelhető különbségek jobban megismerhetők.

GULYÁS NÉ RÁKOSFALVI ANITA¹

Állatasszisztált intervenció a gyógypedagógiai munkában

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
1. helyezett**

Kutatási témám kiválasztásában az állatok iránti szeretetem, saját életeseményeim és gyógypedagógiai tanulmányaim, a pedagógusi hivatásom is szerepet játszott. Több alkalommal vettem részt állatasszisztált tanórákon, s azt tapasztaltam, hogy a segítő állatok rendkívül nagy hatással vannak a gyermekekre.

Kutatásom célja a társállattal (törpenyúl) való foglalkozás hathetes időtartamának feltárására és a gyerekek közötti társas kapcsolatok értékelésére (szociometriai vizsgálatára) irányult. Másrészt az állatasszisztált foglalkozásokon részt vevő törpenyúl bizalmassági viszonyának vizsgálata a gyerekek részéről, valamint annak változása a folyamat során.

Kutatásmódszertani megfontolások alapját dolgozatom első részében a forrás-munka összegyűjtése és feldolgozása adja: az elméleti keret kerül bemutatásra. Feltárom az állatasszisztált intervenció fogalomkörébe tartozó meghatározásokat, a hazai és nemzetközi kutatásokat, továbbá a szociális kompetencia fogalmát, fejlődését, fejlesztését, hiányának lehetséges hatásait és a szociometriai kutatások jelentőségét. A dolgozat második része a kutatás bemutatása, mely kétszer hathetes időszakot ölelt fel: egyik a társállat nélküli időszak, másik a törpenyúllal töltött időszak. Ezek feltárása szociometriai kérdőívvel – postásjáték – illetve megfigyelési szempontok felállításával történt.

Kutatási kérdéseim az alábbi területekre irányultak: Hatással van-e a tanulók viselkedésére, magatartására a kutatásban részt vevő törpenyúl osztályban való je-

¹ MATE Neveléstudomány Intézet, Gyógypedagógia BA szak (r.gulyas72@gmail.com) Konzulense: Gelencsérné dr. Bakó Márta, egyetemi docens (gelencserne.bako.marta@uni-mate.hu)

lenléte? Változik-e a tanulók nevelőhöz, társakhoz, iskolához való viszonya? Csökken-e a tanulók stressz- és szorongásszintjét a kutatásban részt vevő törpenyúl jelenléte, illetve a vele való foglalkozás? Kutatási eredményeim választ adtak a kutatási kérdésekre, beigazolódott a társállatok pozitív hatása a tanulók kapcsolatainak alakulására, a nevelőkhöz való viszonyára, valamint a törpenyúl szorongást csökkentő hatására.

Távlati célom a témával kapcsolatban a kutatás kiterjesztése hosszabb távú időszakra. Továbbá az eredmények segítségével szeretném felhívni a figyelmet a társállat pedagógiai célú bevonásának fontosságára a szociális kompetencia fejlődése, fejlesztése tekintetében, mely támogatja a többdimenziós társadalmi szerepvállalást.

FEHÉRNÉ SZABÓ TÍMEA¹

A logopédiai diagnosztika fejlődése Magyarországon a XX–XXI. században

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
2. helyezett**

Dolgozatom témája a logopédiai diagnosztika, mely egyidős a logopédia mint önálló tudományág kialakulásával. Gyökerei orvostudományi jellegűek; a klasszikus, medicinális szemléletből a társadalmi változások és igények fejlődésével alakult ki mai komplexitása.

A diagnózis megalapozottságához szükségesek a szakszerű, hiteles és szabványos vizsgálati módszerek.

A logopédia úttörőinek századfordulós munkásságával szemben a mai kor logopédusainak kidolgozott szakmai protokoll és eszközök széles skálája áll rendelkezésre egy-egy kórkép beazonosításához. A jelenlegi vizsgálóeljárások, a holisztikus szemléletű állapotfelmérés eléréséig azonban a logopédiai diagnosztika területének számos változáson kellett átesnie.

Kutatásom célja a logopédia hazai történetének bemutatása, különös tekintettel a beszédvizsgálat módszereinek fejlődésére a kezdetektől a jelenkorig; röviden érintve a jövő kérdéseit is.

Vizsgálatom eredményeként bemutatom azt a korabeli dokumentumokból nyert és ezidáig szinte ismeretlen logopédiai vizsgálatot, melyet 1934-ben vezettek be, és amely alapvetően más megvilágításba helyezi a korszakról eddig ismert képet. Jelentősége a vizsgálati módszerek összetettségében és a holisztikus szemléletmód-

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógia BA szak (fehertimi@gmail.com) Konzulense: Dr. Szili Katalin, egyetemi adjunktus (szili.katalin@uni-mate.hu)

ban rejlik, melyet eddig csak későbbi korok érdemének tekintettünk. Pedagógiai vizsgálati egysége mai tudásunk szerint is aktuális gyógypedagógiai vizsgálatokat ír elő.

A vizsgálat mérföldkő a logopédiában: alapelvei ma is érvényesek, sőt, a jelenlegi diagnosztikai gyakorlatban is használatosak

KULCSÁR GRÉTA¹

Óvodások a múzeumban

Óvodásoknak szóló múzeumpedagógiai foglalkozások vizsgálata a magyar és olasz szabadtéri néprajzi múzeumokban

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
2. helyezett**

A pedagógiai munkában manapság egyre jellemzőbb a formálistól eltérő, atipikus tanítási-tanulási módszerek alkalmazása és az óvodai-iskolai helyszínektől való elszakadás (Takács 2015, 65). Mindehhez kiváló terep lehet a múzeum. A szóra-kozva tanulás elvét szem előtt tartó sokoldalú múzeumpedagógiai módszertan szí-nesítheti, gazdagíthatja a pedagógiai munkát.

Kutatásom célja az volt, hogy megismerjem a hazai és az olasz szabadtéri népraj-zi múzeumok óvodáskorúaknak szánt foglalkozásait, betekintést nyerjek e múze-umok múzeumpedagógiai módszereibe. Kíváncsi voltam a foglalkozások számára, módszertanára, az óvodapedagógusok hozzáállására, a hazai és olasz lehetőségek hasonlóságára-különbözőségére.

A kutatómunka során szekunder és primer kutatási módszereket alkalmaztam. Kutatásom kiindulópontja a múzeumpedagógiai szakirodalom volt. A szekunder adatok fontosabb nyomtatott információforrásait a különböző szakkönyvek, ok-tatási segédanyagok, módszertani kiadványok, esettanulmányok, jó gyakorlatok, szakfolyóiratok, tanulmányok, cikkek, konferenciaanyagok jelentették. Ezek mel-lett a hazai és az olasz múzeumok honlapjait tekintetem át.

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Óvodapedagógus Ba szak (iterg92@gmail.com) Konzulense: dr. Schlichter-Takács Anett, egyetemi adjunktus (schlichter.takacs.anett@uni-mate.hu)

Alkalmaztam az interjú módszerét is. Az összes olyan hazai és az összes olyan olasz szabadtéri néprajzi múzeumban készítettem interjúkat a megfelelő szakemberekkel (múzeumpedagógusok), ahol az online vizsgálat eredményeként fellelhető volt óvodáskorúaknak szánt múzeumpedagógiai foglalkozás. Továbbá készítettem interjúkat óvodai intézményvezetőkkel, amelyek segítettek feltárni az óvoda és a múzeum közti kapcsolat működését. A megkérdezéseket előzetesen kialakított kérdéssorok segítségével végeztem személyesen, telefonon és emailben.

A vizsgált hazai és olasz szabadtéri néprajzi múzeumok közül kiválasztottam egy hazai és egy olasz intézményt, ahol terepmunkát is végeztem. Részt vettem személyesen 1-1 óvodáskorúaknak szánt múzeumpedagógiai foglalkozáson, melyeket össze is vettem.

Kutatómunkám egy saját tervezésű múzeumpedagógiai foglalkozással (tematikus foglalkozás) zártam, melynek elkészítésében főként a Szennai Skanzen környezete, múzeumpedagógiai kínálata és módszerei inspiráltak.

Kutatásom erős motivációt és új célokat adott számomra. Mint leendő óvodapedagógus, a munkám során szerzett tapasztalatokat szeretném majd a későbbi pedagógiai munkámba is beépíteni.

BESENYEINÉ SZABÓ ESZTER¹

Virtuális nevelés – online szülők, szülők online

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
3. helyezett**

Kutatásunkban az online szülői részvételt és attitűdöket vizsgáltuk. Célunk, hogy a kisgyermeknevelés témaköreiből kiindulva felmérjük: milyen indíttatások, motivációk vezetnek a szülőket az online térbe, illetve milyen hatások érik a laikus felhasználókat a közösségi felületeken. Kérdéseink megválaszolására a kritikai diskurzuselemzést (továbbiakban KDE), illetve a félig strukturált interjúmetódusokat választottuk. Első lépésként megvizsgáltuk a közösségimédiafelhasználók által szabadon alkalmazott tereket, amelyeket a szituációs kontextus szempontsora szerint elemeztünk, feltérképezve így a színterek működését, a diskurzusok résztvevőit, kapcsolatukat, relatív viszonyukat, illetve a diskurzusokhoz való hozzáférést. Második lépésként a vizsgált terekről három diskurzust választottunk ki elemzésre. A félig strukturált interjút nyolc édesanyával vettük fel, melyeknek irányadó témái az internetes tanácskérés, online szülői csoportok-oldalak, közösségi felületek szerepe a mindennapokban, nevelési nézetek, szakemberi konzultációkon tapasztalt benyomások voltak. A KDE eredményei izgalmas képet villantottak fel egy olyan világból, ahol nem az egyenlőség, sokkal inkább egy uralmi rendszer rajzolódik ki. Minden csoport, oldal uralója (adminisztrátora, kezelője) teljhatalmúlag döntheti el, hogy a csoportban, oldalon ki milyen formában legyen jelen és milyen tartalmat oszthat meg, amelyeket saját diskurzusuralmi eszközeivel kontrollál. A csoportok, oldalak kezelőinek kizárólag saját eszméjükkel megegyező, más véleményt el nem fogadó beállítódása olyan hátrányos társadalmi és szülői attitűdformálást

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Óvodapedagógus BA szak (eszter.besenyei90@gmail.com)
Konzulens: Dr. Podráczky Judit, egyetemi docens (podraczky.judit@uni-mate.hu)

tehet lehetővé, amely a köznevelési intézmények értékrendjével merőben szembe megy, nehezítve így a professzionális nevelők munkáját, illetve táptalajt adva az egyre jobban elharapódzóknak látszó pedagógus-szülő kapcsolatban fellépő konfliktusoknak. A szülőkkel folytatott interjúkból is következtethetünk a közösségi médiumokba vetett bizalomra, amely jelentős tekintélyvesztéssel fenyegeti a professzionális tanácsadókat. A fenti problémák megoldásaként, illetve a terek és hatások mélyebb analizálásának szükségességéből kiindulva született meg az ötlet, hogy létrehozzunk egy olyan programot, amely, illeszkedve felgyorsult világunk elvárásaihoz, olyan értékek mentén kíséri/támogatja a szülőket és pedagógusokat, ami a gyermekek szempontjából a lehető legideálisabb, hiszen: „Közös érdekünk a gyermek”.

GÁSPÁR SZABÓ DÓRA¹

Ifjúsági disztópiák és azok lehetséges szerepe felső tagozaton

35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
3. helyezett

Dolgozatom témájául a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalomban bő évtizede töretlen népszerűségnek örvendő disztópiákat, valamint azok irodalomoktatásban való szerepének bemutatását választottam. A negatív utópiák, a poszt-apokaliptikus témák egyre népszerűbbek manapság, és nem csupán a felnőtteknek szóló, de a gyermek- és ifjúsági (young adult) irodalomban is megfigyelhető ez a tendencia.

Kísérletet teszek a műfaj meghatározására, valamint a legfontosabb stílusjegyek összegyűjtésére, és megpróbálok rámutatni e műfaj töretlen népszerűségének lehetséges okaira is. Igyekszem bemutatni az ifjúsági disztópiák történetének alakulását, kiemelve és bemutatva néhány – véleményem szerint – kulcsfontosságú művet. Részletesen kívánok foglalkozni Michael Ende *Momo*, Lois Lowry *Az emlékek őre*, valamint Suzanne Collin *Az éhezők viadala* című könyvével, különös tekintettel az irodalomoktatásban, valamint a hit- és erkölcsstanban való lehetséges szerepükre.

Forráskutatás alkalmazásával, magyar és külföldi szakirodalom elemzésével, valamint főként angol nyelvű módszertani munkák bemutatásával igyekszem alátámasztani azt a hipotézist, hogy ezeknek a műveknek helyük van a felső tagozatos erkölcsstanoktatásban. Az említett művekkel kapcsolatban konkrét javaslatokat is megfogalmazok, melyek a tanórai feldolgozások fókuszát adhatják.

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Tanító BA szak (gaspar.szabo.dora@gmail.com)Konzulense: Dr. Gombos Péter, egyetemi docens (gombos.peter@uni-mate.hu)

SZARKA BERNADETT¹

Más anyanyelvű és/vagy kultúrájú gyermekek inklúziója

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
különdíj**

A 21. század folyamatosan változó világa számos kihívás elé állítja a különböző nemzetek pedagógusait. Ezek közül az egyik a multikulturális társadalmak létrejöttének következménye, hiszen a más kulturális identitású, más anyanyelvet beszélő családok gyermekei megjelennek ezen országok oktatási intézményeiben. A pedagógusszakma részéről szükségszerű a reflektálás erre az új helyzetre.

Jelen kutatás témáját az hívta életre, hogy pályakezdő óvodapedagógusként szembesültem a más kulturális identitású, nem magyar anyanyelvű gyermekek jelenlétével a csoportokban, akik inklúziójának megvalósulása kérdéseket vetett fel bennem.

Kutatásom célja, hogy megvizsgáljam, találkoznak-e az óvodapedagógusok más kulturális identitású gyermekekkel munkájuk során, milyen tudással rendelkeznek a multikulturális nevelés terén, annak megvalósításához rendelkeznek-e megfelelő módszertani eszköztárral. Továbbá szeretném megvizsgálni, hogy a más kulturális identitású családok hogy élik meg a magyar óvodába történő beszoktatást, kultúrájuk megjelenik-e az intézményben.

A fenti kérdések feltárásának érdekében kérdőíves vizsgálattal szeretném megismerni az óvodapedagógusok tapasztalatait, és véleményét. Bemutatom a Pápai Városi Óvodák Fáy András Lakótelepi Tagóvodájának a migráns gyermekek beilleszkedését és nevelését segítő első projektjét az intézményvezetővel készült interjún keresztül.

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Neveléstudományi MA szak, (bernadett166@gmail.com) Konzulense: Dr. Belovári Anita, egyetemi adjunktus (belovati.anita@uni-mate.hu)

Továbbá interjú keretében beszélgetek néhány szülővel, akik más kulturális identitásúak, és gyermekeiket magyar óvodákba járatják, valamint a gyerekeket nevelő óvodapedagógusok véleményét is vizsgálom.

Végezetül dr. Kövérné dr. Nagyházi Bernadette magyar mint idegennyelv oktatót kérdeztem tapasztalatairól.

MORVAI VIOLETTA¹

Gépírástanfolyam diszgráfiával küzdők számára

**35. OTDK, Tanulás- és Tanításmódszertani –
Tudástechnológiai Szekció
különdíj**

Tudományos Diákköri dolgozatom témája egy gépírástanfolyam bemutatása diszgrafiás gyermekek számára, melyet magam dolgoztam ki, és egy éve oktatom a diákoknak. Dolgozatom első felében a diszgráfia háttéréről, és röviden a billentyűzetfelosztás történetéről szeretnék írni. Sok szakirodalom említi ezt a tanulási zavart, de úgy vettem észre, hogy mindegyik más és más oldalról közelíti meg. Ezért egy átfogó képet kívánok nyújtani a diszgráfiáról, mindeközben fókuszálva a kéz motoros funkciói okozta nehézségekre.

A gépírástanfolyamot több oldalról is be szeretném mutatni: nemcsak a felépítéséről írok, hanem azokról az eredményekről, amelyeket néhány gyermek esetében sikerült elérnem. Az egyik ilyen pozitívum, hogy majdnem kétszer gyorsabban képesek gépelni, mint kézzel írni, ami nagyban megkönnyíti a tanóra követését. Tapasztalataikról beszélgettem azzal a két gyermekkel, akik már használják ezt az iskolában. Beszámoltak arról, hogyan vált be számukra ez a fajta jegyzetelés, milyen előnyeit és milyen hátrányait vették észre.

Az iskolában való laptophasználathoz hozzátartozik a pedagógusok hozzáállása, ennek megítélése is. Ezért nemcsak a gyerekek, hanem a tanárok oldaláról is vizsgáltam ezt a területet egy kis mintán keresztül. A téma fontosságát leginkább abban látom, hogy be tudjam mutatni, mennyire lehet hasznos egy alaki diszgrafiás gyermek számára a gépírástudás elsajátítása, milyen változást idézhet elő iskolai életében és eredményességében.

¹ MATE Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógia BA szak (morvaivioletta@gmail.com) Konzulense: Dr. Demeter Gáborné, egyetemi adjunktus (demeter.gaborne@uni-mate.hu)

Tapasztalatok, élmények – üzenet az oktatóknak és az utódoknak

„Arra ne legyetek hiúk, hogy tehetségesek vagytok. Ezt ugyan nem magatoknak köszönhetitek, nem ti alkottátok meg magatoknak. Csak az számít, hogy mire juttok a tehetséggel. Az adottságra nagyon vigyázzatok, nehogy eltorzítsátok vagy eltékozzoljátok, amitek van. Dolgozzatok, állandóan csak dolgozzatok, és tápláljátok a talentumot.”

(Pablo Casals)

Oktatóink arra törekszenek, hogy felfedezzék, majd megóvják a hallgatókban rejlő talentumot, és segítsék a fiatalokat abban, hogy érdeklődési körüknek, motivációjuk megfelelően megtalálják saját tudományterületüket, ahol kutatást folytathatnak. Az elmúlt 12 évben a kisgyermeknevelő, óvodapedagógus-, tanító- és gyógypedagógus-hallgatóink elsősorban a 14. Tanulás- és Tanításmódszertani – Tudástechnológiai szekcióban képviselték Intézetünket, de szép eredményeket értek el a 13. Pedagógia, Pszichológia, Andragógia és Könyvtártudományi, valamint a 15. Társadalomtudományi szekcióban is.

A TDK-tevékenység, a sok együtt töltött közös gondolkodás, munka eredményeként a hallgató és a konzulense között nem csupán szakmai kapcsolat, hanem ennél szorosabb emberi kötelék, alkalmanként barátság jön létre, mely sok év távlatában is fennmarad.

A hosszú, nehéz munkafolyamat megkoronázása az Országos Tudományos Diákköri Konferencia, ahol az eltöltött három nap szakmai és közösségi programjainak eredményeképpen igazi, országos szakmai és baráti hálózatok épülnek ki a versenyzők és konzulenseik között.

2021 telén felkerestük volt TDK-s hallgatóinkat, és megkérdeztük őket, hogy így, több év távlatából hogyan látják az egyetemi Tudományos Diákköri tevé-

kenységet. Miként kapcsolódtak be egyetemi éveik alatt a TDK-munkába, hogyan váltak TDK-ssá? Miért jó TDK-s hallgatónak lenni? Mit nyújtottak számukra a felkészítő programok, a kari konferenciák és az országos verseny? Amennyiben voltak OTDK-n, akkor milyen élmény volt számukra? Mi a legkedvesebb emléküik, amelyet máig is őriznek? Mit üzennek a mai hallgatók, és oktatóik számára?

Orbán-Rákos Dóra andragógushallgatót az egyik tanára szólította meg a kiemelkedő eredményei alapján, és javasolta számára, hogy próbálja meg a TDK-t. Miután utánanézett, mivel jár ez az egész, úgy döntött, hogy belevág, az már csak plusz érv volt számára, hogy továbbtanulásnál is jól mutat majd a felvételi anyagában.

Úgy emlékszik vissza, „*hogy azért jó TDK-snak lenni, mert az ember belekóstolhat a tudományos kutatói világba, megmérettetheti magát, és jó közösség- és kapcsolatépítő.*

Számomra fejlődési lehetőséget, gyakorlati tapasztalatot nyújtott a Tudományos Diákkör, és jó élményeket a hallgatótársakkal közösen.

Az OTDK nagyon szuper élmény volt, bármikor visszamennék és újracsinálnám. Mind szakmailag, mind emberileg nagyon jó tapasztalatszerzés volt. Akikkel akkor együtt csináltuk az OTDK-t (egyetemi és szekciós hallgatótársak), a mai napig tartjuk a kapcsolatot, és megemlegetjük az ott szerzett élményeket. A legkedvesebb élmény, hogy bár tudományos munka zajlott, mégis jó buli volt az egész. Az előadások közepette olyan versenytársakká váltunk, akik tanultak egymástól a különbözőségeik révén, és emellett még jól is szórakoztunk a közösségi programoknak hála. Szarvason városnézésen voltunk, hajókáztunk az arborétumban, esti »záróbulit« tartottunk a szálláshelyünkön.

Szakmai szempontból OTDK I. helyeztként kaput nyitott további más lehetőségek felé. Pro Scientia Aranyérem-jelölt voltam, és bekerültem a legjobb 50 hallgató közé, továbbtanulásnál pluszpontot kaptam, illetve kétszer is köztársasági ösztöndíjas lehettem, amit az OTDK-n szerzett eredményeimnek is köszönhetek.

Az oktatóimnak köszönöm a lehetőséget, és az akkori konzulensemnek, hogy bátorított és a dolgozatom elkészítésében – akárhányszor elakadtam – mindig segített, és jó tanácsokkal látott el.”

Mérgecs Kata Noémi gyógypedagógus-hallgató egyetemi éve alatt a SINOSZ Somogy Megyei Szervezeténél tanulta a jelnyelvet. A tanfolyamon egy addig számára ismeretlenbe, a hallássérültek világába nyert betekintést, amelyet nagyon különlegesnek talált. Úgy gondolta, hogy „*mindenképpen velük kapcsolatos témában szerettem volna kutatni. Logopédushallgatóként adódott az ötlet, hogy a beszéd valamilyen területével kapcsoljam össze. Így kezdtem el vizsgálni a nyelvi fejlettséget tipikus beszédfejlődésű és hallássérült tanulók esetén. A kutatásban konzulensem, Kovácsné Nagy Ibolya tanárnő támogatott, segített.*

Azért jó TDK-snak lenni, mert az ember rengeteg tapasztalatot szerezhethet már azelőtt, mielőtt a szakdolgozat kérdése egyáltalán felmerülne. A TDK lehetőséget nyújt arra, hogy olyan témában kutassunk, amely az érdeklődési körünknek megfelel. Mellette pedig szakmai és lelki támogatást kaphatunk a konzulensünktől, ami nagyban hozzájárulhat a sikerességünkhöz.

A TDK-felkészítés során sok minden tanultam nemcsak a témámmal kapcsolatban, de saját magamról is. Megtapasztaltam, hogy milyen igazán küzdeni a célért. A verseny életre szóló élményt és barátokat adott.

Hatalmas megtiszteltetés volt részt venni az OTDK-n (2015), azt pedig álomban sem gondoltam volna, hogy akár az első háromban is benne lehetek. Abban a pillanatban, amikor kiderült, hogy III. helyezett vagyok, úgy éreztem, megérte a befektetett rengeteg munka. Legkedvesebb emlékem a végeredmények ismertetése volt. Hihetetlen élményt adott, amikor egymás győzelmének örülhettünk, és az egyetem több hallgatója is nyert. A Győrben töltött idő örök emlék marad számomra.

Azt üzenem a hallgatóknak, hogy mindenképpen vágjanak bele, ha van olyan témájuk, amiben szívesen elmerülnének! A TDK többről szól, mint egy kutatás. A tudás mellett önismeretet, életre szóló élményeket szerezhhetnek egy segítőkész, támogató közösségben.

A mai napig hálás szívvel gondolok Kovácsné Nagy Ibolya tanárnőre, aki teljes erővel támogatott a kutatásom megvalósításában. Továbbá köszönettel tartozom mindenkinek, aki egy-egy javaslattal, ötlettel vagy egy bátorító szóval segítette a munkámat.”

Nyári Petra óvodapedagógus-hallgató számára egészen hihetetlenül történt a TDK-ba való bekerülése. Nem volt ez egy előre meghatározott cél, sem a témavezető, Podráczky Judit tanárnő, sem az ő részéről. Épp a TDK-ra való jelentkezési határidő napján lett kész a szakdolgozata, amikor a konzulense előállt azzal az ötlettel, hogy benevezi a versenybe. Petra emlékei szerint: *„Nagyon tartottam ettől a feladattól, de a tanárnő sok biztatása, támogatása hatására belevágtam. Fél napom volt arra, hogy elkészítsem az absztraktot és a prezentációt, ami a nevezéshez elengedhetetlen volt. Pár napra rá pedig már kezdődött is a verseny.*

A TDK számomra egy önismereti utazás volt. Jó volt megismerni magamat abban a tekintetben, hogy miként teljesítek stresszhelyzetben, milyen a vitakészségem, hogyan tudok közönség előtt előadni. Ezek mélyebb megismerése, fejlesztése és fejlődése miatt jó TDK-s hallgatónak lenni.

A felkészítés is sokat nyújtott számomra, ahogy az előző kérdésre adott válaszómban is utaltam, a TDK számomra egy önismereti tréning volt. Nem melleleg rengeteg önbizalmat kaptam a verseny által.

A 2021-es évi Országos Tudományos Diákköri Konferencia az online térben zajlott, amit nagyon sajnálok, mivel ezáltal személytelennek éreztem a versenyt.

Legkedvesebb emlékem az OTDK-ról a szaktársam és az oktatóm, Podráczky tanárnő rengeteg támogatása, biztatása, szeretete, amely végigkísért ezen az úton.

Azt üzenem a hallgatótársaimnak, hogy aki érez magában elhivatottságot, mindenképp vágjon bele ebbe az izgalmas »utazásba«, hiszen sokat tanulhat a hallgató saját magáról, emellett egy olyan tapasztalatot visz magával az életben, amelyet később kamatoztatni tud.

Oktatóimnak azt üzenem, hogy hálás vagyok, hogy a tanítványuk lehettem. Külön köszönetet szeretnék mondani a témavezetőmnek, amiért annyi szeretetet, biztatást, támogatást kaptam tőle.

Kívánom oktatóimnak, hogy maradjanak mindig ilyen tisztalelkűek, emberszeretők és elhivatottak munkájuk iránt.”

Tóth Pajor Szabolcsné óvodapedagógus-hallgató már nem is emlékezett pontosan, hogy hogyan is került a TDK-sok sorába, csak annyi maradt meg, hogy volt egy tanára, Nagyné Árgány Brigitta, „*akinek lenyűgözött a tudása, az alapossága, és a személyisége. Aztán volt egy téma, ami egyre jobban beszippantott, végül azon kaptam magam, hogy egy előadóban prezentálok. A felfedezés öröme miatt jó első-sorban TDK-snak lenni. Minden nagy eredmény mögött sok pici van, számtalanszor nem lehet tudni, hogy egy kutatás hosszútávon mihez vezet, és ez nagyon izgalmas. A vizsgálati módszerekben való jártasság az élet egyéb területein is segítséget jelenthet, új világlátással gazdagíthat.*

A »meg tudom csinálni« örömét nyújtotta számomra a verseny, hogy olyan dolgokra is képes vagyok, amit nem is gondoltam volna. Ezenkívül a dolgozat elkészítésének idején kevés alvást, mert a témám rengeteg adat feldolgozását igényelte, és mellette dolgoztam is, illetve gyermeket neveltem.

Csodálatos volt jelen lenni az OTDK-n, az életem egyik nagy ajándéka! Mindig rendkívüli dolognak tartottam azt is, hogy ha egyáltalán bejutott valaki egy ilyen nívós megmérettetésre! El sem tudtam volna képzelni (noha titokban vágytam rá), hogy valaha részem lehet ebben! A legkedvesebb emlékeim a Kaposvári Egyetem küldöttségéhez kötődnek. Nagyon értékes embereket ismerhettem meg személyükben, akikkel úgy éltük meg a verseny előtti és közbeni izgalmakat, vettünk részt a programokon, úgy drukoltunk egymásnak, és úgy örültünk a másik sikereinek, mintha már százéves kötelék fűzne össze bennünket.

A hallgatóknak azt üzenem, hogy ne sajnálják befektetni a lehető legtöbb energiát, törekedjenek a precizításra, és ne képzeljék azt, hogy bármire képesek, mert az önhitté és lustává tehet! Viszont azt higgyék el, hogy kemény munkával, szorgalommal és kitartással messzebbre juthatnak, mint valaha gondolták volna! Olyan területen kutassanak, ami valóban érdekes számukra, találják meg a választott témában az erkölcsi, illetve tudományos motivációjukat, így minden adott lesz ahhoz, hogy eredményesek legyenek!

Az oktatóimnak köszönöm a bizalmat, a segítőkészséget, a biztatást, a partneri bánásmódot, hogy a munka minden egyes pillanatában azt éreztem, hogy jó úton járok, és nem vagyok magamra hagyva, nagyon jóleső volt és megtisztelő is!

Facskó Jánosné volt gyógypedagógus-hallgatónk leírhatatlan örömet érzett, hogy megkerestük, és a büszkeségeink sorába tartozik. Örökös emlékeket őriz a TDK-s éveiről. *„Előjöttek először a szép emlékek, amelyekre pár év elteltével is nagyon szívesen gondolok vissza. Ezen a hétfvén, míg válaszoltam a kérdésekre, nosztalgiáztam egy kicsit.*

Nem titok, hogy én már a koromnál fogva lemondtam az ilyesmi versenyeken való részvételről, nem is számítottam arra, hogy eljuthatok egy ilyen nagy volumenű versenyre. Tudtam, hogy ez a fiatal, tehetséges tanulók versenye, ami lehetőséget nyújt számukra a további tanulmányaikban való sikerek elérésében. Már nem gondoltam továbbtanulásra, de nagyon örültem ennek a lehetőségnek, hogy ilyen versenyen megmérhetem magam.

Olyan büszke voltam, amikor Kátainé Lusztig Ilona tanárnő egy zárthelyi dolgozat megírása után mosolyogva magához hívatott, és megkérdezte, volna e kedvem előadni a májusi TDK-n az egyik előző beadandó dolgozatomat, ami nagyon tetszett neki. Ezzel az egy mondattal nagyon boldoggá tette a napomat. Elsősorban az Ő kérésére indultam el.

Emlékszem, hogy ez a beadandó feladat pont egy olyan volt, amelyet majdnem feladtam, egyszerűen azt sem tudtam, hogyan kezdjek neki. Egy újfajta tanulási módszerről, tanulási technikáról kellett írni, amely még nem túl ismert hazánkban. Kutatgattam, olvastam, szem előtt tartva a mi tanulóinkat, vajon mivel tudnám megkönnyíteni a tanulásukat. Így bukkantam rá erre a témára, amelyről írtam. Gyarmathy Éva A sokféle képességnek megfelelő iskolai tanítás című szakcikkében rámutatott egy számomra nagyon érdekes dologra, az öndifferenciáló tanulásra.

Elképzeltető, hogy a jövő tanulásának ez lesz az alapformája. Tapasztalatom szerint ezek a lehetőségek régóta rendelkezésünkre állnak, csak alkalmazni kell őket. Úgy gondoltam, ezt a lehetőséget meg kell ragadni, hogy a tanulás mindenkiből a legjobbat hozza ki!

Nagy lehetőség volt számomra, hogy beszélhettem a munkámban tapasztalt dolgokról, életszerű példákkal igazolva, bemutatva a pozitívumokat, és a nehézségeket egyaránt.

Például az ilyen üzenetekért jó TDK-snak lenni, amelyet most az Egyetemtól, Önöktől kaptam. Ezért: »...részesei voltunk a konferenciáknak. Önök a mi büszkeségeink, akik aktív részesei voltak ennek a folyamatnak.« Amikor még évek múlva is ilyen üzenet vár, amit ezúton is köszönök szépen!

Úgy gondolom, hogy minden ember vágyik arra, hogy elismerjék a munkáját és megbecsüljék. Ez a legtöbbünknel elég ritka. Az első TDK-n való részvételem alkal-

mával leírhatatlan érzések jöttek elő. Amikor izgulva kiálltam, többnyire ismeretlen emberek elé, tapasztalatlanul előadtam a kis előadásomat, és azt vettem észre, hogy érdeklődve, figyelve végighallgatták, kérdéseket tettek fel, éreztem, hogy tényleg ér valamit a kutatásom, másokat is érdekel, ami engem. Amikor Belovári Anita tanárnő (nem tudom pontosan idézni) azt mondta, hogy amikor ő kezdő pedagógus volt, hálás lett volna ilyen kiselőadásért, amikor mosolyogva nézték a feladatokat, amit még mi is készítettünk gyerekkorunkban. Sosem fogom elfelejteni érdeklődő, kedves hozzászólásaikat és dicsérő szavaikat. Azt hiszem, már ezért megérte. Nem akartam én semmilyen díjat, helyezést, csak ennyit. A mosolyukat, és a kedves hozzászólásaikat, egy baráti beszélgetést!

Annyi mindent tudnék írni, miért jó még TDK-s hallgatónak lenni:

- Amikor oklevélátadás után Gelencsérné dr. Bakó Márta azt mondta, hogy az igazgatónő a munkahelyemen most biztos nagyon büszke rám, és nagyon boldog lehet, hogy ilyen pedagógusok tanítanak a Kalocsai Nebulóban, és szeretnék, ha az OTDK-n is részt vennék. »Ne izguljon, ennek a dolgozatnak ott a helye«. Nagyon jó érzés volt, hogy bíztak bennem.
- Amikor jönnek az elismerő üzenetek: »...pályamunkáját az intézményi TDK-konferencia zsűrije az OTDT Titkárságához beérkezett adatok alapján az OTDK-ra javasolta.«
- Amikor egy üzenetben ezt olvasod: »a legjobban teljesítő hallgatók továbbjutnak a XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferenciára.«, vagy »A Legjobb szemináriumi dolgozatok versenyén részt vehet.«
- A TDK és az OTDK egy nagy lehetőség, ahol gondolatainkat elmondhatjuk, továbbgondolva saját kutatásunkkal, szakmai tapasztalatunkkal alátámaszthatjuk, kifejthetjük véleményünket.

A TDK-felkészítésben nagy segítségemre volt Kátainé tanárnő, aki először is meglátta bennem a lelkesedésemet a téma iránt (ezt ő mondta), megköszönte a jelentkezésemet, és még akkor is biztatott, amikor én már úgy éreztem, hogy talán mégsem folytatom. Minden felmerülő kérdésem esetén szívesen állt rendelkezésemre, várta az újabb gondolataimat, a sokadik PPT-met.

Másodszor pedig a folyamatos támogatás, segítség, jótanácsok az egyetemen dolgozó oktatóimtól, a titkárság dolgozóitól. Ha elakadtam, azonnali gyors válaszokkal segítettek továbbhaladásomat. Előre vittek a biztató szavak, üzenetek: »Biztos vagyok abban, hogy remekül meg fogod állni a helyed és kiválóan előadod a témát!«

A felkészülést nem teherként éltem meg, mert amit kutattam, az a mindennapjaim része. Próbáltam a dolgozatot a gyakorlat oldaláról bővíteni, a gyakorlati tapasztalataimmal kiegészíteni. Mindig is szerettem volna valamit létrehozni, amivel segíthetem tanulóinkat, szinte minden gondolatomban, ott voltak a diákjaim.

Sosem szerettem versenyezni, de most ezt igazán nem is versenynek éltem meg, hanem egy olyan feladatnak, ami előbbre visz. Én nem a legjobb akartam lenni, csak

szerettem volna abban jó lenni, amit kiválasztottam. És ha már a TDK-ra javasolták a dolgozatomat, akkor már örömmel töltött el, hogy ezt megoszthatom másokkal is.

A Kari TDK-n a szakmai zsűri jó tanácsokkal látott el, ahol inkább építő jellegű kritikákat, javaslatokat kaptam annak érdekében, hogy a kutatásom még jobb legyen.

Ez egy végső, számomra fontos felkészülés volt az országos megmérettetés előtt.

A bemutató előtti pénteken elmentem Barkóczy tanár úr kurzusára, ahol felnyitotta a szemem, hogy milyen unalmas és gyenge a PPT-m, így nem mehetek OTDK-ra. Segítségével, jó tanácsait felhasználva az egészet teljesen átírtam.

A versenyen úgy éreztem, nem ment minden úgy, ahogy szerettem volna, szomorú voltam, de az Elnök Úr az oklevél átadásánál azt mondta, hogy nagyon szép anyagot hoztam. Kátainé tanárnő ekkor is csak biztatott, elmondta, hogy jó bírálatot kaptam. Nem szabad feladni, a kitűzött célért harcolni kell! Igen, tudtam, hogy most nekem is van egy kitűzött célom, amiért érdemes dolgozni. A családom is nagyon büszke volt rám, és az ő támogatásuk is nagyban segítette a munkámat, egyre motiváltabb lettem.

Még soha nem volt ilyen nagy élményben részem, mint az OTDK. Nemcsak egy életre szóló élmény, de egy hatalmas lehetőség is volt számomra.

Nem is tudom leírni azt a boldogságot, amikor Esztergomban húztam az utcán a bőröndömet, és igazán azt sem tudtam, hogy hova megyek. Egy gyönyörű városban voltam, ahol nem ismertem senkit, bandukoltam az ismeretlenben, és csak az forgott a fejemben, hogy én itt elő fogom adni a kis PPT-met, vajon mit fognak szólni hozzá. Teli voltam kérdésekkel, izgalommal. De a kedves fogadtatás, a naprakész információk, a kedves oktatóink, akik eljöttek velünk, megnyugtattak. Elmondhatom, hogy életem legszebb napjai közé sorolom. Emlékeimben él egy kedves mondat a megnyitóról, ami ha nem is pontosan, de így szólt: itt már mindenki nyertes, aki itt van. Azon a területen, amelyet kutatott, és amelyet most megoszt velünk, abban itt ő a legjobb, és ezt köszönjük.

Fantasztikus embereket ismertem meg. Együtt mentünk a programokra, együtt fedeztük fel a város nevezetességeit egy vetélkedő keretében, izgultunk egymásért, és együtt örültünk egymás sikereinek. Itt már mindenki nyertes volt. Nagyon sokat tanultunk az előadásokból, nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk a bizottságtól, együtt gondoltuk tovább, személyes találkozásokon keresztül erősítve a közvetlen szakmai eszmecserét.

Mi, hallgatók kedves oktatóinkkal tölthettünk el három csodálatos napot együtt, mint egy kis család.

A hallgatóknak azt üzenem, hogy ez a verseny mindenki számára egy nagy kihívás, ahol megmutathatja önmagát, mindeközben bizonyára sok tapasztalatot fog szerezni, és jól fogja magát érezni! Nem szabad kihagyni egy ilyen lehetőséget!

Megmutathatja szakmai elköteleződését, melyben megmutathat valami újat, amit jó iránynak, támogatónak lát. Akár nehezen, akár könnyen vizsgálható, mindenkép-

pen figyelemre méltó lesz erőfeszítése. Az oktatóinkkal való kapcsolat, a támogatásuk, a verseny alatt kapott dicséretetek, elismerések nekem is életre szóló élményt adtak.

A felkészülések alatt jó hangulatú, vidám, építő jellegű órákon is részt. Megtanították milyen egy jó hangulatú, élvezetes előadás, hogyan ne izguljunk annyira, milyen a lényegre törő jó PPT, ami egy kiváló gyakorlási lehetőség a diplomamunkához is.

Én először éltem meg azt, hogy a kritika lehet jó érzés, építő jellegű. A lehetőséget meg kell ragadni, legyen egy ötletük a tudomány egyik részéből, egy érdekes téma kutatása, legyen egy kitűzött cél, ami előrevisz, ami motiválttá tesz és megmutatja, hogy a mai fiatalok lelkesedésével mennyi minden megújulhat – ez a cél legyen az OTDK-n való részvétel!

Köszönöm Kátainé Lusztig Ilonának, aki bízott bennem, elindított ezen az úton, és hitt bennem! Mindvégig nagy segítségemre volt a munkám megvalósítása során.

Geiger Líviának is nagyon köszönöm a segítségét az elindulásban, amikor folyamatosan bombáztam kérdéseimmel, mindig, mindenben segített (azt sem tudtam mi az absztrakt, mi az a rezümé), ő mindig türelmesen válaszolt kérdéseimre, segített a formai követelményeknek megfelelni gyors és segítőkés válaszaival. Köszönetemet szeretném kifejezni minden oktatónak mindazért, amit szakmai hozzáértésükkel, tapasztalatukkal, építő jellegű kritikáikkal segítettek.

Nagyon szép emlék marad! Köszönöm, hogy a MATE Neveléstudományi Intézetének (Kaposvári Egyetem) hallgatója lehettem, hogy az ismeretszerzés lehetősége mellett emberséget és sok szeretetet is kaptam!”

McNeill Brigitta 2015-ben lett a volt Kaposvári Egyetem, jelenleg MATE Neveléstudományi Intézet hallgatója gyógypedagógia, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon, alapképzésen. Úgy emlékszik vissza, hogy „Már az első szemesztertől kezdve az oktatók többsége biztatta a hallgatókat egy személyes kutatási téma megtalálására, a felfedezésre, és minden segítséget megkaptunk a kutatási módszerek elsajátításában, melyhez igazodott a képzés tematikája is. Kutatásom témájához hamar megtaláltam a tökéletes konzulenszt Tóth-Szerecz Ágnes tanárnő személyében, aki sem időt, sem energiát nem sajnált egy kezdő »kutató« támogatásához. Jelenleg, mesterképzésen a következő kutatásom, szakdolgozatom külső konzulense is. Az egyik lényeges oka, amiért jó TDK-s hallgatónak lenni, hogy hosszútávú és gyümölcsöző szakmai kapcsolatokat, barátságokat ápolhatunk.

Kutatásom témája a fogyatékkal élők vészhelyzetkezelése volt. A versenyek lehetősége segített abban, hogy olyan témát találjak és vizsgáljak, amellyel hazánkban elsőként foglalkoztam. Így nem egy kapkodva elkészített szakdolgozatot nyújthattam be tanulmányaim végén, mivel több év alatt készült el a kutatás. A Kari TDK első helyezés (2017), majd az OTDK első helyezés és doktoranduszi különdíj (2019) biztosította, hogy az államvizsgán már ne kelljen a szakdolgozatom minősítése miatt aggódnom.

A TDK és az OTDK tanulmányaim legszebb és legfelemelőbb élménye volt. Az egyetem oktatói csapata mindent megtett a jó hangulatért és a sikeres felkészülésért. Meg kell itt említenem Faragó László tanár urat, aki olyan előadókat »faragott« be-lőlünk az OTDK előtt, hogy mind a szakmában, mind a jelenlegi egyetemi tanulmányaim alatt ezt hasznosítom. Gelencsérné Bakó Márta, Bencéné Fekete Andrea és Kátainé Lusztig Ilona tanárnőket, akik pedig olyan szakmai és érzelmi támogatást adtak, hogy a 2019-es esztergomi OTDK egyik legsikeresebb egyetemi csapata lehet-tünk. A tanszék minden dolgozója maximálisan segítette, hogy ilyen eredményeket érjünk el. Geiger Livia mindenben a rendelkezésünkre állt, ha kellett, munkaidején túl nyomtatott, határidőkre figyelmeztetett. Ilyen szakmai összefogást a hallgatók sikeréért az utána megismert egyetemeken nem tapasztaltam. Mindezeket az élmé-nyeket alátámasztja, hogy az OTDK akkori versenyzői, velem együtt, működtetnek egy közösségi oldalt, tartjuk a kapcsolatot és segítjük egymást, azóta is megosztjuk sikereinket, élményeinket.

*A TDK és OTDK tapasztalatai és sikerei miatt döntöttem a további tanulmánya-
im mellett mesterképzésen. A kutatásomat szerettem volna folytatni, amit idén újabb
TDK-n fogok prezentálni. Az alapkutatás, amelyhez a kaposvári oktatói gárda segí-
tett, jelenleg írásos protokollja egy helyi, katasztrófavédelmi egységnek, tehát olyan
gyakorlati haszna lett a közreműködésünknek, mely reményeim szerint fogyatékos-
sággal élő embertársaink életminőségén javít. Amennyiben üzennem kellene az egye-
tem hallgatóinak: ne szakdolgozatot írnak, ne szakdolgozó légy! Kutatást írnak, és kutató
légy! Próbáld ki magad, csak nyerhetsz vele... Vagy ahogy Bencéné Fekete Andrea
tanárnő mondta nekünk OTDK előtt: »Nagyon jó buli lesz!«. Igaza volt!»*

Szerb Kata érdeklődő középiskolásként került az egyetemi csapatunkba, mert a kutatás iránti kiemelkedő motivációjával, témája iránti elhivatottságával kiemelke-
dett iskolatársai közül. 2021-ben a különleges körülmények között megrendezett
nyíregyházi online konferencián mutatta be előadását, melyért jutalomban részesí-
tették. Néhány gondolatát megosztotta velünk élményeivel kapcsolatban.

*„Azon szerencsés hallgatók közé tartozom, akik már azelőtt kutatásba fogtak vol-
na, hogy ismerték a TDK fogalmát. Lényegében a vizsgálat talált rám és nem én
rá, ez pont fordítva szokott történni, de én rendkívül hálás vagyok az így megnyert
időelőnyért, amelyet az élettől kaptam. Gimnáziumi tanulmányaim alatt volt szeren-
csém együtt dolgozni az akkor még Kaposvári Egyetem névre hallgató felsőoktatási
intézményben Bencéné Fekete Andreával, akivel azóta egy újabb kutatásba fogtunk,
bár jelenleg más felállásban, hisz a PTE-n tanulok. Úgy gondolom, az újabb kuta-
tómunkám már magában reflektálja az előző sikerességét, és hogy mennyit nyújtott
számomra.*

*A kutatómunka, a TDK-ra való felkészülés teret nyit a hallgatók előtt. Személy
szerint úgy érzem, óriási lehetőség volt ez számomra arra, hogy beleássam magam*

egy általam választott, az érdeklődési körömmel teljesen megegyező témába, amiből azóta is sokat profitálok a hétköznapijaim során.

Az országos konferenciára való felkészülés jelentette számomra a habot a tortán. Az osztálytársaim közreműködésével végzett felmérés is nagyon élvezetes volt, de amikor pillanatról pillanatra kristályosodott ki előttem az egész eredmény, végül pedig teljesen összeállt a kép, olyan leírhatatlan büszkeséggel töltött el, amelyet nem sokszor éreztem eddigi életem során.

Kisgyermekkorom óta szeretek szerepelni. Korábban a színpadon csillogtattam meg tánctudásomat tömegek előtt, amit szintén nagyon élveztem, de egy tudományos, általam végzett SAJÁT kutatómunka bemutatásával kiállni teljesen más dimenzió. Számomra a legkedvesebb az egészben az volt, hogy olyan témáról beszélhettem, amivel kapcsolatban tényleg úgy érzem, nagyon képben vagyok. Sokszor számonkérések során félek a kérdésektől, azonban ez az előadás nagyon más rezonancián mozgott. Különös módon alig vártam a zsűritagok, neves professzorok kérdéseit.

Mindenkinek azt kívánom, hogy lássa tisztán, milyen munkakörben tudja elképzelni magát! Kezdje el tanulni, tegye bele a munkát, és ha megvan a pontos irány, keressen egy speciális, különleges témát, és fogjon hozzá céljai megvalósításához! Erre tökéletes lehetőség a TDK. A munkaerőpiacon is értéknek számít, hogy valamilyen módon ritka, különleges tudással rendelkezünk.

Az oktatóknak pedig teljes szívemből kívánom, hogy maradjanak motiváltak, és a legmodernebb tudást adják át a fiatal generációnak, annak ellenére, hogy a felgyorsult világban a tudomány is rohamos tempóban változik. Próbáljanak »haladni a korrall«, ha fogalmazhatok így. És természetesen nagyon köszönöm saját és hallgatótársaim nevében is az alázatos munkájukat.”

Látics Barbara tanító szakos hallgató konzulense felkérésére állt be a TDK-s hallgatók közé. A következő módon idézte fel emlékeit.

„Felkértek, és én igent mondtam. Persze nem ilyen egyszerű és határozott döntés volt: egy teljes napig vívódtam. Sejtettem, hogy ha igent mondom, az komoly munkát jelent, a komfortzónám határait fogom feszegetni, és egy ismeretlen terepen kell bizonyítsak. Talán pont ez motivált. Magamtól sosem vetemedtem volna hasonlóra, annak ellenére, hogy vonzanak az új dolgok és a kihívások. Kellett az, hogy egy oktató bizalmat szavazzon nekem. Annak meg külön örültem, hogy olyasvalakivel dolgozhatok együtt, akiben viszontlátom kicsit önmagam (vagy azt, akivé válni szeretnék). Vissza nem térő lehetőségnek éreztem.

Az, hogy jó TDK-s hallgatónak lenni, a kutatás időszakában talán kevésbé realizálódott, hiszen ott a rengeteg velejáró munka, a feszes határidők, a betartandó formai követelmények, a dolgozatod végleges verziója még mindig temérdek hibát rejt, az állandó kérdésről nem is beszélve, hogy valójában elég jó-e az, amit csinálsz... Persze éppen ezek miatt lesz rettentően izgalmas is az egész! De erre már csak akkor

jössz rá, mikor azt kérdezik tőled, hogy »Miért jó TDK-s hallgatónak lenni?«. Minden bizonnyal sok haszonnal és kiváltsággal járt, de talán ennél is többet jelentett a tudat, hogy igen, volt értelme kilépni a komfortzónámból. Megcsináltam.

A konferencia előtt oktatóanyagokat kaptunk, és tréningeken is részt vehettünk. Ezek segítettek a magabiztosabb online prezentálásban, és hasznos tanácsokkal szolgáltak a későbbiekre nézve is. A TDK-ra való felkészítésben nagy szerepet játszott konzulensem, Gombos Péter tanár úr, aki folyamatosan jelen (online) volt. Bármikor fordulhattam hozzá, és segítõ válaszokat adott kérdéseimre – amibõl akadt bőven.

Az OTDK napja elõtt egy oktatóm azt mondta, hogy ne törõdjek azzal, hogy ez verseny, sokkal fontosabb, hogy élvezzem minden percét. Nos, ettõl függetlenül rettenõen izgultam. Az sem nyugtatott meg, hogy a konferencia a pandémia miatt online volt, és Murphy törvénye szerint »Ami elromolhat, az el is romlik.« – fõleg, ha rólam van szó. Szerencsére minden rendben volt, és a kutatásom bemutatása is jól sikerült. Közben prezentáltam, a félelmem azonnal elpárolgott, tombolt bennem az adrenalin, furcsa, de boldog és elégedett voltam. Nem számított, hogy hogyan értékel a zsûri, mert véghez vittem valamit: két év gyümölcse érett be.

Az országos konferencia legmeghatározóbb élménye az eredményhirdetés volt. Van valami abszurd abban, ha kiskosztümben ülsz a számítógéped elõtt, két órán keresztül hallgatsz YouTube-on az eredményhirdetést élõben, majd a szobád falai között bõgsz egymagadban, mikor közlik, hogy elsõ helyezett lettél.

Az OTDK még online formában is egy meghatározó élmény volt: az oktatóim, akik a verseny elõtt, alatt és után is mellettem álltak, visszacsatolást kapni idegen személyektõl a munkámról, osztózni az élményen más versenyzõkkel... A hallgatóknak, akik ezt olvassák, azt üzenem, hogy bátran vágjanak bele, mert az a sok pozitívum és haszon, amit hallanak a TDK-ról, mind igaz. Csak nyerhettek velem! A versenyre felkészítõ oktatóimnak pedig köszönöm a bizalmat, sokat jelentett!”

Fehérné Szabó Tímea, gyógypedagógia szakos hallgató szakdolgozat-készítés céljából kezdte el a kutatómunkát, de amikor már majdnem készen volt, konzulense javaslatára indult el a kari megmérettetésen. Konzulense segített számára a dolgozat egyedi témájának konkretizálásában, a feltárómunkához szakirodalmi segítséget nyújtott, és segített „megnyirbálni a vadhajtásokat”, amelyek miatt a dolgozat túlburjánzóra sikeredett volna. Így a közös munkájuk során egy részletes és új kutatási eredményt is bemutató anyag született.

„Miért is jó TDK-s hallgatónak lenni? Számomra megtiszteltetés volt részt venni ezeken a versenyeken. Családomat is büszkeséggel töltötte el, amikor a különbözõ nyilvános fórumokon megjelent a nevem.

A felkészítés során sok értékes tapasztalattal és ismeretséggel gazdagodtunk, még akkor is, ha online módon zajlott az esemény. A versenyen pedig számos érdekes és újszerű gondolatot és kutatást ismerhettünk meg a versenytársak bemutatóiból.

Az országos döntő egy következő, nagy ugrás volt számomra. Az izgalomfaktor még jobban rányomta bélyegét a felkészülésre, és nagy volt az időnyomás is rajtunk. A technika segítségével folyamatos online kapcsolatban voltunk egy versenytárssal, és drukoltunk egymásnak, tartottuk egymásban a lelket. De mindezek ellenére nagyon élveztük, hogy ilyen neves szakemberek előtt is bemutathatjuk a munkánkat, és izgatottan vártuk a véleményüket. Számomra a legkedvesebb pillanat az volt, amikor a zsűritagok elismerő szavait és őszinte érdeklődését hallottam.

Eredetileg én sem szerettem volna kifejezetten TDK-OTDK versenyen indulni. Egy korrekt, szép szakdolgozat megírása volt a célom. Menet közben, ahogy bővült-formálódott az anyag, úgy vált szépen-lassan nyilvánvalóvá számunkra, hogy ebben talán kicsit több is lehet, mint egy ötös munka. Tehát azt üzenném a mai hallgatók számára, hogy a dolgozat megírásakor tényleg olyan témát válasszanak, amely érdekli őket, izgalmas és örömet okoz számukra a kutatása. Bízsanak a konzulensükben, mert az ő segítségével és iránymutatásával bármilyen témából lehet »versenyképes« dolgozat, mellyel akár TDK- vagy OTDK-versenyt is nyerhetnek.

Az oktatóimnak először is a munkámba fektetett bizalmat, figyelmet és energiát szeretném megköszönni, elsősorban témavezetőmnek, dr. Szili Katalin tanárnőnek, aki a konzulensem és felkészítőm volt. De rajta kívül természetesen az összes oktatómnak köszönettel tartozom, hiszen személyiségükkel, tudásukkal a négy év alatt folyamatosan alakítottak, formáltak bennünket, hallgatókat. Valamint szeretettel emlékezem meg csoporttársaimról, akikkel egy szorosán összetartó, baráti közösség alakult ki az egyetemi évek alatt.”

Gáspár-Szabó Dóra, tanító szakos hallgató 2018-ban, elsőéves tanító szakos hallgatóként nagyon megszerette a bevezetés a gyermekkultúrába című tantárgyat, melynek oktatója dr. Gombos Péter volt. „Amikor a vizsga után megkérdeztem, hogy lesz-e folytatás, a Tanár úr elmondta, hogy ez csak egy egy féléves kurzus, de ha érdekel a gyermekkultúra, van lehetőség kutatómunka végzésére. Érdekelt. Így lettem TDK-s.

Számomra azért volt jó TDK-s hallgatónak lenni, mert elmélyülhettem abban a témában, ami érdekelt, és ehhez rengeteg segítséget kaptam a témavezetőmtől. Nagyon sokat tanultam tőle szakmailag és emberileg is. Ráadásul borzasztóan élveztem az egészet, hiszen ez önként vállalt feladat volt, egy olyan témában, ami igazán közel áll a szívemhez.

A felkészülés során sok hasznos gyakorlati tanácsot kaptam a dolgozattal és az előadással kapcsolatban. Nagyon megerősítő volt hallani, olvasni mások véleményét a kutatásomról, sokat tanultam az építő kritikákból. A verseny lehetőséget nyújtott arra, hogy kilépjek kicsit a komfortzónámból és kipróbáljam magam egy számomra teljesen új területen. Ráadásul a felkészülés és a verseny során megismerhettem más hallgatók kutatásait is.

2021-ben vettem részt az OTDK-n, a járvány miatt sajnos csak online. Valószínűleg ez egészen más élmény, mint valóban jelen lenni egy ilyen rendezvényen, nekem mégis sokat jelentett. Egy izgalmas, kihívásokkal teli kaland volt, amire szívesen emlékszem vissza.

A mai hallgatónak azt üzenem, hogy merjenek nagyot álmodni, és belevágni a kutatásba, hiszen veszíteni valójuk nincs, viszont rengeteg tapasztalattal, élménnyel, tudással gazdagodhatnak.

Hálás vagyok a lehetőségért, elsősorban Gombos Péternek, a témavezetőmnek, aki fantáziát látott a közös munkában, és rengeteget segített. Köszönettel tartozom még a felkészítő tanároknak és a bírálóknak. Egytől egyig nagyon segítőkészek és támogatók voltak. További sok sikert és még sok-sok TDK-s hallgatót kívánok nekik!”

Üst Norbert jelenleg tanító szakos hallgató, de már több diplomát szerzett egyetemünkön. Kutatói tevékenységét hallgatóként kezdte, napjainkban azonban már fiatal kutatókat is mentorál és indít el tudományos pályán. Kisdiákjai eredményesen vesznek részt a fiatal kutató számára kiírt regionális és országos versenyeken. Kutatói pályájának kezdeti lépéseire következőképpen emlékszik vissza.

„Először a természetvédelmi mérnöki képzésem során vettem részt TDK-versenyen. Kutatási témám a talajlakó pók faunafeltárása volt egy Deseda tó közeli erdőben. Pályamunkámmal a második helyet sikerült megszerezniem. A részvételemet az akkori oktatóm, konzulensem motiválta. Azelőtt nem hallottam még erről a lehetőségről.

A második TDK, amelyen részt vettem, a jelenlegi képzésem alatt zajlott. Terveim szerint folytatom a kutatást, és célom, hogy kvalifikáljam magam az országos megmérettetésre. Ez a téma a jelenkori oktatási módszerek egy lehetőségét mutatja be. A jelentkezésem ebben az esetben a konzulensem kiválasztása után történt. Kész témával érkeztem hozzá, és javasolta, hogy induljak a legközelebbi konferencián.

A TDK számomra egyfajta megmérettetésnek tekinthető, valamint presztízskérdés is. Egyetemre azért megy az ember, mert kutatni akar. Valami maradandót akar alkotni, és tartozni szeretne egy magasabb szintű körhöz. Természetesen lehet tölteni az egyetemi éveket láblógatással is, részt veszünk az órákon, már ha részt veszünk, levizsgálunk, és megkapjuk a diplomát, de ez kicsit többről szól. Itt egy magasabb szintre jutunk. Aki kutatással szeretne foglalkozni, és a tudományos berkeken belül nevet akar magának szerezni, az nagy valószínűséggel nem kerülheti ki a TDK-n való részvételt.

A meglévő kutatási témám mellé nagyon hasznosnak találtam a tanáraim segítségét, akik részt vettek a felkészítésemben. A felkészülés során a hallgatók közelebbi szakmai kapcsolatba kerülnek az oktatóval. Ez több, mint a hagyományos órákon való részvétel.

A hallgatótársaimnak azt üzenem, hogy érdemes foglalkozni a kutatással. Azon kívül, hogy a szakdolgozati téma alapjául szolgál, további lehetőségeket biztosít a tu-

dományos előmenetelben. Egy-két jó TDK-tanulmány bekerülhet tudományos szaklapokba is, és ha továbbtanulásról van szó, az már jó referencia, ha elmondhatja magáról az ember, hogy van egy tudományos tanulmánya a Natura Somogyiensisben, vagy más folyóiratokban, szaklapokban.

Az oktatóimnak azt üzenem, hogy folytassák a tehetséges hallgatók felkutatását. Sok olyan fiatal van, akinek vannak innovatív kutatási témái, csak épp nem tudnak kibontakozni.”

Hajdúné Holló Katalin neveléstudomány mesterképzésen végzett hallgatónk 2021-ben nyerte meg az Egyetemi TDK-t a szekciójában, és 2023 tavaszán fogja képviselni Intézetünket az OTDK-n. Az utolsó félévében, témavezetője, Józsa Krisztián intézetigazgató úr javaslatára jelentkezett az Intézeti TDK-ra. Úgy véli, *„hogy a részvétel egyik praktikus oka és hozadéka, hogy a pályamunka megírása gyakorlatilag a szakdolgozat összeállítását eredményezte. A felkészülés során sok új ismerettel és tapasztalattal gazdagodtam, elmélyítettem, átstrukturáltam tudásomat. Az igazi élményt mégis a »verseny« jelentette. Örömmel hallgattam az előadásokat, és sokat profitáltam a szakmai vitákból is. A felkészülésre fordított idő és energia többszörösen megtérült. A sajátos hangulatú konferencia feltöltött, inspirált és kijelölte egyéni fejlődésem jövőbeni irányait.*

A TDK az egyetemi élet opcionális mérföldköve. TDK-s hallgatónak lenni nagy-szerű lehetőség, meghatározó élmény és speciális felelősség.

Kedves Hallgatók! Éljetek a lehetőséggel, tapasztaljátok meg az élményt, és viseljétek büszkén az ezzel járó felelősséget!

Kedves Oktatóim! Köszönöm a motiválást és a sok-sok támogatást! Kérem, hogy a jövőben is ösztönözzék, segítsék hallgatóikat, ne engedjék, hogy kényelmi megfontolásból lemondjanak erről a különleges élményről!”

A felkészítő kurzusok, a közös szakmai viták, a kari és az országos konferenciák a szakmai sikerek mellett örök élményt nyújtottak. Bízunk abban, hogy a Neveléstudományi Intézet „TDK-s családja” a jövőben is folyamatosan bővülni fog új hallgatókkal és konzulensekkel, akiket az a cél vezérel, hogy új kutatási eredményekkel járuljanak hozzá a neveléstudomány gyarapodásához.

Bencéné Fekete Andrea
a MATE Neveléstudományi
Intézeti Tudományos Diákköri
Tanács Elnöke